

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק א הלכה א

[דף א עמוד א] מתני': ארבעה אבות נזיקין. השור והבור והמבעה וההבער. לא הרי השור כהרי המבעה. ולא המבעה כהרי השור. לא זה וזה שיש בהן רוח חיים, כהרי האש שאין בו רוח חיים. לא זה וזה שדרכן לילך ולהזיק, כהרי הבור שאין דרכו לילך ולהזיק. הצד השוה שבהן, שדרכן להזיק ושמירתן עליך. וכשהזיק, חב המזיק לשלם תשלומי נזק [דף א עמוד ב] במיטב הארץ:

גמ': השור, זה הקרן. **קרן מניין?** דכתיב [שמות כא לה] וכי יגוף שור איש את שור רעהו וגו'. עד כדון, בתם. במועד מניין? **דכתיב** [שם לז] או נודע כי שור נגח הוא **מתמול שלשום** וגו'. הבור **מנין?** **דכתיב** [שם לג] כי יפתח איש בור וגו' בעל הבור ישלם וגו'. המבעה זה השן והרגל. **שן מנין?** **דכתיב** [שם כב ד] כי יבער איש שדה או כרם. **וביער זה השן דכתיב** [שם ה ה] **הסר משוכתו והיה לבער. רגל מנין?** **דכתיב** [שם כב ד] **ושלח את בעירה. ושילח,** זה הרגל דכתיב [ישעי' לב כ] **משלח רגל השור והחמור. וההבער זה האש. אש מנין?** דכתיב [שמות כב ה] **כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה שלם ישלם המבעיר את הבערה.** אכן תנינן, ארבעה אבות נזיקין. ותני ר' חייא, י"ג. נזק, צער, ריפוי, שבת ובושת, שומר חנם, והשואל, נושא שכר, והשוכר **וארבעה דמתניתין.** [דף ב עמוד א] אמור מעתה, מה דתנינן אן, להכשר נזקין נזקי ממונן. מה דתני ר' חייא, בין להכשר נזקין בין לניזקי גופו. ר' חגי' שאל. **אך תנינן ארבעה אבות נזיקין?** אם **קרן שן ורגל האמורים** בשור **נחשבים אב נזיקין אחד,** ניתני שלשה. **ולמה מנתה השנה גם שור וגם מבעה?** ואם **כל האמור בשור נחשב שלשה אבות נזיקין,** ניתני חמשה **ולמה כלל את השן והרגל במבעה?** אלא **כיוון שאת שן ורגל התורה כללה באותו פסוק,** כמה דאשתעי קרייא, אישתעיית מתניתא לן המשנה מנתה את שן ורגל במבעה. תולדות הקרן. נגיחה, נגיפה, נשיכה, רביצה, בעיטה, דחייה. ר' יצחק מקשי. נגיפה ונגיחה עיקר אבות הן, **שהרי שניהם כתובים בתורה.** ואת עביד לון תולדות? אלא **התחיל בנגיחה ונגיפה דעיקר הן. וסיים בתולדות שיוצאות מהן.** תולדות הבור. כל פירקא תליתיא פרק המניח את הכד דתנינן בנזיקין **עוסק בתולדות הבור. רבי תני.** הניח גחלת ברשות הרבים. ובא אחר ונתקל בה וצלוחיתו בידו. נשרפו כליו, ונשברה צלוחיתו. חייב, על הצלוחית משום בור ועל הכלים משום אש. חייב על הצלוחית שנשברה משום בור אף שהתורה פטרה כלים בבור מדכתיב ונפל שם שור או חמור. ודרשינן שור ולא אדם חמור ולא כלים. דהני מילי בבור עשר דעביד מיתה. דכתיב והמת יהיה לו. אבל בבור פחות מעשר חייב אף על הכלים. תולדות הרגל. תני, בהמה שנכנסה לרשות היחיד והזיקה. בין בידה, בין ברגלה, בין בקרנה דרך הילכה, בין בעול שעליה, בין בשליף שיש בה, בין בעגלה שהיא מושכת, משלם נזק שלם. אבל ברשות הרבים פטורה. **דכתיב וביער בשדה אחר. והמזיק בכרמלית אף שלענין שבת אין דינה כרשות היחיד. לענין נזיקין הרי זה כרשות היחיד, ומשלם נזק שלם. תולדות השן.** הוון בעיין מימר, אכלה דברים שדרכה לאכול זה אב. אכלה דבר שאן דרכה לאכול זה תולדה. כגון. פרה שאכלה שעורים, וחמור שאכל כרשינין, וכלב שליקלק את השמן, וחזיר שאכלה בשר, כולהון תולדות השן אינון. ר' יצחק אמר. כולהון עיקר שן אינון. **אלא כהדא דתני,** תולדות השן. כשדרסה על גבי נוד מלא שמן, ובסיכה גופה נהנה. כמה דאת אמר תמן, **שן יש הנאה להזקה, שהשן אוכלת והגוף נהנה.** אוף הכא, **בתולדות,** נהנה גופה. רבי ירמיה בעי. היתה אוכלת ופולטת עשבים ולא בלעה מהו? [דף ב עמוד ב] **תנן, לא זה וזה שדרכן לילך ולהזיק, כהרי הבור שאין דרכו לילך ולהזיק. רבי יוסי בעי.** אך המשנה אומרת שהבור אין דרכו לילך ולהזיק? הרי המניח גחלת ברשות הרבים, עד מקום שהיא מתהלכת היא מזקת? מאי כדון למה רבי יוסי שואל מגחלת, הרי גחלת זה אש ולא בור? א"ר יוסי בי ר' בון. תיפתר במניח סכין סמוכה לרשות הרבים והוזק בה אדם. דאף שהאדם נדקר במקום אחד, הנזק הולך בכל גופו. כמה דאת אמר תמן, שהנוגע בגחלת האש נוגע מצד אחד, ונתחלחל כולו. אוף הכא, אדם נוגע בסכין מצד אחד, ונתחלחל כולו. נמצא שאף נזק הבור מהלך. ר' יוסי בי ר' בון אמר בשם ר' לוי. בור מלא מים ונפל שמה גדי קטן, ונכנסו מים דרך אזניו ונתחלחל כולו. אף הכא נתחלחל כולו. נמצא שאף נזק הבור מהלך. ר' ירמיה בעי. היתה מהלכת ומעקרת עשבים בגופה ובקרנה מהו? שינוי הוא ותולדה דקרן היא. או דרכה בכך ותולדה דרגל היא? תנן, לא הרי השור כהרי המבעה ולא הרי המבעה

כהרי השור. ולמה לא תניין לא הרי השור כהרי הבור, ולא הרי הבור כהרי השור כסדר שהם כתובים במשנה? **אמר ר' בון בר חייה** בשם ר' שמואל בר רב יצחק. **לפי שאם לא היה נאמר שור**, הייתי למד שור מן הבור **מק"ו**. מה אם הבור שאין דרכו לילך ולהזיק, חייב לשלם. שור שדרכו לילך ולהזיק, לא כל שכן? **ואילו נאמר שור ולא היה נאמר בור**, הייתי לומד **בור משור בק"ו**. ומה שור שאין תחילת עשיתו לנזק חייב. **בור שתחילת עשיתו לנזק, לא כ"ש? והרי הלכותיהם חלוקים**. דבור משלם נזק שלם, ושור חצי נזק. **ואם הייתי לומד שור מבור**, הייתי אומר. מה הבור משלם נזק שלם, אף השור משלם נזק שלם, **ואם הייתי לומד בור משור הייתי אומר**, מה השור משלם חצי נזק, אף בור משלם חצי נזק. **אם כך כיוון שהלכותהן חלוקים, פשיטא שלא הרי זה כהרי זה** [דף ג עמוד א] ולמה תנינתה הכא לא הרי זה כהרי זה? **דמשמע שאם כן יכולתי ללמוד אחד מהשני, התורה לא הייתה כותבת את כל הארבעה**. הרי אפילו אם יכולתי ללמוד את עיקר הדין, עדיין היה צורך לכתוב את כל הארבעה **להלכותיהם? דאית ליה לתנויה מהם מילין סגין** שזו דרך התנא לראות אם אפשר ללמוד את עיקר הדין מאחד לשני אף שבכל מקרה התורה הייתה צריכה לכתוב את כולם כיוון שהלכותיהם חלוקים. ולאחר שהתנא מראה שאי אפשר ללמוד אחד מהשני הוא בא ולומד מהצד השווה שבהם, ויש הרבה דוגמאות כאלו. **כהא דתנו, לא הרי מושב כהרי מושב**. ולא הרי משכב כהרי מושב. **והרי ניחא לא הרי משכב כהרי מושב, שהרי הלכותיהם חלוקים**. שמושב מטמא בטפח, ומשכב מטמא בארבע טפחים. **אם היה כותב מושב שבטפח מטמא, איך הייתי יודע שמטמא משכב בד' טפחים? אם היה כותב משכב בארבעה טפחים, יטמא מושב בטפח? כך שברור שכיוון שהלכותהן חלוקים התורה היתה חייבת לכתוב את שניהם**. **ופשיטא שלא הרי זה כהרי זה**, ולמה תנינתה הכא לא הרי זה כהרי זה? **דאית לתנויה סגין מילין כן**. שזו דרך התנא לראות אם אפשר ללמוד את עיקר הדין מאחד לשני ולאחר שהתנא מראה שאי אפשר ללמוד אחד מהשני הוא בא ולומד מהצד השווה שבהם, ויש הרבה דוגמאות כאלו. **בפרשת נרות כתיב בצוואה, [ויקרא כד ב] צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך**. ובעשיה כתיב [במדבר ח ג] **ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרתיה**. ובפרשת שילוח טמאים כתיב, [במדבר ה ב] **צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה**. וכתיב [במדבר ה ד] **ויעשו כן בני ישראל וישלחו אתם אל מחוץ למחנה**. לא הרי פרשת נרות, כהרי שילוח טמאים. ולא הרי פרשת שילוח טמאים, כהרי פרשת נרות. וכי שייך למימר אילו לא נאמר פרשת שילוח טמאים הייתי למד פרשת שילוח טמאים מפרשת נרות? ואף שכאן לא שייך לאמר לא הרי שהרי מדובר בשני ענינים שונים. ולמה תנייתה הכא? דאית לתנויה סגין מילין כן. שכן דרך התנא ולאחר שהתנא מראה שאי אפשר ללמוד אחד מהשני הוא בא ולומד מהצד השווה שבהם, ויש הרבה דוגמאות כאלו. **הצד השווה שבהן שהן בצו מיד ולדורות**. אף כל שהוא בצו מיד ולדורות. **א"ר אילא**. אף אם יכולנו ללמוד חלק מהאבות במה הצד צריך הוא שיכתוב כל אחד מארבע אבות הנזיקין, שכל אחד בא ללמד הלכה חדשה לכל הנזיקין. השור. מלמד שהבעלין מיטפלין בנבילה. דכתיב [שמות כא לד] **והמת יהיה לו**. והרי גם בבור כתוב **והמת יהיה לו?** מה שכתוב בבור **והמת יהיה לו**, בא ללמד דין מיוחד בבור, דתני רבי ישמעאל. **יצאו קרקעות שאינן מיטלטלין**. שאם חפר בור ברשות הרבים סמוך לחצר חבירו וקירות הבור קרסו וחלק מקרקע חבירו ניזוק, פטור. [דף ג עמוד ב] **וממה שהכתוב והמת יהיה לו**. לומדים שדווקא נפל שור או חמור שיש הנאה לבעלים בנבילה חייב לשלם. **יצא אדם שאין לו הנייה במותו**. לכן אם נפל אדם לבור ומת בעל הבור פטור. **והאש**. מלמדת על כולן שהוא חייב על האונסין כשתחילתו בפשיעה. שהאש כל מהותה אונס. שהרי אדם מדליק אש במקום אחד והולכת ומזיקה במקום אחר, ואף על פי כן חייב. והוא הדין לשאר נזיקין: **א"ר יוסי**. הדא אמרה, אדם שחבל בחבירו תחילה, אף על פי שחזר ונעשה נזק אחר. כגון פצע את חבירו והפצע הזדהם ונוצר נזק אחר, כיוון שתחילתו בפשיעה אף ששאר הנזק נעשה באונס, חייב לשלם כמו באש. פ"ס קא. כשהזיק חב המזיק לשלם תשלומי נזק. ולא קתני חב בנזק, אלא חב בתשלומי נזק. מכאן שבעלים מטפלים בנבילה דכתיב [ויקרא כד כא] **ומכה בהמה ישלמנה**, מאי משמע? **א"ר חנינא**. שהיה יכול לכתוב מכה בהמה ישלם. מאי ישלמנה? **ישלמנה**. שהנבלה לבעלים, והמזיק ישלם מה שפחתה. בר פדייה אמר מדכתיב בשומרים [שמות כב יב] **אם טרף יטרף** [דף ד עמוד א] **יביאהו עד הטרפה**. עד הנבלה ישלם, אבל את הנבילה עצמה לא ישלם. שהנבלה לבעלים. נמצא דר' חנינא למד מהפסוק מכה בהמה ישלמנה. פסוק שמדבר באדם שמזיק לבהמה. ובר פדייה למד מהפסוק אם טרף יטרף יביאהו עד הטרפה. פסוק שמדבר על שומר שפשע, ובכך הכשיר את הנזק לקרות. **א"ר נסא**. אף שההלכה שבעלים מטפלים בנבילה נלמדה משני מקומות. צורכה להדא דרבי חנינא, וצורכה להדא דבר פדייה. דאילו איתאמרת דר' חנינא ולא איתאמרת דבר פדייה. הייתי אומר לנזקי גופו, ישלם פחתה. להכשר נזקיה בשומר שרק הכשיר את הנזק לקרות כשלא שמר כראוי, לא ישלם כלום. הוי

צורך הוא שיאמר דבר פדייה. או אילו איתאמרת דבר פדייה ולא איתאמרת דר' חנינא. הייתי אומר, להכשר נזקיה ישלם פחתה. לניזקי גופה ישלם את הכל. הוי צורך שיאמר דר' חנינא, וצורך שיאמר דר' פדייה. אמר רב יהודה בשם שמואל. אין שמין לשלם רק את הפחת, לא לגנב ולא לגזלן ולא לשואל, אלא רק לנזקין. ואני אומר אף לשואל שמין, ואבא מודה לי. ומאן הוא אבא שאליו התכוון שמואל? **האם כוונתו לרב ששמו האמיתי היה אבא. או שכוונתו היתה לאביו, אבא בר אבא אבא דשמאל? א"ר חסדא. לא יתכן ששמאל יאמר על אביו שהוא מודה לו, ויעשה את העיקר טפילה, שהיה צריך לאמר אבא אומר כך ואני מודה לו. אלא ודאי כוונתו היה לרב חברו. כי אתא רב יהודה, אמר בשם שמואל. אין שמין לא לגנב ולא לגזלן ולא לשואל, אלא לנזקים, והשומרים כנזקין הם. רב יהודה שלח שאל לר' אלעזר. האנס והגנב והגזלן מהו לשום להן? א"ל, אין שמין, לא לגנב ולא לגזלן. ומניין שאין שמין להן? אמר רבה בר ממל. דכתיב, חיים שנים ישלם. שצריך להשיב כעין שגנב, חיים ולא מתים. עד כדון גניבה. גזילה מניין? א"ר אבין דכתיב[ויקרא ה כג] והשיב את הגזילה אשר גזל. כאשר גזל. כמו שהיה בשעת גזלה.**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק א הלכה ב

מתני': כל שחבתי בשמירתו, הכשרתי את נזקו. הכשרתי במקצת נזקו, חבתי בתשלומי נזקו כהכשר כל נזקו. נכסים שאין בהם מעילה ממון הדיוט. נכסים של בני ברית. ונכסים המיוחדים. חוץ מרשות המיוחדת למזיק. ורשות הניזק והמזיק חייב בתשלומין:

גמ': תנן, כל שחבתי בשמירתו, הכשרתי את נזקו. ותני ר' חיה עליה, זה השור והבור. [דף ד עמוד ב] והאש לא תנה. אמאי לא תני נמי אש? א"ר ירמיה. לא מנה אלא דברים שחייב עליהם משום שלא שמר עליהם ובכך הכשיר את נזקם, כמו שור ובור. אבל האש כהכשר נזקו הוא. דאש משום חציו וחייב כמזיק בידים. אמר ר' יוסי. אין כיני שהאש נחשב כפעולת האדם עצמו. אם קבל עליו ההתרייה בדעת ז', כגון שהדליק אש ביו"ט לצורך, והתרו בו ברגע ההבערה שהאש שהבעיר תתפשט ותשרוף. **האם חייב בהתראה זו ולוקה? מאי כדון מאי נפקא מינא לענין נזקין? אם אני אומר שהאש כהכשר נזקו, אם גרם כוניה לחבירו, מקבל עליו נזק צער ריפוי שבת ובושת. תנן, הכשרתי במקצת נזקו, חבתי בתשלומי נזקו כהכשר כל נזקו. זה הבור. דתני, חפר בור תשעה טפחים. ובא אחר ועמק בו טפח, האחרון חייב. רבי אומר. אחר האחרון למיתה. ואחר הראשון לנזקין. א"ר יצחק. כיני מתניתא. אחר אחרון למיתה, ואחר שניה לנזקין. תני, חפר עשרה ובא אחר וסיידו וכיירו שניהם חייבים. וכי מפני שסיידו וכיירו יהא חייב? בשאמר לו סוד את הבור הזה וקנה אותו להתחייב בנזקו. דאמר ר' אמי בשם רבי אלעזר. שמירת נזקין, כשמירת קניין. שמעשה שנחשב קניין בחפץ. אם עשה אותו מעשה בנזקין, מקבל על עצמו אחריות. רבי סימון אמר. אפילו תימא כשלא אמר לו לקנות. תיפתר בשחפר הראשון בחולות ולא היה בו כדי להתקים כך והיה נסתם קדם לנזק. לפיכך האחרון שסיידו וכיירו חייב. תני, חפר זה עשרה וזה עשרה. זה עשרים וזה עשרים. זה מאה וזה מאה. כולהן חייבין. כמה שיעורן? להמית, עשרה טפחים. ולהזיק, כל שהוא. סומכוס אומר, להזיק[דף ה עמוד א] שיעורו לעומקו שלשה ולאורכו ולרחבו ארבעה. רבי אלעזר הקפר אומר. כמלואו של נופל. ומהו מלואו של נופל? אפילו תרנגול ואפילו גמל. בכל אחד משערים לפי גדלו: פיסקא. תני, נכסין שאין בהן מעילה. הכוונה למטלטלין שאין בהם מעילה אבל ש"ך בהם מעילה. בניגוד לקרקעות שלעולם אין בהם מעילה. דתני הנכסין הללו מטלטלים אפילו קדשין נקנין עם נכסין שיש בהן אחריות. אמר רב יהודה בשם שמואל, דרבי יוסי הגלילי היא דאמר קדשים קלים ממון בעלים הוא ויכול למכור אותם. אבל לרבנן ממון גבוה הם ולא שייך למכור אותם לאחר. דתני גבי שבועת הפיקדון כתיב[ויקרא ה כא] ומעלה מעל בה' וכיחש בעמיתו. בעמיתו ולא בקדשים. שאם היה הפיקדון שכיחש בו קדשים, פטור מקרבן. רבי יוסי הגלילי אומר. ומעלה מעל בה', להביא שאם היה הפיקדון קדשים קלין שהוא חייב קרן חומש ואשם כמו בחולין, שאף הם ממון בעלים. בן עזאי אומר, לא אמר רבי יוסי אלא להביא את השלמים. אבא יוסי בן דוסאי אומר, לא היה בן עזאי אומר אלא על הבכור בלבד. ומה ביניהון? מאן דאמר שלמים, כל שכן מעשר. דאם שלמים שטעונים סמיכה ונסכים ותנופה, נקראים ממון בעלים. כ"ש מעשר בהמה שאינו טעון סמיכה ונסכים ותנופה, יקרא ממון בעלים. ומאן דאמר בכור, הא מעשר לא.**

שהבכור נמכר כשהוא תם חי, ובעל מום אפילו שחוט. ואילו מעשר בהמה אינו נמכר כלל. ר' שמעון אומר. אחד קדשי קדשים, ואחד קדשים קליון. קדשים שחייב באחריותן, קורא אני בהן וכיחש בעמיתו. דרבי שמעון סובר דבר הגורם לממון כממון דמי [דף ה עמוד ב] ושאינו חייב באחריותן. קורא אני בהן, בה' וכחש שהם ממון גבוה **ולא באמיתו ופטור.** רב הונא אמר. אחד קדשים כשרין, ואחד קדשים פסולין. קדשים שחייב באחריותן, אפילו הן לה', קורא אני בהן בעמיתו וכחש. ושאינו חייב באחריותן, קורא אני בהן בה' וכחש. פיסקא. נכסים שהן של בני ברית. פרט לשור ישראל שנגח לשור של עכו"ם. **תנן, נכסין המיוחדין. ולא מנכסי הפקר. שאם שור הפקר נגח שורו, ובא אחר וזכה בשור הפקר, פטור. תנן,** חוץ מרשות המיוחדת למזיק שהוא פטור. שיכול המזיק לאמר לניזק מה עושה שורך ברשותי. **אבל** נוהגין הן ברשות **המשותפת לניזק והמזיק דתנן, ורשות הניזק והמזיק בתשלומין.** א"ר ירמיה. אילו תנא חוץ מרשות המיוחדת למזיק ושתק. הייתי אומר, אחד חצר של שותפין, ואחד חצר שאינה לשניהן, חייבת. ולמה היה צריך התנא להוסיף שנוהגין הן ברשות הניזק והמזיק? **אלא לרבות רשות שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר. ללמד שכיוון שהכניס שורו לחצר השומר ברשות, נעשה כחצר שניהם. ואם הזיק שורו את שורו של השומר, חייב.** בכגון שקיבל על עצמו לשמור רק שהשור לא ינזק. אבל לא קיבל עליו לשמור שלא יזיק אחרים. א"ר יוסי מכיון דתנא חוץ מרשות המיוחדת למזיק, אין אנו יודעין שהן נוהגין ברשות הניזק והמזיק? ולמה תנא נוהגין הן ברשות ניזק והמזיק? **אלא להוציא חצר שאינה של שניהן, כגון אדם שלישי שלשניהם אין רשות להכנס לחצרו, שגם שם בעל השור פטור.** אית תניי תני, חצר של שותפין חייבת, וחצר שאינה לשניהן פטורה. אית תניי תני, **אפילו חצר שאינה לשניהם חייבת. מאן דאמר חצר של שותפין חייבת. וחצר שאינה לשניהן פטורה.** [דף ו עמוד א] דכתיב [שמות כב ד] **כי יבער איש שדה או כרם ושילח את בעירו וביער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם. וסבר מיטב שדהו של הניזק, וגמר שדה משדה, נאמר שדה למטה דכתיב וביער בשדה אחר. ונאמר שדה למעלה דכתיב מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם. מה שדה שנאמר למעלה גבי תשלומים שדהו של ניזק, אף שדה שנאמר למטה וביער בשדה אחר בשדה שיש לניזק רשות. ומאן דאמר אפילו חצר שאינה לשניהן, חייבת. דכתיב [שמות כב ד] ובער בשדה אחר. מכל מקום. אמר רבי יסא בשם ר' יוחנן. חצר השותפין חייבת. א"ר יסא. אנא אייתיתה להא שחצר שאינה לשניהן דינה כרשות הרבים ופטור על שן ורגל, מהדא. דתני רבי הושעיה, ארבעה כללות היה רבי שמעון בן אלעזר אומר משום ר"מ בנזקין. כל מקום שיש רשות לניזק ולמזיק, כגון פונדקי וחצר השותפים וכיוצא בהן. על השן ועל הרגל פטור. על הנגיחה והנגיפה והנשיכה והרביצה ועל הבעיטה והדחיה, אם תם משלם חצי נזק. ומועד משלם נזק שלם מן העלייה. לניזק ולא למזיק, חייב בכל. למזיק ולא לניזק, פטור מן הכל. והכל מודין בשאין רשות לא לזה ולא לזה. כגון בקעה, רשות הרבים, וכיוצא בה. על השן ועל הרגל פטור. על הנגיחה ועל הנגיפה והנשיכה והרביצה והבעיטה והדחיה. תם משלם חצי נזק. ומועד משלם נזק שלם מן העלייה. **מכאן שבקעה שהיא כמו חצר שאינה של שניהם דינה כרשות הרבים****

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק א הלכה ג

[דף ו עמוד ב] מתני': שום כסף. שוה כסף. בפני בית דין, ועל פי עדים בני חורין ובני ברית. והנשים בכלל הנזק. והניזק והמזיק בתשלומין:

גמ': תנן, שום כסף. שום זה לא יהיה אלא בכסף. שאם הזיקה פרתו של ראובן טליתו של שמעון, וטליתו של שמעון הזיקה פרתו של ראובן. אין אומרים תצא פרה בטלית. אלא שמין את הנזקין בבית דין, וישלם את הפרש. שוה כסף. זה קרקע. ונקרא שוה כסף. לפי שהקרקע שוה כל כסף, שאן הונאה לקרקעות. מלמד שאין בית דין שמין לגבות, אלא נכסים שיש להם אחריות. ואם תפש הניזק במטלטלין, שמין לו מהן. בפני בית דין. מלמד שאין שמין לו אלא בפני בית דין. על פי עדים. שאין שמין אלא על פי עדים בני חורין ובני ברית. יצאו עכו"ם ועבדים ופסולי עדות. ונשים בכלל הנזק. לפי שלא תפש הכתוב אלא את האיש, דכתיב, **כי יגח שור איש את שור רעהו, לפיכך היה התנא צריך לרבות את האשה. כדתני רבי ישמעאל [שמות כא א] ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. השווה הכתוב אשה לאיש לכל**

דינים שבתורה: : והניזק והמזיק בתשלומין. שבשור תם משלמין חצי נזק. מיכן שמחצין את הנזק. זה מפסיד חצי נזק וזה מפסיד חצי נזק:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק א הלכה ד

מתני': חמשה תמין וחמשה מועדין. הבהמה אינה מועדת, לא ליגח לא לליגוף לא לישוך ולא לרבוץ ולא לבעוט. השן מועדת לאכל את הראוי לה. הרגל מועדת לשבר בדרך הילוכה. שור המועד, ושור המזיק ברשות הניזק, והאדם:

גמ': **תנן, ושור המזיק ברשות הניזק.** אמר רבי יוחנן, דרבי טרפון היא. דרבי טרפון אומר, **שור תם שנגח ברשות הניזק, משלם נזק שלם.** וחכמים אומרים חצי נזק.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק א הלכה ה

מתני': הזאב והארי הדוב והנמר והברדלס והנחש, הרי אלו מועדין. ר' אליעזר אומר. בזמן שהן בני תרבות, אינן מועדין. והנחש מועד לעולם. מה בין תם למועד? אלא שהתם משלם חצי נזק מגופו. והמועד משלם נזק שלם מן העלייה:

גמ': **תנן, הזאב והארי הדוב והנמר והברדלס והנחש, הרי אלו מועדין.** תני רבי מאיר אומר, אף הצבוע. א"ר יוסי בי ר' אבין. לא א"ר מאיר, אלא בצבוע זכר. שיש לו שעה שהוא קשה כארי

הדרן עלך פרק ארבעה אבות נזיקין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ב הלכה א

[דף ז עמוד א] מתני': כיצד הרגל מועדת? לשבר בדרך הילוכה. הבהמה מועדת להלך כדרכה ולשבר. היתה מבעטת, או שהיו צרורות מנתזין מתחת רגליה ושיברה את הכלים, משלם חצי נזק. דרסה על הכלי ושברתו, ונפל על כלי אחר ושברו. על הראשון משלם נזק שלם. ועל האחרון משלם חצי נזק:

גמ': קס"ד שצורות משלם חצי נזק כיוון שזה תולדה של קרן ואף ברשות הרבים חייב על צרורות. ואין דרכה להתיז צרורות? **אם כך זו תולדה של רגל ולא של קרן.** והרי רגל פטורה ברה"ר, ומדוע חייב ברה"ר, ולמה חייב רק חצי נזק? אמר רבי אמי באמת צרורות זה תולדה של רגל וברה"ר פטור. אבל כאן מדובר כשהיה כלי נתון בידי אדם. וזה נחשב כמונח ברשות היחיד. ואף שזה תולדה של רגל, הלכה למשה מסני שצורות חייב רק חצי נזק. אבל אם היה מונח ברשות הרבים. הואיל וזה מונח ברשות, וזו מהלכת ברשות פטור כמו כל תולדה של שן ורגל. רבה בר ממל אמר. כגון שהיו ברה"ר שתי דרכים. אחת יש בה עשבים וצרורות, ואינה נוחה להליכה. ואחת אין בה עשבים וצרורות. והניחא את שאין בה עשבים וצרורות, והלכה בזו שיש בה עשבים וצרורות. כיוון ששינתה אע"פ שהכלי מונח ברשות

הרבים חייבת. רבי אלעזר אומר. כל דבר שהוא חוץ לגופה צרורות, לא חלקו בו חכמים בין ברה"י בין ברה"ז [דף ז עמוד ב] לחצי נזק. מהו שתקבל העדאה אחרי שלוש פעמים בדבר שהוא חוץ לגופה בצרורות? ר' זעירא אמר, מקבלת. רבי אילא אמר, אינה מקבלת. אמר ר' זעירא. מתניתא פליגא עלויה דרבי אילא דתנן, שור שנתחכך בכותל ונפל על האדם והרגו שזה בצרורות. חייב בכופר, ופטור ממיתה. **אם יש העדה בצרורות ניחא. אבל אם אין העדה בצרורות מדוע חייב בכופר? וכי יש כופר בתם? אלא כנראה** מדובר בשור שהועד להתחכך בכתלים ולהפילם על אנשים. שיש העדה בצרורות. **וכרבי זעירא לית היא פליגא? דאים** **בשהועד, למה פטור ממיתה?** בשהועדה להיות מפלת את הכתלים, **אבל לא להרוג. שכשהפילה** את הכותל **בפעמים הקדמות לא היה אדם שם.** ואף בפעם הזו לא התכוון להרוג. וכתוב השור יסקל וגם בעליו יומת, כמיתת הבעלים כך מיתת השור. מה בעלים אינו חייב מיתה עד שיתכוון להרוג. אף השור אינו חייב מיתה עד שיתכוון להרוג. **א"ר אלעזר.** הטיילה גללים, **פטור ברשות הרבים ומשלם נזק שלם ברה"י דאן זה צרורות. דגללים בתר גופה גרירי וכגופה דמי והוי תולדה דרגל שדרכה בכך. דאי לא כן מה אבן אמרין, צריך שיהא המקלוט בידו. לקבל הגללים בשעת עשיתם? אלא ודאי דרכה בכך והוי תולדה דרגל, ופטורה ברה"ז. הדא דתימא בשאן דרכה לכן. אבל בשדרכה לכן, שרגילה ללכת ולהטיל גללים כל רגע, הרי זה משונה וצריך שיהא המקלוט בידו ואם הזיק חייב ברה"ז כקרבן.** רבי הושעיה רבה ורבי יודן נשייא, הוון יתיבין. עאל רבי אבא בר ממל ושאל. כישכשה בזנבה כגון אילין פירדתא מהו? ולא אמרין ליה כלום. בתר כן א"ל רבי הושעיה רבה. **פשיטא דהוי תולדה דרגל ופטור ברה"ז, דאי לא כן, מה אבן אמרין, צריך שיהא תופש בזנבה?** הדא דתימר **בשאן דרכה לכן. אבל בשדרכה לכן לכשכש הרבה, הרי זה משונה וצריך הוא לתפוש בזנבה. ואם הזיקה חייב ברה"ז כקרבן.** [דף ח עמוד א] ומה פשיטא לון? **שפטורה מנזק שלם אם כשכשה כדרכה ברה"ז דהוי תולדה דרגל. ומה צריכה לון? האם חייבת בחצי נזק כשכשכה יותר מכדרכה. האם הוי תולדה דקרבן וחייבת בחצי נזק אף ברה"ז, או כיוון שאן כוונתה להזיק פטורה: פיסקה.** דרסה על הכלי ושברתו. ר' ירמיה בעי. **תנן, דרסה על נוד מלא שמן. על הנוד משלם נזק שלם, ועל השמן משלם חצי נזק.** היתה טבלה מונחת וזכוכית עליה. דרסה על גבי הטבלה ונשתברו הזכוכית. על הטבלה משלם נזק שלם, ועל הזכוכית משלם חצי נזק. היו שתי טבליות זו על גבי זו. דרסה על העליונה ונשתברה השנייה. על העליונה משלם נזק שלם, ועל התחתונה חצי נזק. היתה טבלה מונחת ברשות הרבים. דרסה עליה והתיזה אותה והלכה ונשתברה ברשות היחיד. אחר מי את מהלך? אחר דריסתה או אחר שבירתה? אין תימר אחר דריסתה, הרי הייתה ברה"ז, ורגל ברה"ז פטור. אין תימר אשבירתה, הרי הייתה ברה"ז וחייב

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ב הלכה ב

מתני': התרנגולין מועדין להלך כדרכן ולשבר. היה דליל קשור ברגלו, או שהיה מהדס ושיבר את הכלים. משלם חצי נזק:

גמ': תנן, היה דליל קשור ברגלו וכ"ו משלם חצי נזק. אמר רב הונא בשנקשר מאיליו [דף ח עמוד ב] אבל אם קשרו הוא, משלם נזק שלם. תני, תרנגולין שהידסו התיזו ברגליהם את העיסה ואת הפירות, כדרכם. או שניקרו, משלם נזק שלם. הידסו עפר על גבי עיסה, או על גבי פירות. משלמין חצי נזק כדין צרורות. היו מחטטין בחבל, ונפסק הדלי או שנשבר. משלם נזק שלם. נפל על חבירו על דלי אחר. על העליון משלם נזק שלם. ואתחתון חצי נזק. אמר רב הונא בשנקשר מאיליו. ואינו כעושה בור במקום אחד ומזיק במקום אחר? שהרי הבעלים הניחו את החבל במקום אחד, והתרנגול העיף את החבל למקום אחר והזיק, נמצא כבור המתגלגל ברגלי אדם וברגלי בהמה. ולמה לא ישלם נזק שלם? אמר רבי יוסי בי ר' בון. מכיון שהחבל היה מונח במקום שמור, שאין דרך ליפול ממנו אלא באותו הבור שיצר התרנגול כשהשליך את החבל לאותו מקום והיו כמי שהוא בורו של התרנגול שנוצר בצרורות, דנמצא שכל הנזק נעשה על ידי שהתרנגול השליך את החבל לאותו מקום ואינו חייב אלא מדין צרורות. תני, תרנגולין שנפלו לגינה ושברו החילפין ענף של תרד או לפת, וקירטמו את הירק. משלם נזק שלם. סומכוס אומר. על הקירטום משלם נזק שלם, שדרכו בכך והוא שן. ועל השיבור משלם חצי נזק, שאין דרכו בכך והוא תולדה דקרן. תרנגול הפורח ממקום למקום והזיק. על מה שהזיק בגופו, משלם נזק שלם. ברוח שבין כנפיו, משלם חצי נזק כדין צרורות. סומכוס אומר נזק שלם, שעל צרורות כדרכם משלם נזק שלם. [דף ט עמוד א] נפח בכליו ושברן, משלם נזק שלם שרוח הבאה מפיו, הרי היא כגופו ואינה כצרורות

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ב הלכה ג

מתני': כיצד השן מועדת? לאכל את הראוי לה. הבהמה מועדת לאכל פירות או ירקות. אכלה כסות או כלים, משלם חצי נזק. במה דברים אמורים? ברשות הניזק. אבל ברשות הרבים פטור. ואם נהנית, משלם מה שנהנית:

גמ': תנן, במה דברים אמורים? ברשות הניזק אבל ברשות הרבים פטור. אמר רבי יוחנן על הרישא הושבה. בשאכלה כדרכה שהיא תולדה של שן. ושן פטורה בר"ה שנאמר וביער בשדה אחר. אבל הסיפא שמדברת על אכילה שלא כדרכה, תולדה דקרן הוא, ואף ברשות הרבים חייב. ריש לקיש אמר, על כולה הושבה. כיוון שהמניח כיליו ברה"ר, שינה. וכל המשנה ובא אחר ושינה בו, פטור. מחלפה שיטתיה דריש לקיש? תמן אמר ריש לקיש בשם ר' הושעיה. עמדה ואכלה מפירות הצבורין, חייבת. דאף שהמניח פירות בר"ה שינה, ואף הבהמה שעמדה ואכלה שיתנה, חייב. והכא הוא אמר הכין דפטור? אמרי. תמן, אמר ריש לקיש בשם ר' הושעיה. ברם הכא בשם גרמיה. מילתיה דריש לקיש אמרה, בעטה מהלכת ברבוצה פטור. שהרובצת שינתה והבועטת שינתה, וכל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור. מילתיה דרבי יוחנן אמרה, בעטה מהלכת ברבוצה חייב. ולא סוף דבר בעטה מהלכת ברבוצה. אלא אפילו בעטה רבוצה במהלכת. או בעטה מהלכת במהלכת חייב. שאף שיש לשניהם רשות להלך, רשות לבעוט אן להם.

אמר רבי אמי. לא אמר ריש לקיש אלא דאם בעטה מהלכת ברבוצה פטורה. אבל אם בעטה רבוצה במהלכת, או מהלכת במהלכת חייב. שהרי המהלכת שניזוקה לא שינתה. תני ר' הושעיה, בכלום פטור. טעמא דר' הושעיה, דאין זה קרן. דכיוון שמותר לבהמות ללכת ואף לרבוץ ובהמה על בהמה אורחיה היא לבעוט, הרי זה רגל שפטורה ברשות הרבים. אמר רב. עמדה ואכלה מפירות הציבורין ברה"ר פטורה. דכל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור. ואן דרך להניח פירות ברשות הרבים. [דף ט עמוד ב] במה היקלו בשן מבקרן בר"ה? בשאכלה עומדת מעל גב מהלכת. שהבהמה ההולכת לא שינתה. והבהמה שאכלה עמדה ואכלה שדרכה בכך. ובזה חומר בקרן משן. שאם בעטה העומדת במהלכת, חייבת. אילפיי אמר. עמדה ואכלה מפירות הציבורין, חייבת משום שן. שמותר לאדם לצבור פירותיו ברה"ר. ואף ששן פטורה ברשות הרבים, כאן חייבת. דפירות צבורים הרי הם כרשות הניזק. דבמה היקלו בשן מבקרן ברה"ר? בשאכלה מהלכת מן ההולכת. ובזה חומר בקרן, שאם בעטה מהלכת את המהלכת חייבת. אבל מהלכת ברבוצה, פטור

שכל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ב הלכה ד

מתני': כיצד משלם מה שנהנית? אכלה מתוך הרחבה, משלם מה שנהנית דרחבה רה"ר. מצידי הרחבה, משלם מה שהזיקה דצידי רחבה כרה"ר. מפתח החנות, משלם מה שנהנית מתוך החנות, משלם מה שהזיקה:

גמ': אמר רב. עקמה צוארה ואכלה אפילו מפתח החנות. אף שגוף הבהמה ברחבה, כיוון ששינתה, משלם מה שהזיקה. והא תנינן, מפתח החנות, משלם מה שנהנית. מתוך החנות, משלם מה שהזיקה? והרי כשהולכת ברה"ר ואוכלת מפתח החנות, חייבת לעקם את ראשה כדי לאכול, ואעפ"כ משלמת רק מה שנהנית. מאי כדון? א"ר יוסי בי ר' בון. תיפתר כשהיה חמור טעון גדיים, וראשי הגדיים פנו כלפי פתח החנות. ובשעת עברתן פשטו צואריהן ואכלו בלא צורך לכופף צווארם. לכן אם אכלו מפתח החנות, משלם מה שנהנית. מתוך החנות משלם מה שהזיקה. כיצד משלם מה שנהנית? אמר רב. אכלה שעורים, משלם תבן. ותני ר' חייה ופליג דתנן, משלם דמי שעורים בזול. דאומדים כמה אדם רוצה לשלם כדי להאכיל בהמתו שעורים, ואת זה ישלם. לפיכך אם אכלה חיטין שהן רעות לה, הרי זו פטורה. שהבעלים לא היו רוצים להאכילה דבר המזיק. [דף י עמוד א] שינתה ואכלה, משלם נזק שלם. מאי אם שינתה ואכלה משלם נזק שלם? הרי אם שינתה הרי זה תולדה של קרן וצריך לשלם רק חצי נזק בשהיתה קופתו מופשלת לאחוריו ברה"ר. ופשטה פרה את פיה ואכלה ממנה, משלם נזק שלם. לא שאכלה בשינוי אלא שהדין שונה באוכלת מעל גבי אדם דאף שהוא ברשות הרבים, על גבו נחשב כרשות היחיד. סוג סל שנתון בפתח החנות. חציו מבפנים וחציו מבחוץ. ופשטה פרה את פיה ואכלה ממנה, משלם נזק שלם אף על החלק שבחוץ שדינו כחצר הניזק

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ב הלכה ה

מתני': הכלב והגדי שקפצו מראש הגג ושיברו את הכלים. משלמין נזק שלם מפני שהן מועדין. כלב שנטל את החררה והלך לו לגדיש. אכל את החררה, והדליק את הגדיש. על החררה משלם נזק שלם. ועל הגדיש משלם חצי נזק:

גמ': אית תניי תני, שקפצו. אבל נפלו פטור שתחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור. אית תניי תני, שנפלו שאף שסופו באונס.

כיוון שפשע שהניחם בראש גגו חייב. א"ר יוחנן. כיני מתניתא. שקפצו. אבל נפלו לא בדא אמרה המשנה שמשלמים. דרבי יוחנן סבר, תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור. תנן, כלב שנטל את החררה והלך לו לגדיש. אכל את החררה, והדליק את הגדיש. על החררה משלם נזק שלם. ועל הגדיש משלם חצי נזק. ריש לקיש אמר, אישו משום ממונו. האי אש לאו ממונו דבעל כלב הוא ולמה חייב בעל הכלב על כל הגדיש? במצית את האור על כל שיבולת ושיבולת וכיוון שזה משונה משלם רק חצי נזק. ר' יוחנן אמר. אישו משום חציו והוי כחיציו של הכלב [דף י עמוד ב] נעשה כזורק את החץ ממקום למקום. ודי אם הכלב הצית במקום אחד והאש התפשטה, שיהיה חייב על כל הגדיש חצי נזק כמו צרורות. א"ר יצחק בר טבליי. מתניתא מסייע לרבי יוחנן דתנן. הדליק את הגדיש והיה גדי כפות לו, ועבד סמוך לו ונשרף עמו. חייב על הגדיש והגדי. ופטור על העבד, שהיה לו לברוח. עבד כפות לו, וגדי סמוך לו, פטור. דקים ליה בדרבא מיניה. בשלמא אי אשו משום חציו ניחא, דמשום דחייב מיתה על העבד, פטור על הגדיש דקים ליה בדרבא מיניה. אלא אם אומר את שאינו כזורק את החץ ממקום למקום. אלא דאישו משום ממונו. ואינו חייב מיתה אלא בהדליק את גופו של העבד, למה פטור על כל הגדיש? על שיבולת הראשונה נתחייב מיתה שהדליק עם העבד, מיכן והילך שיתחייב תשלומין. א"ר יוסי. וכן את שמע מינה מן הא דתנן, שורו שהדליק את הגדיש בשבת חייב. והוא שהדליק את הגדיש בשבת פטור. אם אומר את שאינו כזורק את החץ ממקום למקום. על שיבולת הראשונה נתחייב מיתה. מכאן ואילך התחייב בתשלומין. א"ו דאשו משום חציו. ומיתה ותשלומין חלין כאחת ופטור מתשלומים משום דקים ליה בדרבא מיניה. חד בר נש [דף יא עמוד א] אפיק פלטיירה הניח ארגז סחורה בפורה ליד חפירה שבה היו זורקים אוכל לבהמות עבר חמרא ותבריה אתא עובדא קומי ר' יצחק בר טבליי אמר ליה לא חייב לך כלום ולא עוד אלא שאם ניזוק חייב אתה בנזקו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ב הלכה ו

מתני': אי זהו תם ואי זה מועד? מועד, שהעידו בו שלשה ימים. ותם, שיחזור בו שלשה ימים, דברי ר' יהודה. ר' מאיר אומר. מועד שהעידו בו שלשה פעמים אפילו ביום אחד. ותם, שהתינוקות ממשמשין בו:

גמ': מה טעמא דר' יודן? דכתיב, או נודע כי שור נגח הוא מתמול שלשום. תמול חד. מתמול תרי. שלשום תלתא. מכאן רמז לשור שנעשה מועד אחר ג' ימים. מה מקיים רבי מאיר מתמול שלשום? פתר לה, בהפלג נגיחות. שבאמת אפילו בשלוש נגיחות ביום אחד יכול להיות מועד אבל אם היה בכמה ימים צריך שיהיו רצופים ואם יצא ביום ראשון ונגח. בשני ולא נגח בשלישי ונגח ברביעי ונגח, אין נעשה שור מועד. עד שיגח שלשה ימים זה אחר זה. יצא ביום ראשון ונגח שוורין. בשני ונגח כלבים. בשלישי ונגח חזירין. על ידי שלשה מינין, לשלשה ימים, מהו שיעשה שור מועד? יצא ביום הראשון ונגח. בשני לא יצא. בשלישי יצא ונגח. האם אומרים דאינו מועד דהא בשני לא נגח, או דאמרינן שאם היה יוצא ודאי היה נוגח? יבא בתפלוגתה דרב אדא בר אחווה ודרב הונא. דאיתפלגון. נידה שבדקה עצמה ביום ראשון לימי זיבה, ומצאה טמא. בשני לא בדקה. בשלישי בדקה ומצאה טמא. רב אדא בר אחווה אמר בשם רב, זבה וודאי. דמסתמא אם הייתה בודקת בשני הייתה מוצאת טמא. רב הונא אמר בשם רב, זבה ספק. אמר רב הונא. תמן הוינא בראשה, ותמן הוינא בסיפא, ותמן הוינא באמצעיתה. אישתאלת לרב ואמר ספק. שוב אישתאלת לרב ואמר וודאי. וחזר ואמר ספק. רב אדא בר אחווה לא הווה תמן אלא כד אמר וודאי' לכן הוא אומר ודאי ואני אומר ספק. אמר רב ירמיה בשם רב, הלכה כר' מאיר בתם שנעשה מועד בשלוש פעמים אפילו ביום אחד. וכר' יודה בחזרה מהעדאה ששור מועד שחזר בו שלשה ימים זה אחר זה חוזר תמותו. דתני, שור שנגח שלשה פעמים ביום אחד, הרי זה מועד. ומה תלמוד לומר מתמול שלשום? אלא שאם חזר בו שלשה ימים זה אחר זה, אינו נידון אלא כתם, דברי רבי שמעון. הוינן סברין מימר, הלכה כרבי שמעון [דף יא עמוד ב] דהו אמר מעין שניהם, כי אתא רב ירמיה, אמר בשם רב. הלכה כרבי מאיר בתמה. וכר' יודה בהעדה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ב הלכה ז

מתני': שור המזיק ברשות הניזק כיצד? נגח, נגף, נשך, רבץ, בעט, ברשות הרבים, משלם חצי נזק. ברשות הניזק, רבי טרפון אומר, נזק שלם. וחכמים אומרים, חצי נזק. אמר להן רבי טרפון. מה אם במקום שהיקל על השן ועל הרגל ברשות הרבים שהוא פטור, החמיר עליהן ברשות הניזק לשלם נזק שלם. מקום שהחמיר על הקרן ברשות הרבים לשלם חצי נזק, אינו דין שנחמיר עליהן ברשות הניזק לשלם נזק שלם? אמרו לו. דיו לבא מן הדין להיות כנדון. מה ברשות הרבים חצי נזק. אף ברשות הניזק חצי נזק. אמר להן, אני לא אדון קרן מקרן. אני אדון קרן מרגל. ומה אם במקום שהיקל על השן ועל הרגל ברשות הרבים, החמיר בקרן. מקום שהחמיר עליהן ברשות הניזק, אינו דין שנחמיר בקרן? אמרו לו. דיו לבא מן הדין להיות כנדון. מה ברשות הרבים חצי נזק. אף ברשות הניזק חצי נזק:

גמ': תנן, חמשה תמין וחמשה מועדין. הבהמה אינה מועדת, לא ליגח לא ליגוף לא לישוך ולא לרבוץ ולא לבעוט. השן מועדת לאכל את הראוי לה. הרגל מועדת לשבר בדרך הילוכה. שור המועד, ושור המזיק ברשות הניזק, והאדם. א"ר יוחנן. דר' טרפון היא. דתנן, ברשות הניזק ר' טרפון אומר נזק שלם, וחכמים אומרים חצי נזק

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ב הלכה ח

מתני': אדם מועד לעולם. בין שוגג, בין מזיד, בין ער, בין ישן. סימא את עין חבירו ושיבר את הכלים, משלם נזק שלם:

גמ': אדם מועד לעולם בין ער, בין ישן. א"ר יצחק. מתניתא, בשהיו שניהם ישינין. אבל אם היה אחד מהן ישן, ובא חבירו לישן אצלו. זה שבא לישן אצלו, הוא המועד

הדרן עלך פרק כיצד הרגל מועדת:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ג הלכה א

מתני': המניח את הכד ברשות הרבים. ובא אחר ונתקל בה ושברה פטור. ואם הוזק בה, בעל החבית חייב בנזקיו:

גמ': למה פטור? וכי אין דרך אדם להניח כדו ברשות הרבים? וכיוון שהניח ברשות, צריך הנתקל להיות חייב שהיה לו להתבונן. רב אמר, בממלא את כל רשות הרבים. אבל אם אינו ממלא את כל רשות הרבים, חייב הנתקל ואם הוזק פטור בעל הכד, שהיה לו להתבונן. שמואל אמר [דף יב עמוד א] או בממלא את כל רשות הרבים, או שהייתה נתונה על קרן זווית, שלא היה יכול לראות, ולכן פטור. רבי אלעזר אמר. אין ההולך ברה"ר צריך להקיף מקום החבית. ואפילו אינה ממלא כל רשות הרבים פטור, דמה עליו לעשות? הרי אם יטילנה מיכאן ויתננה כאן, הרי זה בור שלו, ויהיה חייב על נזקיו. אלא ודאי אפילו אינו ממלא כל רשות הרבים ואינה נתונה על קרן זווית פטור, שאין דרך בני אדם להסתכל בהליכתם. ולפיכך אין דרך אדם להיות מניח ברשות הרבים. היתה ממלא כל רשות הרבים. אם יטילנה מיכאן ויתנינה כאן, נעשה בור שלו וחייב בנזקיו. אלא יטול המקל וישברנה, או יעבור עליה, ואם נשברה נשברה. נישמענה מן הדא דתנן, שור שעלה על חבירו, ובא בעל השור לשמוט את שלו. או הוא שמת את עצמו ונפל השני ומת, פטור. אם דחיו ונפל ומת, חייב. ולא יכיל מימר ליה, אילו שבקתה, הוינא יהיב לך נזקך. דעוד הוא יכיל מימר ליה, אילו שביקתה, הויתה יהב לי חצי נזק. הגע עצמך שהיה מועד? יכיל מימר ליה, לא כל ממך שאהא מחזר עמך על בתי דינים. הניח חבית ברשות הרבים ובא אחר והניח אחרת סמוכה עליה, ובא הראשון ליטול שלו.

אם יטלינה מיכן ויתנינה כאן, נעשה בור **שלו**. אלא יטול את המקל וישברנה, או **ישמטנו**, ואם נשברה נשברה. נישמענה מן הדא **דתנן**, שור שעלה בחבירו ובא בעל השור ושמטו מתחתיו [דף יב עמוד ב] אם עד שלא עלה, שמטו ונפל ומת, פטור. ואם דחהו ונפל ומת, חייב. אמר רבי יוסי ותישמע מינה **אף מהא דתנן**, ראה אמת המים שוטפת ובאה לתוך שדהו. עד שלא נכנסו המים לתוך שדהו, רשאי לפנותן לחסום בפניהן ילכו למקום אחר. משנכנסו, אין רשאי לפנותן למקום אחר. אהן כריסו ארגירא מוכס עד דלא ייתי אהן כריסו ארגירא, שרי מימר ליה, **גם** פלן עביד עיבידתי, פלן עביד עיבידתי שיחלק המס בן כולם. מן דייתי אהן כריסו ארגירא, אסיר. **דהוה כמציל עצמו בממון חברו**. הדין אכסניי פרכא הממונה על חלוקת החיילים לבתי ארוח עד דלא ייתון רומאי לביתו, שרי **משחדוניה בכסף**. ומן דיייתון רומאי, אסיר. הניח אבנו ברשות הרבים. ובא אחר והניח אחרת סמוכה לה. ובא אחר ונתקל בזו ונחבט בזו. מי חייב בנזקו, הראשון או השני? **הראשון שהרי אם לא היה נתקל באבן של הראשון, לא היה נחבט באבן של השני. או השני, שהרי אבנו גרמה את הנזק**. נישמענה מן הדא **דתנן**. שור שדחף לחבירו ונפל לבור. בעל השור חייב, ובעל הבור פטור. ר' נתן אומר. במועד, זה נותן מחצה וזה נותן מחצה. ובתם, בעל הבור נותן שני חלקים, ובעל השור רביע. אמר ר' חנינא כיני מתניתא. ר' נתן אומר. בתם בעל הבור נותן שלשה חלקים, ובעל השור נותן רביע. **דאמר ליה, שורי מצאתי בבורך. מה שאני יכול לגבות מבעל השור אגבה, והשאר אגבה ממך**. הניח אבנו ברשות הרבים. ובאת הרוח והפריחתה לרשות היחיד. ובא אחר ונתקל בה, מהו שיהא חייב בנזקו? הניח אבנו בר"ה. ובא אחר ונתקל בה [דף יג עמוד א] והתיזה לרה"י. ובא אחר ונתקל בה, מהו שיהא חייב בנזקו? א"ר יוחנן. הניח אבנו ומשאו ברשות הרבים. ובא אחר ונתקל בהן, וצלוחיתו בידו. בין שנתקל באבן ונחבט בקרקע. בין שנתקל בקרקע ונחבט באבן, חייב על ניזקי אדם ופטור על ניזקי צלוחיתו. מילתיה דרבי יוחנן אמר. **אף בור של נזקין, פטור על הכלים. שנאמר ונפל שם שור או חמור ודרשינן שור ולא אדם חמור ולא כלים. ולא ממעטים אדם אלא לענין מיתה אבל לנזקין חייב**. אבל כלים ממעטין בן בבור של מיתה בן בבור של נזקין

ואם בדרך הטחה הטיח, כגון שהחזיק את האבן בידו והשני נתקל עם הצלוחית **באבן בדרך הילוכו, אף על ניזקי צלוחית חייב**. שאין זה משום בור אלא משום אדם המזיק

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ג הלכה ב

מתני': נשברה כדו בר"ה. והוחלק אחד במים או שלקה בחרסיה, חייב. ר' יהודה אומר. במתכוין חייב. בשאינו מתכוין פטור:

גמ': אמר ר' אלעזר. **מחלוקת שהוזק בשעת נפילה. דלת"ק ניתקל פושע וחייב בעל הכד, ולרבי יהודה, נתקל אנוס ופטור**. אבל לאחר נפילה, כל עמא מודיי שחייב, **שהיה לו לסלק את הנזק ולא סילק**. רבי יוחנן אמר. **במפקיר נזקיו, ובין בשעת נפילה, בין לאחר נפילה היא המחלוקת. דת"ק**

סבר מפקיר נזקיו חייב. ורבי יהודה סובר מפקיר נזקיו פטור ומה שאמר רבי יהודה במתכוון חייב הכוונה במתכוון

לזכות בחרסים. מתיב ר' יוחנן לר' אלעזר. אם בשעת נפילה פטור לרבי יהודה משום שהוא אנוס אף שלא הפקיר את

החרסים אינו קל וחומר לאחר נפילה. ולמה פטור בשעת נפילה אף שלא הפקיר את החרסים? שכן אדם מסתמא ירצה להפקיר נזקיו בר"ה כדי להיפטר. לאחר נפילה שיש יותר מקום לסברה זו, שהרי אם היה רוצה בשברים ודאי היה נוטלם, אינו קל וחומר שיהיה פטור? אית מתניתא מסייעא לדין, ואית מתניתא מסייעא לדין. מתניתא מסייעא לרבי יוחנן דאף לאחר נפילת אונס פטור רבי יהודה דתניא. מודים חכמים לר' יהודה במניח קנקנים לראש הגג לנגבן, ונפלו ונשברו. ובא אחר והוזק בהן, שהוא פטור. דהוי מפקיר נזקיו לאחר נפילת אונס ופטור. מתניתא מסייעא לרבי אלעזר דאף לאחר נפילת אונס מודה רבי יהודה שחייב דתניא. היה בא בקופה של תבן ובא חבילה של קוצים ברשות הרבים. ובא אחר והוזק בהן, הרי זה חייב. ר' יהודה פוטר, שלא נתנו ערי ישראל אלא לכך. לא פטר רבי יהודה אלא משום דעל מנת כן הנחיל יהושוע את הארץ, הא לאו הכי היה מחייב. אף אם לא ידע שיש קוצים בחבילה, והוא כאחר נפילת אונס. [דף יג עמוד ב] תנן, ר' יהודה אומר. במתכוין חייב, בשאינו מתכוין פטור. על דעתיה דרבי יוחנן, במתכוון לזכות בחרסין. על דעתיה דר' אלעזר, במתכוון להזיק לשבור את הכד. ר' זירא ור' אילא תריהון אמרין. מודה רבי יהודה לחכמים במפקיר שור נגחן בר"ה שחייב. דלא דומה נזק עומד, לנזק מהלך. ולא שייך לאמר נתקל פושע שהשור הולך ומזיק.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ג הלכה ג

מתני': השופך מים בר"ה והוזק בהן אחר, חייב בנזקו. המצניע את הקוץ ואת הזכוכית, והגודר גדירו בקוצים, וגדר שנפל לרשות הרבים והוזק בהן אחר, חייב בנזקו:

גמ': תנן, השופך מים בר"ה והוזק בהן אחר, חייב בנזקו. אית תניי תני פטור. אמר רב הונא. בשהחליק במים ונחבט בקרקעו ונשברו. דקרקע עולם הזיקתו. אבל אם נתלכלכו כליו במים, חייב. דלא מיעטה תורה כלים אלא במיתה. רב אמר. אפילו נתלכלכו כליו פטור. מילתיה דרב אמר, הבור של נזקין פטור על הכלים. המצניע את הקוץ ואת הזכוכית לתוך כותלו של חבירו בכתל רעועה. ובא בעל הכותל וסתרו, והוזק בהן אחר חייב המצניעה שהיה צריך לחשוב שיתכן ובעל הכותל יסתור את הכותל. חסידים הראשונים היו מצניעין אותן לתוך שדה עצמן, ומעמיקין להן שלשה טפחים, כדי שלא תעלם המחרישה: פיסקה. והגודר גדירו בקוצים. אמר רבי יוחנן. תיפתר לדברי הכל, דאפילו למאן דאמר שבור ברשותו פטור וכן למאן דאמר שאין דרך בני אדם להתחכך בכתלים. כאן מדובר במפריח שחלקים ממנה בולטים לרה"ר. רבי בון בר חייא בעא קומי ר' זעירא. ולמה לית אנן פתרין לה כר' יוסי בי ר' יהודה דאמר גבי שבת [דף יד עמוד א] שלשה טפחים שהן סמוכין לרשות כרשות. ולכן אפילו שכל הגדר ברשותו בצמוד לרה"ר, הו כרה"ר? א"ל, ומה ביש לך באוקימתא של רבי יוחנן. דאמר לך תיפתר דברי הכל במפריח, וזה עדיף מלהעמיד כדעת יחיד: תנן, וגדר שנפל לרשות הרבים. אמר ר' אבהו בשם ריש לקיש, דר' מאיר היא. דרבי מאיר אמר, כל המזיק שלא על ידי מעשה, חייב. והדא אמרה דא שר"מ סובר כן? דתנן,

נתנו לו זמן לקוץ את האילן ולסתור את הכותל. ונפלו לתוך הזמן פטור. לאחר הזמן חייב. **אף שלא עשה מעשה.** וכמה הוא הזמן? תני ר' הושעיה שלשים יום:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ג הלכה ד

מתני': המוציא את תבנו ואת גפתו לר"ה לזבלים והוזק בהן אחר. חייב בנזקו, וכל הקודם בהן זכה. ההופך את הגלל ברשות הרבים והוזק בהן אחר, חייב בנזקו:

גמ': **תנן, המוציא את תבנו ואת גפתו לר"ה לזבלים והוזק בהן אחר. חייב בנזקו, וכל הקודם בהן זכה.** במה זוכה? דבית רבי ינאי אמרי, בשבחן. שמואל אמר, אף בגופן. **תנן, ההופך את הגלל ברשות הרבים והוזק בהן אחר, חייב בנזקו.** חזקיה אמר, והוא שהפכה על פניה וכיוון לזכות בה. מילתיה דחזקיה אמר. המטלטלין נקנין בהפיכה **אף שלא הגביה שלושה טפחים מן הארץ.** אלא המטלטלין מהו שיקנו בגרירה? אמר רבי בון בר חיייה. נראין דברים בעמודין ובעורות קשין שאין דרך להגביהם מפי כובדם. אבל בעורות רכין, לא קנה עד שיגביה. אמר רבי אחא. **לית הדא פשטא על שיטתהון דרבנן שסוברים שמטלטלים נקנים בגרירה? דהלכה בבן סורר ומורה, שאינו חייב מיתה בגניבה הראשונה שגנב, אלא מתרים אותו בפני ג' דיינים ומלקים אותו.** ואם חזר וגנב, נידון בפני בי"ד של כ"ג וחייב מיתה. ובעו רבנן [דף יד עמוד ב] בן סורר ומורה מהו שיהא חייב בתשלומי כפל בגניבה הראשונה? האם נאמר שחייב כפל כיוון שבגנבה ראשונה אן חיוב מיתה. או מאחר שהוא בהתריות מיתה. שהרי אינו בא לידי מיתה בגניבה שניה, אלא אם גנב בראשונה ונתחייב מלקות. נמצא שאף בגנבה ראשונה יש שיכות למיתה ופטור. נישמענה מן הדא דתנן, הגונב כיס חבירו והוציאו בשבת, חייב. שכבר נתחייב בגניבת כיס, עד שלא חילל עליו השבת. ולא בהתריית מיתה הוא? שהרי כשהגביה את הכיס על מנת לגונבו, התרו בו שאם יוציא בהגבהה זו יהיה חייב מיתה. שהרי אן חייב בהוצאה, אלא אם כן הגביה עקר על מנת להוציא. רואים שאף שהתרו בו התראה שיש בה שיכות למיתה, חייב על הגנבה. אף הכא אף על פי שהוא בהתריית מיתה, יהא חייב על הגנבה. אמר רבי ינאי בר ישמעאל. אי אפשר לפשוט מכאן. דר' הושעיה תניתה כדעתיה שחייב על הוצאה אף בלא הגבהה. דתני, המוציא אף על פי שלא הניח חייב. ודכוותה, המוציא אף על פי שלא הגביה על מנת להוציא חייב. ולכן שכשהגביה את הכיס על מנת לגנוב כבר התחייב בתשלומים. ואין בעקירה זו שייכות לחיוב מיתה בהוצאת שבת. דאין צורך שיעקור או יניח כדי להתחייב על מלאכת הוצאה. ואין מה לפשוט מכאן לדין של בן סורר ומורה שהגנבה הראשונה שייכת להתריית מיתה שהרי בלעדיה אינו נעשה בן סורר ומורה. תני, אם היה גורר בו ויוצא פטור. שמיתה ותשלומין באים כאחת, וקים ליה בדרבא מיניה. הא אם לא חלו עליו שניהן כאחת, חייב בתשלומין. מכאן אפשר לפשוט את מה ששאלנו. דמשמע מכאן שמטלטלין נקנים בגרירה אחרת לא היה חייב על הגנבה אף אם לא היה שייך חיוב מיתה על הוצאה. א"ר יוסי בי ר' בון. תיפטר כגון דהוון אילין כיסייא רברבין שדרך ליקנות בגרירה. ולית שמע מן הדא כלום. אמר ר' יוסי בשם רבי יוחנן המוציא אינו חייב עד

שיניח דמהלך לאו כעומד דמי. רבי יעקב בר אדא אמר בשם ר' יוחנן עד שיטול ועד שיניח. ר' זעירא בעי האם עד שיטול על מנת להניח. ואם נטל לאכול ונמלך להניח לא יהיה חייב? הדא מתניתא זמנין דמותבין לה מביאים אותה ומסייעין לר' יוחנן. זימנין דמותבין לה מביאים אותה ומסייעין לריש לקיש. [דף טו עמוד א] דתנן, יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ארבע חטאות ואשם אחד. טמא שאכל חלב והוא נותר מן המוקדשין ביום הכפורים. ר' מאיר אומר, אף אם היתה שבת והוציאו חייב אף משום שבת. אמרו לו אינו מן השם. שכל השאר חייבים אף במהלך. והוצאה אינו חייב עד שיניח. אימת דמתבין לה מביאים אותה ומסייעין לרבי יוחנן? הוציאו בשבת. אי אמרת כרבי הושעיה שאין צורך בהנחה, דמהלך כעומד דמי. למה אמרו לו אינו השם? הרי אף בהוצאה חייב גם בהולך. אימת דמתבין לה מביאים אותה ומסייעין לריש לקיש? מדאמר ר"מ הוציאו בשבת חייב חטאת אף משום שבת. הא מלקות פטור אפילו הזיד ביוה"כ ושגג בשבת. דאף שאינו חייב מיתה. כיוון שאם היה מזיד בשבת היה חייב מיתה משום שבת, ופטור ממלקות על שחילל יוה"כ. אף כשגג בשבת שאינו במיתה, יהיה פטור ממלקות על חילול יוה"כ. כר"ל. דתנן השוחט אותו ואת בנו לע"ז, אם התרו בו על אותו ואת בנו, לוקה. אם התרו בו על ע"ז, נסקל, דברי ר"י. ר"ל אומר, כיוון שאם היו מתרין בו משום ע"ז היה חייב מיתה. אפילו אם התרו בו על אותו ואת בנו אינו לוקה. א"ר יוסי בי ר' בון. אן מכאן ראייה לר"ל. כי אפשר שהמשנה עסקה רק בחיוב חטאות, אבל באמת, חייב גם חטאת משום שבת וגם מלקות משום יוה"כ. ואתייא דרבי מאיר כר' עקיבה דתני. מניין ליום הכיפורים שחל להיות בשבת, ושגג ועשה מלאכה. מניין שחייב על זה בעצמו ועל זה בעצמו? תלמוד לומר, שבת היא. יום הכיפורים הוא. דברי ר' עקיבה. ר' ישמעאל אומר, אין חייב אלא אחת תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ג הלכה ה

מתני': שני קדרים שהיו מהלכין זה אחר זה. נתקל הראשון ונפל, נתקל השני בראשון. הראשון חייב בנזקו של שני. זה בא בחביתו וזה בקורתו. נשברה כדו של זה בקורתו של זה, פטור. שלזה רשות להלך ולזה רשות להלך:

גמ': רבי יוחנן בעא. מהו שניתן לראשון שהות כדי עמידה ויהיה פטור עד אז? מי אמרינן ניתקל פושע וחייב מיד. או נתקל לאו פושע ואינו חייב אלא אם היה לו זמן לעמוד ולא עמד. אמר ר' יוסי. פשיטא לרבי יוחנן דנותנים לראשון שהות כדי עמידה. ולא מסתברא שזו היתה שאלתו, אלא ודאי שאל. מן השני והילך, מהו ליתן לשני שהות כדי עמידה? שהרי הוא פחות אנוס שראה את הראשון נפל והיה צריך להיזהר [דף טו עמוד ב] נישמענה מן הדא דתנן, הקדרים המהלכים זה אחר זה. נתקל הראשון ונפל. ובא חבירו ונתקל בו ונפל. ובא חבירו ונתקל בו ונפל. הראשון משלם לשני, והשני לשלישי. משמע שדין כולם שוה. וכשם שנותנים לראשון שהות לקום, כך נותנים לשני. ואם מחמת הראשון נפלו כולן, כגון שנשכב לרוחב הדרך. הוא משלם על ידי כולן. וחייבין על ניזקי אדם ופטורין על ניזקי

כלים כדון בור. ואם הזהירו זה את זה, כולן פטורין. חמרים שהיו מהלכין זה אחר זה, ונתקל הראשון ונפל. ובא חברו ונתקל בו ונפל. **ובא חברו ונתקל בו ונפל.** הראשון משלם לשני. והשני לשלישי. ואם מחמת הראשון נפלו כולן, הוא משלם על ידי כולן. חמורים שהיו מהלכין זה אחר זה. נתקל הראשון ונפל, ובא חברו ונתקל בו ונפל. אפילו מאה, כולן חייבין. אית תנויי תני, כולן פטורין. אמר רבי **אילא**. מאן דאמר חייבין, בשהרביצום בעליהן. אבל נפלו מעצמן פטורים. **כי רק באדם אמרינן דאם היה לא שהות חייב. דאדם חייב באונס.** אבל הבהמה שנפלה, אף אם היה לה שהות לקום פטורה. **דאין** אונסין לבהמה. חמורים שהיו רגלי אחד מהן רעות והולך לאט, אין רשאין לעבור עליו. נפל, רשאין לעבור עליו. מהו רשאין לעבור עליו? **אפילו** דרסין עלוי ועברין. היה אחד ריקן ואחד טעון. מעבירין את הריקן מפני הטעון. אחד פרוק ואחד טעון. מעבירין את הפרוק מפני הטעון. היו שניהן טעונים, שניהן פרוקין, יעשו פשרה ביניהן. שתי עגלות, שתי ספינות, אחת טעונה ואחת **ריקנית**. מעבירין פרוקה מפני הטעונה. שתיהן פרוקות או טעונות, יעשו פשרה ביניהן. הנכנס למרחץ, נותן כבוד ליוצא שהוא עיף. והיוצא מבית הכסא, נותן כבוד לנכנס. **תנן**, זה בא בחביתו וזה בא בקורתו **פטורים דלשניהם רשות להלך**. ר' זעירא בעי. **שינו שניהם** והזיקו מהו? נישמענה מהדא **דתנן**, חמשה שישבו על ספסל אחד. ובא אחר **שהיה כבד ביותר** וישב בו ונשבר. הוא משלם על ידי כולן. ואם מחמת כולן נשבר, כולן חייבין. **משמע שאם כולם שינו חייבים**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ג הלכה ו

מתני': היה בעל קורה ראשון ובעל החבית אחרון. נשברה החבית בקורה פטור. ואם עמד בעל הקורה, חייב. ואם אמר לו לבעל החבית עמוד, פטור. היה בעל החבית ראשון ובעל הקורה אחרון. נשברה החבית בקורה חייב. אם עמד בעל החבית, פטור. ואם אמר לו לבעל הקורה עמוד, חייב. וכן זה בא בנרו וזה בא בפשתנו.

[דף טז עמוד א] גמ': **תנן**, היה בעל קורה ראשון ובעל החבית אחרון. נשברה החבית בקורה פטור. ואם עמד בעל הקורה, חייב. לא כן אמר רב בממלא כל רשות הרבים. וכי זה ממלא כל רשות הרבים? **ומדוע אם בעל הקורה עמד הוא חייב?**, הרי יכל בעל החבית ללכת מהצד? אמרי, כיון שעמד **במפתיעה**, נעשה כקן זוית **שלא יכל לראות ובעל הקורה חייב:**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ג הלכה ז

מתני': שנים שהיו מהלכין בר"ה. אחד רץ ואחד מהלך. או שהיו שניהן רצים והזיקו זה את זה, שניהן פטורין:

גמ': יוסי הבבלי אומר. היה רץ **ברה"ר** והזיק, חייב. ששינה המנהג. אם היה ערב שבת בין השמשות, פטור. אמרי. הוא יוסי הבבלי, הוא יוסי בן יהודה, הוא יוסי קטונתא ולמה נקרא שמו קטונתא? שהיה קטן חסידים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ג הלכה ח

מתני': המבקע ברשות היחיד והזיק ברשות הרבים. ברשות הרבים והזיק ברשות היחיד. ברשות היחיד והזיק **ברה"י** אחר, חייב:

גמ': א"ר יוסי בן חנינה. היה עומד ומבקע **עצים** בחצירו. ונכנס פועל לתבוע שכרו ונתזה הבקעת והזיקתו. חייב. ואם מת, אינו גולה דקרב למיזיד הוא. והתני ר' חיייה פטור? לא פליגי. מה **דאמר** ר' יוסי, בשראהו. ומה **דאמר** ר' חיייה, בשלא ראהו **והרי הוא אנוס**. ואפילו בשלא ראהו, כיון שאמר לו היכנס, **צריך להיות חייב**. כיון שאמר לו הכנס **וידוע שלא ראהו**, צריך היה לשמור עצמו **שלא להזיק לו**. אבל **אם לא נתן לו רשות להיכנס אפילו ראהו פטור**. ואית דבעי מימר. כיון שאמר לו היכנס, נעשית כחצר השותפין **וחייב**. **דאמר** ר' יוחנן בשם רבי ינאי. השותפין קונין זה מזה בחצר אף בקנין משיכה. וחי"בין זה בניזקי זה, וזה בניזקי זה. איתמר, אבל אם לא נתן לו רשות להיכנס פטור. ולא כן אמר רב, בממלא כל ר"ה. וכי זה כממלא כל רשות הרבים ולמה אם הזיק לו בעל הבית פטור? היה לו לעבוד במקום אחר? אמרי מכיון שדרכו להלך **בכל החצר**, כמי שהוא ממלא כל החצר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ג הלכה ט

מתני': שני שוורים תמים שחבלו זה בזה, משלמין במותר חצי נזק. שניהן מועדין, משלמין במותר נזק שלם. אחד תם ואחד מועד. מועד בתם משלם במותר נזק שלם. תם במועד משלם במותר חצי נזק. וכן שני אנשים שחבלו זה בזה, משלמין במותר נזק שלם. אדם במועד ומועד באדם, משלם במותר נזק שלם. אדם בתם ותם באדם. אדם בתם משלם במותר נזק שלם [דף טז עמוד ב] ותם באדם משלם במותר ח"נ. רבי עקיבה אומר. אף תם שחבל באדם, משלם במותר נזק שלם. שור שוה מנה שנגח לשור שוה מאתים ואין הנבלה יפה כלום, נוטל את השור. שור שוה מאתים שנגח לשור שוה מאתים ואין הנבילה יפה כלום. א"ר מאיר. על זה נאמר, ומכרו את השור החי וחצו את כספו. אמר לו ר' יהודה. אני מודה וכן הלכה, אבל לא זה המקרה עליו דברה תורה קיימתה ומכרו את השור החי וחצו את כספו. ולא קיימתה, וגם את המת יחצון. ואי זה זה? זה שור

שׁוֹה מֵאֲתִים שֶׁנִּגְחַ לְשׁוֹר שׁוֹה מֵאֲתִים, וְהַנְּבִילָה יִפֶּה חֲמִשִּׁים זֹז. זֶה נוֹטֵל חֲצֵי הַחֵי וְחֲצֵי הַמֵּת. וְזֶה נוֹטֵל חֲצֵי הַחֵי וְחֲצֵי הַמֵּת:

גמ': שׁוֹר שׁוֹה מִנֵּה שֶׁנִּגְחַ לְשׁוֹר שׁוֹה מֵאֲתִים וְאִין הַנְּבִילָה יִפֶּה כְּלוּם, נוֹטֵל אֶת הַשׁוֹר. שְׂאִין לוֹ אֵלָא חֲצֵי חֶבְלוֹ. לְפִיכָךְ אִם מֵת הַשׁוֹר אוֹ שֶׁהִכְחִישׁ, אִין לוֹ אֵלָא אוֹתוֹ הַשׁוֹר בְּלִבְדּוֹ שְׂאִין מְשַׁלֵּם אֵלָא חֲצֵי נִזְק מִגּוֹפּוֹ שֶׁל הַשׁוֹר. שׁוֹר שׁוֹה מִנֵּה שֶׁנִּגְחַ לְשׁוֹר שׁוֹה מֵאֲתִים. וְהַכְּחִישׁוּ חֲמִשִּׁים זֹז שְׁנֵי דִינָר זָהָב, חֲזַר הָאֲחֵרוֹן וְחֶבֶל בּוֹ ג' שֶׁל זָהָב שְׁבַעִים וְחֲמִשׁ זֹז. וְהָרִי הַמּוֹתֵר דִּינָר זָהָב, וְהַשְּׁנֵי מְשַׁלֵּם לְרֵאשׁוֹן חֲצֵי דִינָר זָהָב. שׁוֹר שׁוֹה מֵאֲתִים שֶׁנִּגְחַ שׁוֹר שׁוֹה מֵאֲתִים וְהַכְּחִישׁוּ בְּחִמִּישִׁים זֹז. הַשְּׁבִיחַ וְהָרִי הוּא יִפֶּה אַרְבַּע מֵאוֹת. שְׂאִילוֹ לֹא נִגְחוּ, הִיא יִפֶּה שְׁמוֹנֵה מֵאוֹת זֹז. אִם עַד שְׁלֹא עֵמֵד בְּדִין הַשְּׁבִיחַ, אִין לוֹ אֵלָא כִּשְׁעַת נִזְקוֹ וְחַיִּיב לוֹ חֲמִישִׁים זֹז וְאִם הִיא תֵּם מְשַׁלֵּם עֶשְׂרִים וְחֲמִשׁ. הַכְּחִישׁ, אִין לוֹ אֵלָא כִּשְׁעַת הָעֵמֵד בְּבֵית דִּין בְּלִבְדּוֹ, דְּאִמַר לִיהַּ קְרַנְהָ דְּתוֹרָךְ קְבוּרָה בִּיהַּ, וּמַחְמַת הַנְּגִיחָה כִּיחַשׁ. תְּנִי אִם עַד שְׁלֹא עֵמֵד בְּדִין הַשְּׁבִיחַ, אִין לוֹ אֵלָא כִּשְׁעַת נִזְקוֹ. א"ר אֵילָא. כִּינִי מֵתְנִיתִין. הַשְּׁבִיחַ הַמְזִיק. שְׁמִשְׁלֵם מִגּוֹפוֹ. אִם עַד שְׁלֹא עֵמֵד בְּדִין הַשְּׁבִיחַ, אִין לוֹ אֵלָא כִּשְׁעַת נִזְקוֹ. שֶׁהִשְׁבַּח מִמּוֹן בְּעֵלִים וְאִין לְנִיזְק חֶלֶק בּוֹ. אֲבָל אַחַר הָעֵמֵדָה בְּדִין נוֹטֵל חֶלֶק בְּשִׁבְחָה, שֶׁהִנִּיזְק הוֹפֵךְ שׁוֹתֵף לְמִזְיק בְּשׁוֹר. הַכְּחִישׁ וְאִין בְּגוֹפוֹ לְשַׁלֵּם חֲצֵי נִזְק, אִין לוֹ אֵלָא כִּשְׁעַת עֵמֵד בְּב"ד. תֵּנּוּ, שׁוֹר שׁוֹה מֵאֲתִים שֶׁנִּגְחַ לְשׁוֹר שׁוֹה מֵאֲתִים וְאִין הַנְּבִילָה יִפֶּה כְּלוּם. א"ר מֵאִיר. עַל זֶה נֹאמַר, וּמְכַרוּ אֶת הַשׁוֹר הַחֵי וְחֲצוּ אֶת כֶּסֶפוֹ. מ"ט דר"מ? אִמַר קְרָא [שְׁמוֹת כֹּא לֵה] וּמְכַרוּ אֶת הַשׁוֹר הַחֵי וְחֲצוּ אֶת כֶּסֶפוֹ מִשְׁמַע שְׂאִין הַנְּבִילָה שׁוֹוֵה כְּלוּם. וְמֵה מְקִיִּים ר' מֵאִיר וְגַם אֶת הַמֵּת יִחְצוּן? מִיכָן שְׁמִשְׁלֵם חֲצֵי נִזְק. נִמְצָא זֶה מִפְסִיד חֲצֵי נִזְק וְזֶה מִפְסִיד חֲצֵי נִזְק. דְּפַחַת שְׁפַחְתָּה מִיִּתְהַ יִשְׁלֵם הַמְזִיק חֲצִיו מֵהַחֵי.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ג הלכה י

מתני': יש חייב על מעשה שורו, ופטור על מעשה עצמו. חייב על מעשה עצמו ופטור על מעשה שורו. שורו שבייש פטור. והוא שבייש חייב. שורו שסימה את עין עבדו והפיל את שינו פטור [דף יז עמוד א] והוא שסימא את עין עבדו והפיל את שינו חייב. שורו שחבל באביו ובאמו חייב. והוא שחבל באביו ובאמו פטור. שורו שהדליק את הגדיש בשבת חייב. והוא שהדליק את הגדיש בשבת פטור, מפני שנידון בנפשו:

גמ': בן פדייא אמר. כל המקלקלין פטורין, חוץ מן המבעיר והעושה חבורה שנלמד ממה שאסרה תורה שריפת בת כהן בשבת, וממה שהוצרך להיתיר מילה בשבת. רבי יוחנן אמר. במבעיר אינו חייב עד שיהא צריך לאפר. והעושה חבורה אין חייב עד שיהא צריך לדם. והתנינן שורו שהדליק את הגדיש בשבת חייב. והוא שהדליק את הגדיש בשבת פטור, מפני שמתחייב בנפשו. היינו באותו מקרה שהוא חייב מיתה, שורו חייב ממון. אם לפי רבי יוחנן אינו חייב אלא בצריך לאפר. ואך יתכן שהשור יהיה צריך לאפר? בבלי תרצו בשור פיקח. וכגון שהיתה לו מכה ושרף את הגדיש כדי להתגלגל באפר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ג הלכה יא

מתני': שור שהיה רודף אחר שור אחר והוזק. זה אומר שורך הזיק. והלה אומר לא כי אלא בסלע לכה. המוציא מחבירו עליו הראייה. היו שנים רודפין אחר אחד. זה אומר שורך הזיק. וזה אומר שורך הזיק. שניהם פטורין. ואם היו שניהן של איש אחד, שניהן חייבין. היה אחד גדול ואחד קטן. הניזק אומר הגדול הזיק. והמזיק אומר לא כי אלא הקטן הזיק. אחד תם ואחד מועד. הניזק אומר מועד הזיק. והמזיק אומר לא כי אלא תם הזיק. המוציא מחבירו עליו הראייה. היו הניזוקין שנים, אחד גדול ואחד קטן. והמזיקין שנים, אחד גדול ואחד קטן. הניזק אומר, הגדול הזיק את הגדול וקטן את הקטן. והמזיק אומר, לא כי אלא קטן את הגדול וגדול את הקטן. אחד תם ואחד מועד. הניזק אומר, מועד הזיק את הגדול ותם את הקטן. והמזיק אומר, לא כי אלא תם הזיק את הגדול ומועד את הקטן. המוציא מחבירו עליו הראייה:

גמ': תנן, היה אחד גדול ואחד קטן. הניזק אומר הגדול הזיק. והמזיק אומר לא כי אלא הקטן הזיק. וכ"ו, המוציא מחבירו עליו הראייה. ר' יודן בעי. אם לא מצא ראייה. הדין עמדת בית דין מהו? מי אמרינן דעכ"פ הקטן שהודה לו צריך לשלם. או דהוי כמי שטענו בחטין והודה לו בשעורים. דמה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו ופטור אף מדמי שעורין, וה"נ אפילו תם או קטן שהודה לו אין לו. נישמענה מהדא דתנן, שנים שזרקו שתי צורות, ושברו שתי כדין, אחת של יין ואחת של שמן. זה אומר של יין שברתי. וזה אומר של יין שברתי. שניהן משלמין של יין. אחת ריקנית ואחת מליאה. זה אומר ריקנית שברתי. וזה אומר ריקנית שברתי. שניהן משלמין את הריקנית. שברו חבית אחת. זה אומר אתה שברתה. וזה אומר אתה שברתה. שניהן פטורין. שמעינן מיהת דאם הודו משלמין עכ"פ הפחות שבשניהם וה"נ במתניתין כן:

הדרן עלך פרק המניח

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ד הלכה א

מתני': שור תם כגון שלא הועד שנגח ארבעה וחמשה שוורים זה אחר זה ישלם [דף יז עמוד ב] לאחרון שבהן. אם יש בו מותר, יחזיר לשלפניו. יש בו מותר, יחזיר לשלפני פניו. האחרון אחרון נשכר דברי ר' מאיר. הגמרא תסביר דאף שרבי מאיר סובר יושם השור ושעבוד בלבד יש לו על השור לגבותו והי' צריך להיות שראשון ראשון קודם, כשאר בעלי חובות שהקודם לחוב קודם לגבות. אבל כאן מדובר בשתפס הניזק את השור והרי הוא כשומר עליו, כגון שור שוה מאתים של ראובן, שנגח שור שוה מאתים של שמעון וחצי תשלום נזקו הוא מאה, וחזר

השור ונגח שוב שור של לוי השוה מאתים, וחזר שוב ונגח את שורו של יהודה השוה מאתים, הדין הוא כך. יהודה נוטל שוה ערך מאה זוז מן השור ונותר בשור שוה מאה זוז, ובא לוי ונוטל אותם עבור חצי זקון, ושמעון מפסיד, ר"ש אומר הוחלט השור לניזק והרי המזיק והניזק כשותפים ולכן. שור שוה מאתים שנגח לשור שוה מאתים ואין הנבילה יפה כלום. זה נוטל מנה וזה נוטל מנה. חזר ונגח לשור אחר שוה מאתים. האחרון נוטל מנה, ושלפניו, זה נוטל חמשים זוז וזה נוטל חמשים זוז. חזר ונגח לשור אחר שוה מאתים. האחרון נוטל מנה. ושלפניו, חמשים זוז. ושנים הראשונים, דינרי זהב:

גמ': תנן, האחרון אחרון נשכר דברי ר' מאיר. א"ר ינאי. לר' מאיר ניזק אחרון בא על הניזק הקודם משני צדדין. מה נפשך? שלך הוא שגביה אותו במזק, תניהו לי שהזיק את שורי. אינו שלך, תניהו לי שאגבנו. ולא כן א"ר אלעזר שמירת נזקין כשמירת קניין, שאינו חייב בשמירתו עד שיקנה. וכיוון לא הגיעה לידו של ניזק אמאי הפסיד חלקו? א"ל ר' יודן [דף יח עמוד א] במסרו לו לגבות נזקיו, אבל לא כתשלום אלא שיהיה כמשכון בידו עד שיגבה. והרי הוא כשומר שכר. ומה ביניהון? אמר רבי יוחנן. הקדש ביניהון. על דעתיה דרבי מאיר הניזק אינו אלא בעל חוב, ורק הראשון מקדיש. על דעתיה דרבי שמעון נעשו שותפים ושניהן מקדישין אותו. הוקיר. על דעתיה דרבי מאיר הוקרה לראשון על דעתיה דרבי שמעון הוקרה לשניהם. עשה שכר. על דעתיה דרבי מאיר השכר לראשון על דעתיה דרבי שמעון השכר לשניהן. השביח. על דעתיה דרבי מאיר השביח לראשון. על דעתיה דרבי שמעון השביח לשניהן. תנן, אמר לו ר' יהודה. וכן הלכה, קיימתה ומכרו את השור החי וחצו את כספו. ולא קיימתה, וגם את המת יחצון. ואי זה זה? זה שור שוה מאתים שנגח לשור שוה מאתים, והנבילה יפה חמשים זוז. זה נוטל חצי החי וחצי המת. וזה נוטל חצי החי וחצי המת. א"ר יוחנן. ר' יודה ור' שמעון שניהן אמרו דבר אחד. כמה דרבי יודה אמר זה נוטל חצי החי, משמע שקנה בגוף השור ונעשו כשותפים ^{דהוחלט השור.} כן רבי שמעון אמר קנה בגוף השור ונעשו כשותפים. אלא שרבי יודן אמר קנה לחי וקנה למת. ורבי שמעון אומר לא קנה אלא לחי בלבד. אבל במת, אפשר שיסבור כרבי מאיר שמה שנאמר וגם את המת יחצון הכוונה דפחת שפחתה מיתה ישלם המזיק חציו מהחי. תמן תנינן, מי שהיה נשוי לשלשה נשים ומת כתובתה של זו מנה ושל זו ר' ושל זו ש', ואין שם אלא מנה, חולקות בשוה. וכן שלשה שהטילו לכיס זה עשר זה מאה וזה מאתיים. הותירו או פחתו, כך הן חולקין באותו יחס של הכסף שכל אחד נתן. אמר ר' אלעזר. הדא דתימר שהכסף הותיר או פחת אבל בשכר ובהפסד כולם חולקין בשוה. וקשיא ההין יהיב מאה דינרין וההין יהיב עשרה ואת אמר הכין? אמר ר' בון [דף יח עמוד ב] נראין דברים בשנטלו מרגלית. דיכול מימר ליה, אילו לא עשרת דינרין, לא הייתה מזבין כלום. אבל דבר שדרכו לחלק ובלעדיו היו קונים רק קצת פחות, מביאין לאמצע וחולקין על פי היחס של הכסף שכל אחד הכניס. אמר רבי אלעזר. ואפילו דבר שדרכו לחלק. דיכול מימר ליה, את פרגמטיא דידך סגין, ואת מנעה מתעכב מזבנתא. אנא פרגמטיא דידי קליל. ואנא הפך ומתהפך בדידי' קונה ומוכר כמה פעמים ומטי' בך. עד כדון בשהיתה פרגמטיין נתונה כאן. היתה פרגמטיין ברומי. שלא יכול לטעון שהיה מתעסק אם המעט שלו ומרויח הרבה. שהרי אינו יכול להוציא הוצאות רבות על דבר מועט שלו בפ"ע כדי לשלחו לרומי. דיכול מימר

ליה, אם לא הייתי מצטרף אליכם לקנות סחורה ולמכור ברומי, עד דאת סליק לרומי, אנא הפך ומתהפך בדידי הכא ומטי בך. תני שלשה שהטילו לכיס ונגנבו כך הן חולקין שכל אחד יפסיד לפי יחס הממון שהביא. והתני הבית והעליה שנפלו חולקים באילו אבנים לפי היחס. ואם נגנבו חולקים ההפסד מחצה לזה ומחצה לזה בשווה? א"ר שמי אבנים גסות הן ואינם מתערבבות ולית ידע אי מן הדין נסב הכל אי מן הדין נסב הכל. מספק מחצה לזה ומחצה לזה. אבל מעות דקות הן ואיפשר לבלול ומסתמא נלקח משל כולם באותו יחס של מה שנתנו. לכן כל אחד ואחד נוטל לפי כיו. [דף יט עמוד א] מה חמית מימר דבהפסד גניבה אבן קיימין שאומרים שגנב חצי מהאבנים של זה וחצי משל זה? דלמא אן אבן קיימין אלא במשתייר. שמהאבנים שנשארו חולקים מחצה לזה ומחצה לזה, עד שזה יהיה לו מעט יקבל את חלקו והשאר יהיו לשני. אמר רבי יוסי בי ר' בון. ואפילו תימר בגניבה אבן קיימין, נמצאת מידת הדין לוקה. הגע עצמך דהוה לדין חמשין ולדין מאה וחמשין. נגנבו חמשין אישתכח דהדין דחמישין לא מפסד כלום. תנן, שור שוה מאתים שנגח לשור שוה מאתים ואין הנבילה יפה כלום. זה נוטל מנה וזה נוטל מנה. חזר ונגח לשור אחר שוה מאתים. האחרון נוטל מנה, ושלפניו, זה נוטל חמשים זוז וזה נוטל חמשים זוז. חזר ונגח לשור אחר שוה מאתים. האחרון נוטל מאה, ושלפניו, חמשים זוז. ושנים הראשונים, דינרי זהב. אמר רבי שמואל בשם ר' זעירא, וכן לשכר אם עשו שותפות שהשכירו את השור, מתחלקים בריווח לפי יחס המעות שכל אחד השקיע. א"ר יוסי, הדא דר' זירא פליגא על דר' אלעזר. דאמר שחולקים בשווה בן לשכר בין להפסד אפילו בדבר שניתן להיחלק. א"ר מני. קשייתה קומי ר' יודן ואמר לי. מי לא מודה ר' אלעזר שאם התנו ביניהן שזה נוטל לפי כיו וזה נוטל לפי כיו שכך הם חולקים? שוורים כיוון שלא נשתתפו מרצונם אלא בעל כרחם נעשו שותפים הרי כמותנין הן. דאנן סהדי שודאי היו מתנים שכל אחד יקבל לפי חלקו. חזר רבי מנא ואמרה קומי ר' יוסי. א"ר רבי יוסי, בפירוש שמיע לי דפליגי. ר' אלעזר אמר, סתמן חולקין בשוה. ולא אמרינן שסתם כהתנו. ר' זעירא אמר, סתמן כהתנו, וזה נוטל לפי כיו וזה נוטל לפי כיו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ד הלכה ב

מתני': שור שהוא מועד למינו ואינו מועד לשאינו מינו. מועד לאדם ואינו מועד לבהמה. מועד לקטנים ואינו מועד לגדולים. למין שהוא מועד לו משלם נזק שלם. ולמין שאינו מועד לו משלם חצי נזק. אמרו לפני ר' יהודה. הרי הוא מועד בשבתות ואינו מועד בימות החול? אמר להן, בשבתות משלם נזק שלם. ובימות החול משלם חצי נזק. מאימתי הוא תם? משיחזור בו שלשה ימי שבתות:

גמ': מכיון שהרג אדם אחד הרי הוא נהרג. ואך יתכן שיהיה מועד? רב אמר, בשהרג שלשה עכו"ם. רבי יוסי בן חנינא אמר, כשרדף שלש רדיפות, והן משערין שאם היה מצליח ברדיפתו

היה נוגח נגיחה שיש בה כדי להמית. יצא ביום הראשון ונגח שוורים. בשני ונגח כלבים, בשלישי ונגח חזירים. על ידי שלשה מינין לשלשה ימים, מהו שיעשה שור מועד? יצא ביום הראשון ונגח בשני לא יצא. בשלישי יצא ונגח. האם אומרים דאינו מועד דהא בשני לא נגח או דאמרינן שאם היה יוצא ודאי היה נוגח? יבא בתפלוגתה דרב אדא בר אחווה ודרב הונא. דאיתפלגון. נידה שבדקה עצמה ביום ראשון לימי זיבה, ומצאה טמא. בשני לא בדקה. בשלישי בדקה ומצאה טמא. רב אדא בר אחווה אמר בשם רב, זבה וודאי. דמסתמא אם הייתה בודקת בשני הייתה מוצאת טמא. רב הונא אמר בשם רב, זבה ספק. אמר רב הונא. תמן הוינא בראשה, ותמן הוינא בסיפא, ותמן הוינא באמצעיתה. אישתאלת לרב ואמר ספק. שוב אישתאלת לרב ואמר וודאי. וחזר ואמר ספק. [דף יט עמוד ב] ורב אדא בר אחווה לא הווה תמן אלא כד אמר וודאי' לכן הוא אומר ודאי ואני אומר ספק. אמר רב ירמיה בשם רב, הלכה כר' מאיר בתם שנעשה מועד בשלוש פעמים אפילו ביום אחד. וקר' יודה בחזרה מהעדאה ששור מועד שחזר בו שלשה ימים זה אחר זה חוזר תמותו. דתני, שור שנגח שלשה פעמים ביום אחד, הרי זה מועד. ומה תלמוד לומר מתמול שלשום? אלא שאם חזר בו שלשה ימים זה אחר זה, אינו נידון אלא כתם, דברי רבי שמעון. הוינן סברין מימר, הלכה כרבי שמעון דהו אמר מעין שניהם, כי אתא רב ירמיה, אמר בשם רב. הלכה כרבי מאיר בתמה. וקר' יודה בהעדה. תנן, אמרו לפני ר' יהודה. הרי הוא מועד בשבתות ואינו מועד בימות החול? אמר להן, בשבתות משלם נזק שלם. ובימות החול משלם חצי נזק. מאימתי הוא תם? משיחזור בו שלשה ימי שבתות. הוינן סברין מימר, מאי טעמא דר' יודה שיש מועד רק לשבת? מכיון דהו חמי לון לבושין נקיין, עוד הוא משנה דעתיה. לכן כדי לחזור ולהיות תם, צריך שלא ינגח בשלש שבתות, כשבני אדם לבושים בגדי שבת:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ד הלכה ג

מתני': שור של ישראל שנגח לשור של הקדש, ושל הקדש שנגח לשור של ישראל פטור. שנאמר [שמות כא לה] שור רעהו. ולא שור של קדש. שור של ישראל שנגח לשור של עכו"ם פטור. ושל עכו"ם שנגח לשור של ישראל, בין תם בין מועד משלם נזק שלם:

גמ': תנן, שור של ישראל שנגח לשור של עכו"ם פטור. אמר רב כתיב [חבקוק ג ו] ראה ויתר גוים. ראה שלא קיימו אפילו שבע מצוות בני נח, לכן התיר ממונם של עכו"ם. חזקיה אמר מדכתיב [דברים לג ב] הופיע מהר פארן לאחר שסרבו לקבל תורה, הופיע פנים כנגד עכו"ם והפקיר ממונם. רבי יוסי בן חנינה אמר מדכתיב [חבקוק ג ו] ויתפוצצו הררי עד שחו גבעות עולם. שהורידן מנכסיהן. תנן, ושל עכו"ם שנגח לשור של ישראל, בין תם בין מועד משלם נזק שלם: אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן, מחייבים אותם כדיניהן. שמשלמים נזק שלם ואינם מבדילים בין תם למועד. אמר רב, לא על הדא

איתאמרת. אלא כהדא דתני רבי חייה, שור של עכו"ם שנגח שור של עכו"ם אחר חבירו. אף על פי שקיבל עליו לדון בדיני ישראל, בין תם בין מועד משלם נזק שלם. על הדא אמר ר' אבהו בשם ר' יוחנן **שדנים אותם** כדיניהן. מעשה ששילח המלכות שני איסטרטיוטות ללמוד תורה מרבן גמליאל. ולמדו ממנו מקרא משנה תלמוד הלכות ואגדות. ובסוף אמרו לו, כל תורתכם נאה ומשובחת חוץ משני דברים הללו. שאתם אומרים בת ישראל לא תילד לעכו"ם, אבל עכו"ם מיילדת לבת ישראל. בת ישראל לא תניק בנה של עכו"ם, אבל עכו"ם מניקה לבת ישראל ברשותה. גזילו של ישראל אסור, ושל עכו"ם מותר. באותו שעה גזר רבן גמליאל על גזילות עכו"ם שיהא אסור מפני חילול השם. שור של ישראל שנגח לשור של עכו"ם פטור. **ושל עכו"ם שנגח לשור של ישראל, בין תם בין מועד משלם נזק שלם.** בדבר הזה אין אנו מודיעין למלכות. **אפילו כן, לא מטו** לסולמיה דצור עד דשכחון כולן תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ד הלכה ד

מתני': שור של פיקח, שנגח לשור חרש שוטה וקטן, חייב. שור חרש שוטה וקטן, שנגח לשור של פיקח, פטור. שור חרש שוטה וקטן שנגחו, מעמידין להן אפוטרופוס, ומעידין בהן בפני אפוטרופוס. נתפקח החרש, נשתפה השוטה, הגדיל הקטן, חזר לתמותו דברי רבי מאיר שרשות משנה וחוזר לתמותו. רבי יוסי אומר, הרי הוא בחזקתו. שור האיסטדין, אינו חייב מיתה. שנאמר [שמות כא כח] כי יגח ולא שיגיחוהו אחרים:

גמ': **תנן, שור חרש שוטה וקטן.** כיני מתניתא שור של חרש, שור של שוטה, שור של קטן. **אך אתה אומר שפטור, והא תנן,** שור חרש שוטה וקטן שנגחו, מעמידין להן אפוטרופוס, ומעידין בהן בפני אפוטרופוס משמע שמשלמים? **תנן, נתפקח החרש, נשתפה השוטה, הגדיל הקטן, חזר לתמותו דברי רבי מאיר** שרשות משנה וחוזר לתמותו. **רבי יוסי אומר, הרי הוא בחזקתו.** עד כדון ר"מ ור' יוסי חולקים **האם רשות משנה** כשהועדו לפני אפוטרופין ומסרום לבעלים. הועדו לפני הבעלים ומסרום לאפוטרופין מהו? מי פליג ר"מ אפילו בכה"ג או דילמא הואיל וברשות הבעלים נעשה מועד מודה ר"מ בזה דאין רשות אחרת משנה? נישמענייה מן הדא דתנן [דף כ עמוד א] שאלו בחזקת שהוא תם, ונמצא מועד. הבעלין משלמין חצי נזק, והשואל חצי נזק. **משמע ששינוי רשות לא משנה, שהרי יחד משלמים נזק שלם. א"ר אלעזר אן מכאן ראיה** דאפשר והבריתא דר' יוסי היא. דרבי יוסי אמר הרי הוא בחזקתו. ואין כרבי יוסי ישלם השואל את הכל? בששאלו בחזקת שהוא תם. ואין בששאלו בחזקת שהוא תם, לא ישלם כלום. **דמקח טעות הוא שיכול לאמר שור שאלתי ולא ארי?** בידוע בו שהוא נגחן ולא ידע שהועד. תני, המית בפני השואל ומסרו לבעלים. עד שלא נגמר דינו, פטור, שאומר לו הרי שלך לפניך. משנגמר דינו חייב. דאמר ליה, אי אהדרתיה ניהלי, הוה מערקנא ליה לאגמא, השתא אתפשתי לתוראי **בידא דלא יכילנא לאשתעווי דינא בהדיה.** ר' יעקב אומר. אף משנגמר דינו עד שלא נסקל, פטור. **דאמר ליה** אפילו באיסורי הנאה **הרי שלך לפניך.** א"ר יוחנן. בתחילה אין ממנין אפוטרופין על מנת לחוב

להן, אלא לזכות להן. ואם חבו חבו. רבי יוסי בן חנינה אמר. בין בתחילה בין בסוף, אין ממנין אפוטרופין על היתומין לא לזכות ולא לחובה. מתניתין פליגא על דרבי יוסי בן חנינה **דתנן**, מעמידין להן אפוטרופין ומעידין להן בפני אפוטרופין. א"ל. שנייא הוא בשור, שלא יצא ויזיק. **שור** של יתומין **שתחת** אפוטרופין שיצא והזיק. **משל מי משלמים?** ר' יוחנן אמר, משל יתומין. שאם אתה אומר משל אפוטרופין, לא נעשה אדם מעולם אפוטרופוס. רבי יוסי בן חנינה אמר, משל אפוטרופין. ותייא דרבי יוסי בן חנינא, כאבא שאול. ודרבי יוחנן, כרבנין. דתנינן תמן. אפוטרופוס שמינהו אבי יתומין, ישבע **לבסוף שלא לקח מכספי היתומים כלום** [דף כ עמוד ב] מינהו בית דין, לא ישבע. שבית דין מבחנין אותו **ולא היו ממנין אותו אם לא שבדקו אחריו שהוא ישר. לכן פטור משבועה.** אבא שאול אומר, חילוף הדברים. אפוטרופוס שמינהו אבי יתומין, לא ישבע. דבעי ממשכנא ליה **שלדרוש ממנו להישבע זה כמו לבקש ממנו משכון והוא לא יסכים. דאמר אנא טבות הוינא עבדנא ליה, ואי רמית עליה שבוע אתי להמנועי.** מינהו בית דין, ישבע. אית בר נש בעי מיתן כמה ומיתקרי **מהימן. תנן, שור האצטדין אינו חייב מיתה. אמר אבא בר רב הונא. דווקא מיתה אינו חייב. אבל אם הזיק חייב.** הדא אמרה, המכיש בהמת חבירו **והרגיז אותה והלכה והזיקה, חייב בנזקיה** תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ד הלכה ה

מתני': **שור שנגח את האדם ומת. מועד משלם את הכופר. ותם פטור מן הכופר. וזה וזה חייבין מיתה. וכן בבן וכן בבת. נגח עבד או אמה, נותן שלשים סלעים. בין שהוא יפה מנה בין שאינו יפה אלא דינר זהב:**

גמ': תני, בתם **כתיב** [שמות כא כח] ובעל השור נקי. נקי מחצי כופר דברי ר' אליעזר. אמר לו רבי עקיבא. רבי, והלא מקדים הוא לבית הסקילה חמורה, **והרי תם משלם רק מגופו. וכיוון שנסקל אן ממה לשלם. ולמה צריך פסוק לפוטרו? אמר לו.** לא אמרתי אלא בנתכוון להרוג את הבהמה והרג את האדם **שאינו נהרג ואעפ"כ פטור מחצי כופר. עד דהוא מקשי לה על דרבי אליעזר, יקשינה על דידיה. שהרי ר"ע דורש מהפסוק [שמות כא כח] ובעל השור נקי. שפטור מלשלם דמי עבד. וקשה איך ישלם? הרי סקלו את השור ואין ממה לשלם, ומדוע צריך פסוק? אמר רבי מיישא, תיפטר בשעבר ושחטו. ושאל את ר"א לראות אם יש לו תירוץ אחר ואית דבעי מימר. **בתר דילפה מן דר' אליעזר, עוד הוא אמר כן. לא אמרתי [דף כא עמוד א] אלא בשנתכוון להרוג את הבהמה והרג את האדם. לעכו"ם והרג ישראל. לנפלים והרג של קיימה. שאף שאינו נהרג פטור מדמי עבד. מה מקיים ר' עקיבא ובעל השור נקי? נקי מדמי עבד. ולית ליה לרבי עקיבא נקי מחצי כופר? סבר, אם כופר יושת עליו. במועד הכתוב מדבר ולא בתם שפטור. ולית ליה לר' אליעזר נקי מדמי עבד? אית ליה אלא שלמד ממה נאמר כאן [שמות כא לב] אם עבד יגח השור או אמה כסף שלשים שקלים יתן לאדניו והשור יסקל. ונאמר להלן [שמות כא כט] ואם שור נגח הוא מתמול שלשום והועד בבעליו ולא ישמרנו והמית איש או אשה****

השור יסקל וגם בעליו יומת. מה שור שנאמר להלן במועד הכתוב מדבר. אף השור יסקל שנאמר כאן גבי עבד, במועד הכתוב מדבר. אבל בתם פטור מתשלום שלשים של עבד. ולית כתיב גם בשור תם סקול יסקל השור? אמרי, מוטב ילמד השור יסקל שנאמר גבי עבד, משור יסקל שנאמר במועד. ואל ילמד שור יסקל שנאמר בעבד, מסקול יסקל השור שנאמר בתם. א"ר יסא. מילה שמעית מן דרבי שמואל בר רב יצחק הכא, בענין שור, ולית אני ידע מה הוא. אמר ליה רבי זעירא. דלמא דא היא מה ששמעתה. בתחילה אינו מדבר אלא בתם, דכתיב כי יגח איש וגו' סקול יסקל השור ולא כתוב בו כופר [דף כא עמוד ב] החזיר את המועד לחייבו בכופר דכתיב אם כפר יושת עליו. החזיר את שניהן לניזקין דכתיב, או בן יגח או בת יגח כמשפט הזה יעשה לו. דמשפט התם ומשפט המועד אחד. ללמדך שלענין נזיקין שניהם משלמים. אלא שהתם משלם חצי נזק מגופו, והמועד נזק שלם מן העליה. יכול כשם שהחזירו לנזקין לאמר שדין תם ומועד שוה ששניהם משלמים דמי הנזק. כך החזירו לדמי עבד דכתיב אם עבד יגח השור? ת"ל גבי תם, ובעל השור נקי. נקי מדמי עבד. רבי אילא אמר. לפי שבכל אתר את מחמיר בעבד יותר מן הכל. שאפילו מוכה שחין נותן שלשים סלע. הייתי אומר אף בתם כן, תלמוד לאמר, ובעל השור נקי. שפטור מדמי עבד. תני חורן תני, ובעל השור נקי. נקי מדמי וולדות. ולית כתיב [שמות כא כב] וכי ינצו אנשים אנשים ולא שוורים? אז למה צריך פסוק נוסף לפטור שוורים מדמי וולדות? א"ר חגיי כיני מתניתא. דלא תימא שאמרה תורה אנשים שהם מועדים חייבים, שוורים שהם מועדים פטורים. אבל אם היה השור תם חייב בדמי וולדות, ת"ל ובעל השור נקי, נקי מדמי וולדות. בכל אתר את מחמיר במועד מתם. ואך היה עולה על דעתך לומר שמועד פטור מדמי וולדות, ותם יהיה חייב בדמי וולדות ולכן צריך פסוק כדי לפוטרו?, אלא כיני. הייתי אומר, דווקא אנשים שאין מתכווין חייבין בדמי וולדות דכתיב, וכי ינצו אנשים וכ"ו אם לא יהיה אסון וכ"ו. שאם לא יהיה דין אסון היינו שלא הייתה כוונה להרוג, ישלמו. אבל שוורים במקרה דומה היינו שאין מתכווין להרוג פטורין, דכתיב אנשים. הא אם היו מתכווין יהו חייבין. ת"ל ובעל השור נקי. נקי מדמי וולדות. ולית כתיב [שמות כא כב] וכי ינצו אנשים ונגפו אשה הרה. וכתוב [שמות כא יח] וכי יריונו אנשים והכה איש את רעהו. והלא היא מצות היא מריבה. אי מה להלן במתכוין שהרי התכוונו להכות איש את רעהו אף כאן גם במתכוין. אי מה כאן בשאינו מתכוין שהרי לא התכוונו להכות את האשה אף להלן גם בשאינו מתכוין. נמצא דכי ינצו אנשים מדבר בן במתכוון בן בשאינו מתכוון ואדם חייב ושור פטור. ולא צריך עוד פסוק לפטור מדמי וולדות בן במתכוון בן באינו מתכוון [דף כב עמוד א] מאי כדון למה צריך את הפסוק ובעל השור נקי? לעולם כדאמרין בעל השור נקי מדמי עבד. ומנין שחייב על נזקי עבד?. [דף כא עמוד ב] דכתיב, או בן יגח או בת יגח כמשפט הזה יעשה לו, ואם עבד יגח וכ"ו. כשם שאם נגח בן או בת והזיק משלם אף אם הזיק לעבד משלם. רבי חייה בר ווא ורבי שמואל בר רב יצחק. שניהם סוברים שאף שתם פטור משלושים של עבד, אבל את דמי העבד חייב. אלא דחד אמר, בלבד שלא יהיו דמיו יותר משלושים שלא תהא תוספת יתירה על העיקר. שאם דמי העבד יהיו יותר משלושים נמצא שהתם חמור ממועד. וחרנה אמר, משלם לו כל נזקו.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ד הלכה ו

מתני': שור שהיה מתחכך בכותל, ונפל על האדם. נתכוון להרוג את הבהמה, והרג את האדם. לעכו"ם, והרג את ישראל. לנפלים, והרג בן קיימא, פטור דכמיתת הבעלים כך מיתת השור כשם שהבעלים פטור אף השור פטור:

גמ': **כתיב** [ויקרא כד יז] ואיש כי יכה כל נפש אדם. שאפילו אם לא מת מיד חייב מיתה להביא את המכה אחר **מכה**, ויש בו כדי להמית. אית תניי תני, **ובלבד שבמכה ראשון** אין בו כדי להמית. א"ר **אילא**. ואפילו יש בו **במכה ראשון כדי להמית**, ובא אחר והמית, הממית חייב, **דכתיב. ואיש כי יכה כל נפש אדם. אפילו נפש כל דהוא, אם קרב מיתתו חייב. כתיב** [שמות כא כט] והמית איש או אשה. מה האיש מוריש נזקיו לבניו. אף אשה מורשת נזקיה לבניה. ואין הבעל יורש את אשתו?. אמר ר"ל. כך פירשה ר' הושעיה אבי המשנה. בכופר של אחר מיתה שנו. **מאחר שלא זכתה בו מחיים, הוי ליה ראוי, ואין הבעל יורש בראוי רק במוחזק.** תני, המוכר שור לחבירו ונמצא נגחן. רב אמר, מקח טעות הוא דרוב **שוורים נקנים לחרישה.** ושמואל אמר, יכיל הוא מימר ליה לשחיטה מכרתיו לך **ואן הולכים בממון אחר הרוב. כתיב גבי שור המועד שהמית אדם** [שם ל] ונתן פדיון נפשו. אית תניי תני, **נפשו של מזיק.** אית תניי תני, **נפשו של ניזק.** מאן דאמר **נפשו של מזיק** [דף כב עמוד ב] הכהו **השור הראשון** הכיית מיתה, ובא **השור השני** ובילבלו **וקרב מיתתו.** אין תימר יש נזקים בכלו היינו שאם הכה הכיית מיתה חייב דמי כולו. ואם מת נותן כופר. אבל כאן שהראשון הכהו הכיית מיתה והשני קרב מיתתו. הראשון נותן נזקו דמי כולו, והשני נותן כופרו. שאף שכשנגחו השני כבר לא היה שווה כלום. משלם כופר כפרה על שהרג שורו אדם. אין תימר שאין נזקין בכלו, השני נותן כופרו לפי שהרגו, והראשון פטור. למאן דאמר שהכופר הוא ממון ומשלם פדיון נפשו של ניזק. אין תימר יש ניזקין בכלו. הראשון משלם נזקו דמי כולו, והשני פטור שהכופר זה דמי ניזק. וכשפגע בו כבר לא היה שוויו כלום. אין תימר אין נזקין בכלו, שניהן פטורין. הראשון פטור מפני שאין נזקין בכלו. והשני פטור דכשפגע בו כבר לא היה שוויו כלום.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ד הלכה ז

מתני': שור האשה. שור היתומים. שור אפיטרופוס. שור המדבר הפקר. שור ההקדש. שור הגר שמת ואין לו יורשין. הרי אילו חייבין מיתה. ר' יהודה אומר. שור המדבר, שור ההקדש, שור הגר שמת ואין לו יורשין, פטורין מן המיתה, מפני שאין להן בעלים:

גמ': מאי טעמא דרבי יודן? **דכתיב**, והועד בבעליו ולא ישמרנו. **ואין** בעלים לאילו. **תנן**, שור שהיה מתחכך בכותל, ונפל על האדם. נתכוון להרוג את הבהמה, והרג את האדם. לעכו"ם, והרג את ישראל. לנפלים, והרג בן קיימא, פטור ממיתה. לענין נזקין מהו? תני רבי הושעיה לענין נזקין רבי מאיר מחייב, ורבי יודן פטור. לכופר מהו? אמר רבי פדת בשם ר' הושעיה. הכל מודין בכופר, שהוא חייב. ואית דאמרי. אמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי. כשם שחולקין בנזקין, כך הן חולקים בכופר. ר' ירמיה בעי קומי ר' זעירא. היך עבדין עובדא? א"ל, כר' הושעיה. **דלענין** נזקין ר' מאיר מחייב ורבי יודן פטור. לכופר, דברי הכל חייב

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ד הלכה ח

מתני': שור שהוא יוצא ליסקל והקדישו בעליו, אינו מוקדש. ואם שחטו, בשרו אסור. אם עד שלא נגמר דינו הקדישו בעליו, מוקדש. ואם שחטו, בשרו מותר:

גמ': תני, שור שהיה יוצא ליסקל ונמצאו עדיו זוממין. רבי יוחנן אמר. כל הקודם בו זכה. **דמשנגמר** דינו הרי הוא כהפקר שכבר נתיאשו הבעלים. ריש לקיש אמר. ייאוש טעות הוא. וכן עבד היוצא ליהרג ונמצאו עדיו זוממין. רבי יוחנן אמר, זכה **בעצמו**. ריש לקיש אמר, ייאוש טעות הוא

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ד הלכה ט

מתני': מסרו לשומר חנם, ולשואל, ולנושא שכר והשוכר. נכנסו תחת הבעלים. יצא והזיק. מועד משלם נזק שלם, ותם משלם חצי נזק. קשרו בעליו במוסירה שקשרו חבל, ונעל בפניו כראוי שמירה פחותה ויצא והזיק, אחד תם ואחד מועד חייב דברי רבי מאיר. ר' יהודה אומר. תם, חייב. ומועד, פטור. שנאמר [שמות כא כט] ולא ישמרנו בעליו. שמור הוא זה. ר' אליעזר אומר [דף כג עמוד א] אין לו שמירה אלא סכין:

גמ': אמר רבי אלעזר. לדברי רבי מאיר, מצד הדין שמירת נזקין על ידי הבעלים, היה צריך להיות כשמירת שומר חנם. ודי היה בשמירה פחותה. דסתם שורים בחזקת שימור שלא יצאו ויזיקו קיימי. **אלא שגזרת הכתוב**

שחייב אם שמר שמירה פחותה. דחיבה תורה בתם אם לא שמר, חזר וכתב גבי מועד ולא ישמרנו, ללמד שצריך להוסיף לו שמירה. וחזר תם ולמד ממועד דדוקא שמירה מעולה הוא דבעינן בנזקין. ואם לא שמרו שמירה מעולה, חייב. ודווקא הבעלים. אבל שומר חנם יוצא בשמירה פחותה, שאינו חייב עד שיפשע. ומתניתין דקתני נכנסו תחת הבעלים, בשפשע ולא שמר כלל מיירי. **לדברי רבי יודן**, שמירת נזקין על **ידי הבעלים, כשומר שכר**. שצריך לשמור שמירה מעולה. דסתם שורים לאו בחזקת שימור קיימי. ולכן בתם אם לא שמר שמירה מעולה

חייב. א"כ למה חזר הכתוב ואמר במועד ולא ישמרנו בעליו? להקל עליו שדי לו בשמירה פחותה. אבל תם לא חוזר ולומד ממועד, **דגזרת**

הכתוב שבתם חייב. ובמועד פטור דכתיב ולא ישמרנו משמע לזה ולא לאחר. אמר ר' אלעזר.

לדברי רבי מאיר, מסר שור לשומר חנם ושומר שמירה פחותה. יצא והזיק, השומר פטור אף שהבעלים בשמירה כזו היה חייב ומה שנאמר שנכנס השומר תחת הבעלים הכוונה אם לא שמר כלל. **יצא ונטרף, השומר פטור** שלא קיבל עליו אלא שלא יצא ויזיק. ובשמירה פחותה נפטר, דסתם שוורים בחזקת שימור. **מסר שור לשומר שכר ושמרו שמירה פחותה. יצא והזיק, חייב, שכיוון שקיבל שכר צריך לשמור שלא יזיק.** יצא ונטרף, פטור שלא קיבל עליו אלא שלא יצא ויזיק. **א"ר אלעזר. לדברי ר' יודן, מסר שור מועד לשומר חנם ושומר שמירה פחותה. יצא והזיק, חייב אף שבמועד הבעלים היו נפטרים בשמירה פחותה.** יצא ונטרף, פטור **דלא יזיק הוא לאחרים קביל עליה נטירותא, אבל שלא יזקק מאחרים, לא אסיק אדעתיה ולא קביל עליו נטירותא להא. מסרו לשומר שכר. יצא והזיק, חייב. נטרף, חייב.** ששומר שכר לעולם חייב בשמירה מעולה. **תנן, ר' אליעזר אומר אין לו שמירה אלא סכין. אמר ר' אלעזר. והלא שמור הוא שהרי כבר בתם אמרה תורה שצריך לשמור ולמה חזרה תורה ואמרה ולא ישמרנו? ללמד שאין לו שמירה לזה.** אמר ר' אלעזר כל שמירה שאמרה תורה **בשומרים, אפילו הקיפו חומת ברזל, אין משערין אותו אלא בגופו והכל לפי השור.** לפיכך רואין אותו. **אם ראוי לשמירה זו ששומר אותו בה, פטור. ואם לאו, חייב.**

הדרן עלך פרק שור שנגח ד' זה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ה הלכה א

מתני': שור שנגח את הפרה ונמצא עובר בביציה. ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה, ואם משנגחה ילדה, משלם חצי נזק לפרה ורביע לוולד. וכן פרה שנגחה את השור ונמצא וולדה ביציה. ואין ידוע אם עד שלא ילדה נגחה, ואם משנגחה ילדה, משלם חצי נזק מן הפרה ורביע מן הוולד:

גמ': וכי כל הפרות מפילות? **למה לא נהלך בהן אחר הרוב.** ואמור, מחמת נגיחה הפילה וישלם חצי נזק על הולד?. זאת אומרת [דף כג עמוד ב] שלא הילכו במידת הדין בממון אחר הרוב, **דחוששים אף למיעוט.** א"ר יוסי. במקום אחר הילכו במידת הדין בממון אחר הרוב. כהדא דתני ר' אחא. גמל האוחר בין הגמלים ונמצא שם אחד מת, חייב. בידוע שזה הרגו. **תנן, וכן פרה שנגחה את השור ונמצא וולדה ביציה וכו', משלם חצי נזק מהפרה ורביע נזק מהולד. ולא נמצא תם משלם שלשה רבעים? אמר ר' ינאי, כיני מתניתא. בשהייתה פרה של אחד וולדות של שני. בעל הפרה משלם חצי נזק מן הפרה לניזק, ובעל הוולדות מעלה לבעל הפרה רביע מן הוולד כהשתתפות בנזק. רבי יוסי אמר. זה בעל הפרה נותן מחצה ממה שהוא חייב רבע מהנזק. וזה בעל הולד נותן רבע שמינית מן הנזק ככל ממון המוטל בספק שחולקים. מה מפקה מביניהון? מתו הוולדות. מאן דאמר משלם חצי נזק לפרה רבע מהנזק. ורביע נזק לוולד שמינית מן הנזק. אהן בעל הפרה יהיב רבע נזקיה. ואהן יהיב שמינית נזקיה אם יש מהפגר והשאר הניזק מפסיד. מאן דאמר משלם חצי נזק מן הפרה, ובעל הוולדות מעלה לבעל הפרה רביע. אהן בעל הפרה יהיב חצי נזקיה לניזק. ואהן בעל הולד אמר לבעל הפרה. לא לדין בעית? הרי קומיך,**

ובעל הפרה מפסיד: וכן פרה שנגחה את השור כו'. ר' בון בר כהנא בעא קומי ר' אימי. מפני שהוא ספק שמא העובר נולד אחר הנגיחה בעל הולד משלם רק שמינית. הא אילו וודאי היה בבטן בזמן הנגיחה. זה נותן מחצה וזה נותן מחצה. מה ההגיון. וכי כך אני אומר אם היו שנים שותפים בבהמה. רגלה של אחד. וכולה של אדם שני. אם נגחה, זה נותן מחצה וזה נותן מחצה? אמר ליה, במועד היא מתניתא. שבאמת בתם שמשלם מגופו, משלם יחסית לפי חלקו בגוף. אבל במועד שמשלם מן העלייה, אפילו אם חלקו הוא רק עשירית, משלם חצי הנזק. שהרי בלי אותו חלק הבהמה לא הייתה מזיקה. האומר לחבירו רגלה של בהמה זו מכורה לך, מכר חציה ואם הייתה מועדת ונגחה כל אחד משלם חצי מהנזק. אם חזר ואמר לו רגלה שנייה מכורה לך, מכר חצי חציה. נמצא שקנה שלושה חלקים. ואם נגחה ישלם שלשה רבעים. אמר ר"ל. כל אילין שמעותא, דלוי אינון. וכיוון שלא נשנית בתוספתא של רבי חייא ורבי הושעיא, אין לסמוך עליה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ה הלכה ב

[דף כד עמוד א] מתני': הקדר שהכניס קדירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות. שברתן בהמתו של בעל הבית, פטור. ואם הוזקה בהן, בעל הקדרות חייב. ואם הכניס ברשות, בעל החצר חייב:

גמ': הכניס קדירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות. ובא שור ממקום אחר ושברן, פטור. הוזק בהן, פטור. הדא אמרה, הקרן פטורה בחצר שאינה של שניהן שכיוון שלשניהם אין רשות בחצר זו שניהם פטורים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ה הלכה ג

מתני': הכניס פירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות. אכלתן בהמתו של בעל הבית, פטור. ואם הוזקה בהן, בעל הפירות חייב. ואם הכניס ברשות. בעל החצר חייב:

גמ': הכניס פירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות. ובא שור ממקום אחר ואכלן, פטור. הוזק בהן, פטור. הדא אמרה, שהשן פטורה בחצר שאינה לשניהן

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ה הלכה ד

מתני': הכניס שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות. נגחו שורו של בעל הבית, או שנשכו כלבו של בעל הבית, פטור. נגח הוא לשורו של בעל הבית, חייב. נפל לבור והבאיש את

מימיו, חייב. היה אביו או בנו לתוכו, משלם את הכופר. ואם הכניס ברשות. בעל החצר חייב. רבי אומר. בכולן, עד שיקבל בעל הבית לשמור:

גמ': הכניס שור לחצר בעל הבית שלא ברשות. ובא שור ממקום אחר. נגח, נגף, נשך, רבץ, בעט, משלם נזק שלם דברי רבי מאיר שחייב בחצר שאינה של שניהם ומשלם נזק שלם בתם כרבי טרפון. וחכמים אומרים, על השן ועל הרגל, חייב. על הנגיחה, על הנגיפה, ועל הנשיכה, ועל הרביצה, ועל הבעיטה, ועל הדחייה. תם, משלם חצי נזק. מועד, משלם נזק שלם מן העלייה. **נמצא דבן לר"מ בן לרבנן חייב ברשות שאינה של שניהם. תנן, רבי אומר. בכולן, עד שיקבל בעל הבית לשמור. אמר רב יהודה בשם שמואל, הלכה כרבי. רבי זעירא אמר, הלכה כרבי. אמר ר' ירמיה. הכל מודין בבית, דכשהוא אומר לו הכניסהו. כוונתו לאמר, הכניסהו ואני משמרו. והכל מודין בשדה, שכשהוא אומר לו הכניסהו. כוונתו הכניסהו ותשמור עליו. שהרי אין דרך בעל הבית להיות בשדה. מה פליגין? בחצר. רבי אומר, חצר כשדה. וחכמים אומרים, חצר כבית. תמן תנינן, המגדיש את גדישו בתוך שדה חבירו שלא ברשות, ואכלתו בהמתו של בעל השדה פטור. ואם ברשות, חייב. ואמאי לא פליג רבי? גדישים בשדה ככלים בבית. שבעל הבית מצוי לשמור על הגדיש שלו. ולכן אם נתן רשות כאילו אמר ואני אשמור. רבי יוסי בי רבי בון אמר. תיפתר בהיא דאית לה מסגר**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ה הלכה ה

[דף כד עמוד ב] מתני': שור שהיה מתכוין לחבירו, והכה את האשה ויצאו ילדיה. פטור מדמי וולדות. אדם שהיה מתכוין לחבירו, והכה את האשה ויצאו ילדיה. משלם דמי וולדות. כיצד משלם דמי וולדות? שמין את האשה, כמה היתה יפה עד שלא ילדה. וכמה היא יפה משילדה. אמר רבן שמעון בן גמליאל. אם כן, לא ישלם כלום שהרי משהאשה יולדה היא משבחת. אלא שמין את הוולדות כמה הן יפין, ונותנין לבעל. ואם אין לה בעל, נותנים ליורשיו. היתה שפחה ונשתחררה, או גיורת שאין לה בעל, פטור:

גמ': תנן, שור שהיה מתכוין לחבירו, והכה את האשה ויצאו ילדיה. פטור מדמי וולדות. הא אם היה מתכוין לאשה חייב? והתנן, חומר באדם מבשר, שהאדם משלם דמי וולדות ושור אינו משלם דמי וולדות. ולא שנייא היא בין שהשור מתכוין להכות את האשה, בין שנתכוין להכות חבירו. ולמה תנינה הכא שהיה מתכוין לחבירו? אמר אבא בר רב חנן. בגין מתניתין הא דבתרה, דתנן, אדם שהיה מתכוין לחבירו והכה את האשה ויצאו ילדיה משלם דמי וולדות ושם החידוש שאפילו מתכוון לחבירו חייב לשלם דמי וולדות. תנן, כיצד משלם דמי וולדות? שמין את האשה, כמה היתה יפה עד שלא ילדה. וכמה היא יפה משילדה. תני האומר לחבירו שפחה וולדנית שעוד לא ילדה אבל יכולה להכנס להריון אני מוכר לך. בניה שיכולה לילד משביחין אותה. רבן שמעון בן גמליאל אומר קוטיזמי שבח של סתם היא ז'. שהרי יכולה

למות בלידה. כתיב [שמות כא כב] כי ינצו אנשים ונגפו אשה הרה ויצאו ילדיה. אבא יוסי בן חנן אומר. ממשמע שנאמר ויצאו ילדיה. איני יודע שהוא הרה? מה ת"ל הרה? מגיד שאין מתחייב, עד שיכה במקום עובריה. הא אם הכה על כף ידה, או על כף רגלה, פטור. **כתיב**, כאשר ישית עליו בעל האשה. שומעני אף על פי שאין ההריון שלו. ת"ל, הרה. מגיד שאינו משלם, אלא לבעל ההריון. ר' עוקבא שאל. בא על אמו. בא על אחותו. אף הוא בעל הריון הוא? ת"ל בעל. שראוי ליקרות בעל. יצאו אילו שאין ראוי להיות בעל. **אמר ר' יסא בשם ר' יוחנן**, עוברין, אין יוצאין בשן ועין. **ניחא שהיה צריך לחדש שעובר אינו יוצא בעין. אבל בשן פשיטא שאינו יוצא שהרי לעובר אין שינים?** א"ר יסא בי ר' בון כיני מתניתין. עוברין אין יוצאין בשן ועין של אימן

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ה הלכה ו

מתני': החופר בור ברשות הרבים. ונפל לתוכו שור או חמור ומת, חייב. אחד החופר בור, ושיח ומערה, חריצים ונעיצין. א"כ למה נאמר בור? אלא מה הבור [דף כה עמוד א] שהוא כדי להמית עד עשרה טפחים. אף כל דבר שהוא כדי להמית עד עשרה טפחים. היו פחותין מעשרה טפחים ונפל לתוכו שור או חמור ומת. פטור. ואם הוזק בו, חייב. החופר בור ברשות היחיד, ופתחו לר"ה. בר"ה ופתחו לרשות היחיד. או ברה"י ופתחו לרה"י אחר, חייב:

גמ': כתיב [שמות כא לג] כי יפתח איש בור, או כי יכרה איש בור. אחד בור לנזקין, ואחד בור למיתה. **רבי יצחק אומר**. אחד בור של מיתה ואחד בור לנזקין שניהן, ממקרא אחד נתרבו. **דכתיב ונפל שמה. משמע בבור אחד בן מת בן הוזק**. ולמה כתב פעמים בור? **כשהוא בא לבור של מיתה, את אמר פטור על הכלים** דממעטין חמור ולא כלים. וכשהוא בא לבור של נזקין, את אמר חייב על הכלים דמעטין חמור ולא כלים, והוי מיעוט אחר מיעוט ואן מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות. אין לי אלא בשחפר. לקח, ירש, ניתן לו במתנה, מניין? שנאמר [שמות כא לג] או כי יכרה איש בור. או לרבות כל הני. **אי בלקח או ירש והבור ברשותו אמאי חייב?** לימא ליה תורך ברשותי מה בעי? **בשהפקיר**. וכי יש לו רשות להפקיר נזקיו ברשות הרבים? אמר רבי יוסי בי ר' בון. תיפתר **בבור סמוך לרשות הרבים, וכו' יוסי בי רבי יהודה דאמר**. שלשה טפחים שהן סמוכין לרשות כרשות, והוי כבור ברשות הרבים וחייב. ר' מנא בעי. מהו שיעשה את העומק כגובה? האם חייב גם על תל בולט אם נתקל בו? והיכי דמי? אין בהוא דאתי מן עיל כמו כובע או כיפה קטנה **והשור נתקל בתל והוזק, הא חמי ליה ופטור**. אלא בההוא דאתי מן לרע כמין כומסאות היינו תל שבמרכזו בור וטיפס על התל ונפל ממנו לתוך אותו בור.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ה הלכה ז

מתני': בור של שני שותפין. ועבר עליו הראשון ולא כיסהו. השני ולא כיסהו, השני חייב. כיסהו הראשון. ובא השני וגילהו, השני חייב. כיסהו הראשון. ובא השני ומצאו מגולה ולא כיסהו, השני חייב. כיסהו כראוי. ונפל לתוכו שור או חמור ומת, פטור. לא כיסהו כראוי. ונפל לתוכו שור או חמור ומת, חייב. נפל לפניו מקול הכרייה, חייב. לאחריו מקול הכרייה, פטור. נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו. חמור וכליו ונתקרעו. חייב על הבהמה, ופטור על הכלים. נפל לתוכו [דף כה עמוד ב] שור חרש שוטה וקטן, חייב. בן או בת, עבד או אמה, פטור:

גמ': היך אפשר לבור של שני שותפין? אמר רבי ינאי. תיפטר **שנטלו** שניהן אבן האחרונה ונהיה **בור עשרה**. ולמה לא פתר לה בחפר זה עשרה וזה עשרה? **דהוא** בעי מיפתיניה בבור של עשרה טפחים של שני שותפין: **תנן**, עבר עליו הראשון ולא כיסהו. השני ולא כיסהו, השני חייב. ר' **אבא** בר ביזנא ור' יסא **אמרו** בשם ר' יוחנן. נותנין לו **לראשון** שהות לכרות ארזים מן הלבנון היכן שהם מצויים, ורק אחר כך אף הראשון חייב. אית בה לחומרא ואית בה לקולא. **דפעמים** שסמוכין ללבנון, **ופעמים** שרחוקין ללבנון: כיסהו כראוי. עד היכן כיסהו ויהיה **נקרא כראוי?** יבא כ"י דתנין תמן, **אין עושין חלל תחת רשות הרבים ר' אליעזר מתיר** כדי שתהא עגלה מהלכת טעונה אבנים. **תנן**, **נפל לפניו מקול הכרייה, חייב. לאחריו מקול הכרייה, פטור**. אמר רבי ינאי. **חוץ לבור**, בין שלפניו בין שלאחריו פטור **שזה גרמא. נפל לתוכו, לפניו חייב לאחריו פטור דבור שחייבה תורה להבלו ולא לחבטו** ואם נופל השור לאחריו אן פגיעתו מהבל הבור: **תנן**, נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו. חמור וכליו ונתקרעו. חייב על הבהמה ופטור על הכלים. שמואל אמר. בשהתריפו התקלקלו מחמת אוירו. אבל אם נחבט בקרקעו, **אם היה קרקע הבור שלו**, כגון שהפקיר רשותו ולא הפקיר בורו **חייב אף על החבטה** מדין שור. דבור שחייבה תורה להבלו ולא לחבטו זה רק בבור ברשות הרבים דקרקע עולם הזיקתו. אבל כשהבור ברשותו חייב אף על החבטה מדין שור. רבי יוחנן ור"ל תריהון אמרין [דף כו עמוד א] אפילו נחבט בקרקעו, **פטור. דבור שחייבה עליו תורה להבלו ולחבטו, דדרך נפילה חיבה תורה ופטרה את הכלים. דכתיב** ונפל שמה שור או חמור. שור ולא שור בכליו חמור ולא חמור בכליו. שהיה בד"ן. מה אם בור נזקין שפטור מן המיתה, חייב על הכלים. בור של י"ט שחייב על המיתה, אינו דין שיהא חייב על הכלים? ת"ל ונפל שמה שור או חמור. שור ולא שור בכליו. חמור ולא חמור בכליו: **תנן**, נפל לתוכו שור חרש שוטה וקטן חייב. אמר ר' **אלעזר**. כיני **מתניתין**. שור והוא חרש. שור והוא שוטה. **תנן**, בן או בת, עבד או אמה, פטור.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ה הלכה ח

מתני': אחד השור ואחד כל הבהמה. לנפילת הבור, להפרשת הר סיני, לתשלומי כפל, ולהשיב אבידה, לפריקה ולחסימה, לכלאים ולשבת, וכן חיה ועוף כיוצא בהן. אם כן למה נאמר שור או חמור? אלא שדיבר הכתוב בהווה:

גמ': לנפילת הבור דכתיב[שמות כא לג] ונפל שמה שור או חמור. או, לרבות שאר בעלי חיים. להפרשת הר סיני דכתיב[שם יט יג] אם בהמה אם איש לא יחיה. אם, לרבות שאר בעלי חיים. לתשלומי כפל דכתיב[שם כב ג] משור עד חמור. עד, לרבות שאר בעלי חיים. להשב אבידה דכתיב[שם כג ד] כי תפגע שור אויבך או חמורו תועים בדרך השב תשיבם לו. השב תשיבם. כפל הלשון לרבות שאר בעלי חיים. לפריקה דכתיב [שם ה] כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו וחדלתה מעזוב לו, עזוב תעזוב עימו. כפל הלשון לרבות שאר בעלי חיים. לחסימה דכתיב[דברים כה ד] לא תחסום שור בדישו. וגמר שור, משור דבור. מה שור דבור לרבות שאר בעלי חיים. אף כאן. לכלאים דכתיב[ויקרא יט יט] בהמתך לא תרביע כלאים. כל בעלי חיים. שהרי לא נאמר אזה בהמה. לשבת דכתיב[שמות כג יב] למען ינוח שורך וחמורך וכל בהמתך: וכן חיה ועוף כיוצא בהן. שמואל אמר אווז ים עם אווז יישוב כלאים זה בזה. א"ר יוסי [דף כו עמוד ב] מתני' לא אמרה כן דתניא, שור עם שור בר. חמור עם חמור בר כלאים זה בזה. אבל עופות מאותו מן אף שאחד של ים ואחד של יבשה לא נאמר שהם כלאים. ריש לקיש אמר. משנה שלימה שנה רבי, וכן חיה ועוף כיוצא בהן. א"ר יוחנן. ואנא אייתיתיה מן הבריתא דבית לוי. דתניא, תרנגול עם פיסיוני. תרנגול עם הטווסת. אף על פי שדומין זה לזה, כלאים זה בזה אף ששניהם של יבשה וכ"ש אם אחד של ים ואחד של יבשה

הדרן עלך פרק שור שנגח את הפרה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ו הלכה א

מתני': הכונס צאן לדיר ונעל בפניה כראוי שמירה פחותה ויצתה והזיקה, פטור. לא נעל בפניה כראוי ויצאה והזיקה, חייב. נפרצה בלילה או שפרצה ליסטים ויצתה והזיקה, פטור. הוציאוה ליסטים, הליסטין חייבין:

גמ': אמר ר' אילא בשם ר' ינאי. משנתנו במחלוקת שנויה. והיא דעת רבי יהודה שסובר שמועד די לו בשמירה פחותה. רבי אלעזר אמר, דברי הכל הוא שאף רבי מאיר שבקן מחייב שמירה מעולה, מודה שבשן ורגל די בשמירה פחותה. א"ר אילא, מסתברא הדא דר' אלעזר. שהרי אין כתיב שמירה אלא בקרן. דכתיב ולא ישמרנו בעליו, לכן בשן ורגל שלא כתוב בהם בשמירה די בשמירה פחותה מאי כדון? ריש לקיש אמר, במחלוקת. ר' אלעזר אמר, דברי הכל היא. ואית דאמרין, דר' אליעזר בן יעקב היא דאמר, בין כך ובין כך פטור. דבן בתם בן במועד די בשמירה פחותה. תנן, נפרצה בלילה ויצתה והזיקה, פטור. עד כדון בשהיתה גדורה מד' רוחות בגדר העומדת ברוח מצויה. היתה גדורה משלש רוחותיו בגדר העומדת ברוח מצויה, ופרוצה מרוח אחת

מגודרת בגדר שאינה עומדת ברוח מצויה. **ופרצה את אחד הצדדים המגודרים ויצאת ממקום הפרצה והזיקה.** **נמצא שתחילתו בפשיעה וסופו באונס** מהו? נישמענה מן הדא **דתנן**, נפל כותלו מקול הזועות רעידת אדמה, מקול הרעמים. אם מתחילה עמד ובנאו כצורכו, פטור. ואם לאו חייב. **אם בנה כל הארבע קירות בריאים, כלום צריכה? הרי פשוט שפטור. אלא שבנה שלושה קירות בריאים ואחד שאינו עומד ברוח מצויה**[דף כז עמוד א] **ונפלה היא ונפלו אף השלשה כתלים הבריאים ממנה. רואים שתחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב.** תני ר' יהושע אומר. ארבעה אין חייבין לשלם מן הדין, ואין השמים מוחלין להן עד שישלמו. **עד יחיד היודע עדות לחבירו ואינו מעידו.** דאף שאין ממון יוצא בעד אחד, אלא מחייב את הנתבע שבע. אין חייב לשלם מן הדין, ואין השמים מוחלין לו עד שישלם. **השוכר עידי שקר בשביל חבירו וגבה חברו. אין חייב לשלם מן הדין, ואין השמים מוחלין לו עד שישלם.** הכובש קמה כיסה והפך אותה לטמון לפני האור, והפורץ גדר לפני בהמה. אין חייב לשלם מן הדין, ואין השמים מוחלין לו עד שישלם: **תנן**, הוציאו ליסטין, הליסטין חייבין. א"ר הושעיה, כשהוציאו לגוזלה. **שנקנת להם לנזיקין.** אבל אם הוציאו לאבדה, הליסטין פטורין שזה רק גרמא:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ו הלכה ב

מתני': הניחה בחמה. או שמסרה ביד חרש שוטה וקטן ויצאתה והזיקה, חייב. מסרה לרועה, נכנס הרועה תחתיו. נפלה לגינה והזיקה, משלמת מה שנהנית. ירדה כדרכה והזיקה, משלמת מה שהזיקה. כיצד משלם מה שהזיקה? שמין בית סאה באותה שדה, כמה היתה יפה וכמה היא יפה. ר"ש אומר. אכלה פירות גמורין, משלם פירות גמורין. אם סאה, סאה. ואם סאתים, סאתים:

גמ': תני, רועה שמסר צאנו לרועה. הראשון חייב אפילו באונס שעצם המסירה לאחר נחשבת פשיעה והשני פטור. דיכול לאמר לו, לך אני מאמין ולשני איני מאמין. רב וריש לקיש תריהון אמרין. מכיון שמסרה לבן דעת, פטור. מסרה לרועה, נכנס רועה תחתיו. **נפלה לגינה והזיקה, משלם מה שנהנית.** רב הונא אמר, בשנחבטה על גבי עשבים. אבל עמדה ורעת, משלם מה שהזיקה. ירדה כדרכה והזיקה משלם מה שהזיקה. ר' יוסי בי ר' חנינה אמר. אותה השדה **שנפלה לתוכה פטורה**, ושדה אחרת חייבת. ר' יוחנן וריש לקיש תריהון אמרין [דף כז עמוד ב] אפילו רעת כל השדה פטורה. לעולם אינה חייבת אם נפלה לשדה, עד שתצא מתוכה לרשות הרבים, ותיכנס מרשות הרבים לשדה אחרת. אלא נפלה לגינה וירדה לתוך גינה אחרת מהו? על דעתיה דר' יוסי בן חנינה דאמר רק אותה השדה פטורה, **הכא חייבת.** על דעתיה דרבי יוחנן וריש לקיש **דאינון** אמרין, אפילו רעת כל השדה פטור. לעולם אינה חייבת עד שתצא מתוכה לרשות הרבים, ומרשות הרבים לשדה אחרת, **אף כאן פטורה.** אלא נפלה למקום שראויה לירד שלא היה כל מכשול בדרך ויכלה לירד כדרכה, אלא שהיא החליקה מעצמה. **או ירדה למקום שראויה ליפול**, כגון שהיה מדרון חלק ויכלה להחליק אבל היא ירדה כדרכה. א"ר יוסי בר חנינה היא **מתניתא דתני**, אלא נפלה למקום

שראויה ליפול משלם מה שנהנת, ירדה למקום שראויה לירד משלם מה שהזיקה. משני חלקי הבריתא נוכל לפשוט את שתי שאלות. דא צריכה לדא, ודא צריכה לדא. דא צריכה לדא, שכיוון שירדה במקום שראויה ליפול משלם מה שנהנית, אף שירדה. ודא צריכה לדא, שאם נפלה במקום שראוי לירד משלם מה שהזיקה, אף שנפלה. תני, כיצד משלם מה שהזיקה? שמין בית סאה באותה שדה, כמה היתה יפה וכמה היא יפה. תני, אם אכלה ערוגה, אין שמין אותה בבית כור, כמה שווה בית כור עם הערוגה וכמה שווה בלי הערוגה, מפני שהוא פוגם את הניזק. ולא בבית קב, מפני שמשביח. אלא שמין בית סאה באותה שדה, כמה היתה יפה וכמה היא יפה. א"ר יודה [דף כח עמוד א] אימתי? בזמן שאכלה ייחורי תאנים, וקירטמה לולבי גפנים. אבל אם אכלה בוסר או פגין, שמין לו פירות גמורין. אמר רבי יודן משום ר' עקיבא. אכלה פירות גמורין, משלם פירות גמורין. פירות נטיעות בסור משלם פירות נטיעות. אכלה את הנטיעות עצמן, שמין לו בית סאה. רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר' עקיבה. תבואה שלא הביאה שלישי, נידונת כנטיעות ושמין בבית סאה. דבי ר' ינאי אמרין, שמין תרקב בששים תרקבים. ר"י בי ר' חנינה אומר, שמין קלח בששים קלחיים. חד בר נש גנב חדא כפוני תמרים. אתא עובדא קמי שמואל אמר ליה, זיל שיימה ליה אגב דיקלא. א"ר יוסי בי ר' בון. כבשה דאהיני תמרים שלא התבשלו הוה ולכן שם אגב הדקל

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ו הלכה ג

מתני': המגדיש לתוך שדה חבירו שלא ברשות. אכלתן בהמתו של בעל השדה, פטור. ואם הוזק בהן, בעל הגדיש חייב. ואם הגדיש ברשות, בעל השדה חייב:

גמ': תנן, ואם הגדיש ברשות, בעל השדה חייב. תנן, הכניס שורו לחצר בעל הבית וכו', ואם הכניס ברשות, בעל החצר חייב. רבי אומר. בכלן, עד שיקבל בעל הבית לשמור. אמר ר' ירמיה. הכל מודין בבית, דכשהוא אומר לו הכניסהו. כוונתו לאמר, הכניסהו ואני משמרו. והכל מודין בשדה, שכשאומר לו הכניסהו. כוונתו הכניסהו ותשמור עליו. שהרי אין דרך בעל הבית להיות בשדה. מה פליגין? בחצר. רבי אומר, חצר כשדה. וחכמים אומרים, חצר כבית. תנן, המגדיש את שלו בתוך שדה חבירו שלא ברשות, ואכלתו בהמתו של בעל השדה פטור. ואם ברשות, חייב. ואמאי לא פליג רבי? א"ר יצחק. גדישים בשדה ככלים בבית. שבעל הבית מצוי לשמור על הגדיש שלו. ולכן אם נתן רשות כאילו אמר ואני אשמור. רבי יוסי בי רבי בון אמר. תיפתר בהיא דאית לה

מסגר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ו הלכה ד

מתני': השולח את הבעירה ביד חרש שוטה וקטן. פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים. שילחה ביד פיקח, הפיקח חייב. אחד הביא את האש ואחד הביא את העצים. המביא את העצים חייב. אחד הביא את העצים ואחד הביא את האור. המביא את האור חייב. בא אחר וליבה, המלבה חייב. ליבתו הרוח, הרי כולן פטורין:

גמ': **תנן, השולח את הבעירה ביד חרש שוטה וקטן, פטור.** חזקיה אמר. בשמסר לו גחלת. אבל מסר לו שלהבת, חייב. דאישו משום ממונו, וחייב משום ממונו שהזיק. א"ר יוחנן, היא גחלת היא שלהבת פטור דאישו משום חיציו. וחיציו דשוטה הם. **וקשיה על דעתיה דחזקיה. אם אישו משום ממונו, למה אם מסר גחלת לשוטה פטור?** אילו מי שראה גחלתו של חברו מגלגלת והולכת ואין כולה מכבה **אותה** [דף כח עמוד ב] שמא אינו פטור שאינה ממונו. וחבירו חייב שהיא ממונו? וכיוון שאן אחר מחייב לכבות את הגחלת שביד השוטה, למה לא התחייב המשלח? אמרי, תיפטר בשמסר לו גחלת הפקר שאינה ממונו ואינו אלא גרמא ופטור. ושלהבת שהיא שלו ולכן חייב. אי נמי אפילו בשמסר לו שלהבת הפקר כיוון דברי הזיקה, כמזיק בידיים וחייב. ולית שמע מינה כלום. אית תניי תני, ליבה. אית תניי תני, וניבה. מאן דאמר וליבה, דכתיב [שמות ג ב] בלבת אש. מאן דאמר וניבה דכתיב [ירמי' כ ט] והיה בליבי כאש בוערת. דמשמע שכשאדם רוצה לדבר ואינו מדבר, לבו בוער בו. והדיבור מוציא את האש הפנימית נמצא שהאש הוא לשון נב שפתיים. **תנן**, ליבתו הרוח, הרי כולן פטורין. תמן אמרין, ברוח של אונסין היא מתניתא. אבל ברוח שהעולם מתנהג בו, חייב. ר' יוחנן ור"ל תריהון אמרין, אפילו רוח שהעולם מתנהג בו אלא שאינו תדיר פטור. שפעמים בא פעמים לא בא. אבל רוח מצויה שהיא תדירה חייב

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ו הלכה ה

מתני': השולח את הבעירה ואכלה עצים או אבנים או עפר, חייב. שנאמר [שמות כב ה] כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה וגו'. עברה גדר שהוא גבוה ארבע אמות, או דרך הרבים, או נהר, פטור:

גמ': **כתיב [שמות כב ה] כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה. מה קוצים, מיוחדין שדרכן לידלק. אף אין לי אלא דברים שדרכן לידלק, ת"ל גדיש. אי מה גדיש מיוחד שתלוש מן הקרקע, אף אין לי אלא דבר שתלוש מן הקרקע, תלמוד לומר קמה. או מה אילו ואילו מיוחדין שדרכן לידלק. אף אין לי אלא דבר שדרכו לידלק. ליחכה נירו סיפספה אבניו [דף כט עמוד א] מניין? תלמוד לומר או השדה. ויאמר קוצים קמה ושדה, ואל יאמר גדיש? על דעתיה דרבי יודן ניחא. לפיכך נכתב גדיש, לחייב על הטמון בו. ועל דעתיה דרבנין דאמרי דלעולם פטור על הטמון באש, ואינו משלם אלא גדיש חטים, לאי זה דבר נאמר שדה ולא זה דבר נאמר גדיש? קשיא. תנן, עברה גדר שגבוהה ארבע אמות, או דרך הרבים, או נהר, פטור. אמר רבה, בקודחת היא מתניתא שהאש נמוכה**

ומהלכת על הארץ ואן דרכה לעבור לכן פטור. אבל במקטפת שהיא גבוה, דברי הכל חייב. רבי יוחנן אמר, במקטפת היא מתניתא. אבל בקודחת פטור

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ו הלכה ו

מתני': המדליק בתוך שלו. עד כמה תעבור הדליקה? ר' אלעזר בן עזריה אומר, רואין אותם כאילו היא באמצע בית כור. ר' אליעזר אומר, שש עשרה אמה כדרך הרבים. ורבי עקיבה אומר, חמשים אמה. ור"ש אומר [שמות כב ה] שלם ישלם המבעיר את הבעירה. הכל לפי המדליק:

גמ': תני, מעשה שעברה דליקה את הירדן, שהיתה הדלקה קשה. עד כמה תעבר הדליקה? רבי אליעזר אומר שש עשרה אמה כדרך הרבים. ובשעת הרוח שלשים אמה. רבי יהודה אומר, שלשים אמה. ובשעת הרוח חמשים אמה. רבי עקיבה אומר, חמשים אמה. ובשעת הרוח מאה אמה. מעשה בערב, שקפץ האור יותר משלשה מאות אמה. אימתי כל השיעורים הללו? בזמן שקפץ. אבל אם היו עצים מצויין לפניו, או שהיה מספסף והולך, אפילו עד מיל חייב. עברה נהר או שלולית רחבין שמונה אמות, פטור

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ו הלכה ז

מתני': המדליק את הגדיש והיו בו כלים. ר' יהודה אומר, ישלם כל מה שבתוכו חייב על הטמון. וחכמים אומרים, אינו משלם אלא גדיש של חיטין, או גדיש של שעורין. היה גדי כפות לו ועבד סמוך לו ונשרף עמו, חייב. עבד כפות לו וגדי סמוך לו ונשרף עמו, פטור. ומודין חכמים לרבי יהודה במדליק את הבירה, שהוא משלם כל מה שהיה בתוכה. שדרך בני אדם להניח בבתים:

גמ': אמר רבי אבהו בשם ר' יוחנן. מודין חכמים לרבי יודן בכלי גורן, שדרך להטמין בגדיש. מחלפה שיטת רבי יודן? תמן הוא אומר, פרט לטמון. כתיב ושכחתה עומר בשדה רבי יהודה אמר דכל הטמונים בארץ כגון הלוף והשום והבצלים, אין להם שכחה, כי אין שכחה לטמון. והכא הוא אומר, לרבות הטמון?. ולית רבי יודן דריש הכא לחייב טמון מגזרת הכתוב דכתיב [שמות כב ה] כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה. ויאמר קוצים קמה ושדה, ואל יאמר גדיש. לאי זה דבר נאמר גדיש? לחייב על הטמון. [דף כט עמוד ב] מחלפה שיטת רבנין? תמן בהלכות שיכחה אמרין לרבות טמון וחייב בלוף שום ובצלים, והכא אמרין פרט לטמון? ולא כן אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן, דמודין חכמים לרבי יודן בכלי גורן שדרך להטמין? אף אלו כדרכו להטמין. אמר ר' הושעיה, מה שפטרו חכמים טמון זה בשאין עדים

שהטמין. אבל אם יש עדים **שהטמין** אולי צריך שהשורף ידע, כל עמא מודו על הדא דרבי יודה **שחיב בטמון**. דתני כן. היה גדיש חטים מחופה שעורין. או גדיש שעורין מחופה בחיטין, נותן לו גדיש שעורים. כהדא, חד בר נש אפקד גבי חבריה חד שק צרור, ואירעו אונס. אהן אמר סיגין הוה מלא, **שאינם שוים כלום**. ואהן הוה אמר מטקסין בגדי משי הוה מלא. ה"ז נשבע ונטל. **דהמפקיד טוען טענת בריא והשומר טענת שמא. ובריא ושמא בריא עדיף**. רבי יוחנן בעא מהו שיטענו לו דבר שאין ראויין לו? נישמענה מן הדא. דאריסיה דבר זיזא, אפקד גבי חד בר נש ליטרא דהב. מית בר זיזא, ומית אריסיה דבר זיזא. **בני בר זיזא טענו שהזהב היה של אביהם, ובני האריס טענו שהזהב היה שייך לאביהם**. אתא עובדא קומי ר' ישמעאל בי ר"י אמר. מאן הוא דלא ידע, דכל מאי דאית לאריסיה דבר זיזא, לבר זיזא אינון? **שהרי הכל יודעים שהאריס היה אדם עני**. יתייהבון לבנוי דבר זיזא. הוון לבר זיזא בנין רברבין ובנין דקיקין. אמר, יסבון רברביא פלגא. וכד רבו דקוקיא, יסבון פלגא. דמך רבי ישמעאל בי רבי יוסי. אתא עובדא קומי רבי חייה אמר. אין מן הדא, לית ש"מ כלום. **כי אדם עשוי שלא לפרסם עצמו מפני שחושש מעין רעה, ולכן יתייהבון לבנוי דאריסא**. א"ל מריה דפיקדונא, כבר יהבית פלגא. א"ל, מה שנתתה ע"פ ב"ד נתתה. ומה **שאי אתה נותן**, ע"פ ב"ד אי אתה נותן. [דף ל עמוד א] מהו דיימרון בנוי דאריסיה דבר זיזא, לבנוי דבר זיזא, **יהבין לן** מה דנסתון? יכלין מימר לון, מה שנעשית, על פי בית דין נעשה. מהו דיימרון דקיקיא לרברבייא, ניפלוג עימכון? יכלין מימר לון מציאה מצאנו. א"ר יצחק. לית בין רברביא לדקיקיא **כלום. ואינם יכולים לתבוע מהם. שאינם אלא כמי שניתן להן מתנה**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ו הלכה ח

מתני': גץ שיצא מתחת הפטיש ויצא והזיק, חייב. גמל שהוא טעון פשתן ועובר בר"ה. נכנסה פשתנו לתוך החנות, ודלקה בנרו של חנוני והדליק את הבירה, בעל הגמל חייב. הניח החנוני את **נרו מבחוץ**, החנוני חייב. רבי יהודה אומר, בנר חנוכה פטור: גמ': תני רבי יודן. בנר חנוכה פטור, מפני שהוא **ברשות**. וחכמים אומרין, בין כך ובין כך חייב. כגון אילו שהן עושין סוכות בפיתחי חניותיהם בחג. אף שהוא **ברשות אם בא** אחר והוזק בהן, חייב

הדרן עלך פרק הכונס צאן לדיר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ז הלכה א

מתני': מרובה מידת תשלומי כפל ממידת תשלומי ארבעה וחמשה. שמידת תשלומי כפל נוהגת בדבר שיש בו רוח חיים, ובדבר שאין בו רוח חיים. ומידת תשלומי ארבעה

וחמשה, אינה נוהגת אלא בשור ושה בלבד. שנאמר [שמות כא לז] כי יגנב איש שור או שה וגו'. אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי כפל. ולא הטובח ולא המוכר אחר הגנב משלם תשלומי ארבעה וחמשה:

גמ': כתיב[שמות כב ג] משור עד חמור עד שה חיים שנים ישלם. הרי רק בעלי חיים כתובים בפסוק, ומניין תיתי ליה לרבות תשלומי כפל גם לדבר שאין בו רוח חיים?. מדכתיב[שם כב ג] אם המצא תמצא בידו הגנבה משור עד חמור עד שה חיים שנים ישלם. והכי דרשינן, אין לי אלא שור וחמור ושה. שאר בעלי חיים מניין?. כשהוא אומר חיים, לרבות כל בעלי חיים. אן לי אלא בעלי חיים, שאר מטלטלין מניין? כשהוא אומר הגניבה, לרבות את המיטלטלין. מאחר וריבה הכל, למה נקט שור וחמור ושה? אם היה כותב רק שור, הייתי חושב שכפל נוהג רק בדבר שיש בו הנייה למזבח. ניתני שור ושה וממילא נדע שאף בדבר שאן ממנו הנייה למזבח משלם כפל. שאם לא כן הרי די לכתוב שור. תני רבי ישמעאל נקט שלושה אלו למעט שלושה דברים שאן כפל נוהג בהם. יצאו קרקעות שאינם מיטלטלין [דף ל עמוד ב] יצאו עבדים שאין לך בהן אלא תשמיש ואן לך הנאה מגופם. יצאו שטרות, שאין גופן ממון ואן לך בהן, אלא ראייה. רבי אבהו שאל. למה לא שנינו שמידת תשלומי כפל, נוהגת בטוען טענת גנב ובשותפין, שמשלמים את הכפל ואינם משלמים תשלומי ארבעה וחמשה?. תני, וגונב מבית האיש ולא מבית האשה. שאם גנב נכסי מלוג של אשה מבית בעלה, פטור מכפל. כל עצמו אין כתיב רעהו שמשם למדנו דין כפל אלא בשואל. ותימר הכין? והרי הבעל לגבי נכסי מלוג נחשב כשואל ולמה שלא יהיה חייב. אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי ארבעה וחמשה. דכתיב וגונב מבית האיש, ולא מבית הגנב. גנב ונגנבה ממנו, ותפשו בעלים את השני ונשבע להן. אין תימר שהבעלים מוציאים את הגניבה מהגנב השני, נמצא שהשבועה שנשבע שהוא לא גנב, באה לפטור אותו מתשלומים. וא"כ מביא קרבן על השבועה. אין תימר שאין הבעלים מוציאים מן השני, אינו מביא קרבן שבועה. דאן כפירותו כלום, שהרי אן הוא חייב לבעלים כלום, גנב ונגנבה ממנו, ונמלך השני להחזיר. אין תימר יחזיר לבעלים, פעמים שאין מודיעין לגנב. וילכו ויתבעו את הגנב הראשון. אין תימר יחזיר לגנב, פעמים שאין מודיעים לבעלים. כיצד יעשה? יחזיר לבעלים בפני גנב:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ז הלכה ב

מתני': גנב ע"פ שנים וטבח ומכר על פיהם, או ע"פ שנים אחרים, משלם תשלומי ארבעה וחמשה. גנב ומכר בשבת. גנב ומכר לע"ז. גנב וטבח ומכר ביום הכיפורים. גנב משל אביו [דף לא עמוד א] וטבח ומכר, ואח"כ מת אביו. משלם תשלומי ארבעה וחמשה. גנב וטבח ומכר ואח"כ הקדיש, משלם תשלומי ד' וה'. גנב וטבח ומכר לרפואה

ולכלבים. השוחט ונמצא טריפה. השוחט חולין בעזרה, משלם תשלומי ארבעה וחמשה.

ר' שמעון פוטר בשני אילו דשחיטה שאינה ראויה לאו שמה שחיטה:

גמ': תנן, גנב וטבח ומכר ביום הכיפורים. משלם תשלומי ארבעה וחמשה. ואינו לוקה. דכתיב כדי רשעתו. משום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות. ולא כן אמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן. הזיד בחלב ושגג בקרבן. מתרין בו ולוקה ומביא קרבן? אמר רבי בון בר חייה בשם ר' שמואל בר יצחק. הא דדרשינן מכדי רשעתו דמשום רשעה אחת אתה מחייבו ואין אתה מחייבו משום שתי רשעיות. בששני הדברים מסורין לבית דין, אתה התופש אחד מהן. יצא קרבן על אכילת חלב דבר שמסור לשמים. לכן לוקה על זדונו ומביא קרבן על שגגתו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ז הלכה ג

מתני': גנב ע"פ שנים וטבח ומכר על פיהן, ונמצאו זוממין. משלמין לו את הכל. גנב על פי שנים, וטבח ומכר על פי שנים אחרים. ואילו ואילו נמצאו זוממין. הראשונים משלמים תשלומי כפל. והאחרונים משלמין תשלומי שלשה. נמצאו האחרונים זוממין. הוא משלם תשלומי כפל, והן משלמין תשלומי ג'. אחד מן האחרונים זומם. בטלה עדות שנייה. אחד מן הראשונים זומם. בטלה כל העדות. שאם אין גניבה, אין טביחה ואין מכירה:

גמ': תנן, גנב ע"פ שנים וטבח ומכר על פיהן, ונמצאו זוממין. משלמין לו את הכל. אמר רבי זעירא. ממה שהמשנה לא חילקה בן הזזמו על הגנבה או על המכירה. משמע שבכל מקרה העדות נפסלת מראשיתה, אפילו העידו שביום אחד גנב וביום אחר שחט. דכיוון שהעדות הייתה בפעם אחת. הדא אמרה עד זומם אין נפסל רק משעה שהזומם, שבית דין מכריזים עליו כפסול. אלא מעצמו נפסל למפרע, משעה שמסר עדות שקר. דרבי זעירא פתר ליה בהתרייה עדות אחת, דכיוון שהעידו בפעם אחת על הגניבה והטביחה, כל העדות בטלה דעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה. [דף לא עמוד ב]. ותני כן. היו שנים מעידים בו שגנב, והם מעידים בו שטבח ומכר. נמצאו זוממים על הטביחה, הוא משלם כפל, והם משלמים שלשה וארבעה. א"ר יוסי. במה דברים אמורים? בשתי עדיות ובשתי התריות. אבל בעדות אחת ובהתרייה אחת, כל עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה. באזה מקרה אמרו שעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה? האם לא כגון שהיו עומדין ומעידין עליו בעשרה בניסן. שגנב שור באחד בניסן, וטבח ומכר בעשרה בניסן. והוזמו בחמשה עשר בניסן. כל עדות שהעידו מעשרה בניסן עד חמשה עשר בניסן למפריעה, הרי אילו פסולות. משמע שעד זומם למפרע נפסל. א"ר אבא בר ממל. אפילו תימא מכאן ולהבא הוא נפסל, תיפתר במעידין עליו שגנב וטבח ומכר בכרך שבעדות אחת העידו שגנב וטבח או מכר בפעם אחת, והוזמו על הטביחה. אף עדותם על הגניבה בטלה דעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה, ולית שמעת מינה לכלום. [דף לב עמוד א] ותני כן דמכאן

ולהבא הוא נפסל דתנן, החזיק שנה ראשונה בפני שנים, שנה שניה בפני שנים אחרים, ושנה שלישית בפני שנים אחרים, הרי אלו ג' עדויות ומצטרפות לחזקת שלש שנים. והן עדות אחת להזמה, שאם הזים שני עדים, לא משלמים עד שכל השלש כתות יזומו. נמצאת כת ראשונה זוממת, יש למחזיק עדות על שתי שנים. אם הוזמה גם הכת השניה, נשארה בידו חזקת שנה אחת. אם הוזמה הכת השלישית, אין בידו כלום. וקתני התם. אם הן היו עדים ראשונים והן היו האחרונים. הוזמו בראשונה אין לו בעדותם כלום. שכיוון שהוזמו בעדות על שנה ראשונה, כל מה שהעידו לאחר מכאן הן עדויות פסולות. הוזמו בעדות שנה שנייה, הרי יש לו עדות שנה אחד. הוזמו בעדות שנה שלישית, הרי יש שתי עדויות עדות שנה ראשונה ושניה. והיכי דמי? אם במעידין עליו בכרך אחד שהחזיק שלוש שנים. לית שמע מינה כלום שהרי אפילו אם הוזמו על שנה שלישית פשיטא שכל העדות בטלה ולא יתכן שעל זה אמרה המשנה שעדות שנה ראשונה ושניה יש לו. לא אתיידא דא, אלא על ידי עדויות סגיאין. וכיוון שהעידו שלוש עדויות ואן נפסל אלא עדות שלישית, מכאן ראייה שעד זומם מכאן ולהבא הוא נפסל. גנב על פי שנים וטבח ומכר על פי שנים אחרים והוזמו כולם אלו משלמים תשלומי כפל ואלו תשלומי שלושה. עד כדון בשבאו עידי גניבה ועידי טביחה כאחת. באו עידי גניבה ולא קיבלום שלא הייתה עדותם שלמה. כגון שהעידו על הגנבה אבל הגנב טען שהחזיר את הגנבה. ואחר כך באו עידי טביחה והשלימו את העדות. ואמרו להן הדיינים, הוו יודעין שכבר באו עידי גניבה ולא קיבלום, ועל ידיכם אנו מקבלין אותן. נמצאו עידי טביחה זוממין, משלמין גם על ידי עידי גניבה. נמצא שפעמים שכת אחת משלמת עבור כולם. רבי חזקיה לא אמר כן, אלא עד כדון, באזה מקרה כת אחת משלמת גם עבור השניה? בשבאו עידי גניבה ועידי טביחה כאחת. באו עידי טביחה ולא קיבלו אותן שהרי יכול לאמר שלי טבחתי, ואחר כך באו עידי גניבה אמר להן, הוו יודעין שכבר באו עידי טביחה ולא קיבלנום, ועל ידיכם אנו מקבלין אותן. ונמצאו זוממין. עידי גניבה משלמין על ידי עידי טביחה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ז הלכה ד

[דף לב עמוד ב] מתני': גנב על פי שנים, וטבח ומכר על פי עד אחד, או ע"פ עצמו. משלם תשלומי כפל, ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה. גנב וטבח ומכר בשבת. גנב וטבח ומכר לע"ז. גנב משל אביו ומת אביו ואח"כ טבח ומכר. גנב והקדיש ואח"כ טבח ומכר. משלם תשלומי כפל, ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה. רבי שמעון אומר. קדשים שהוא חייב באחריותן, משלם תשלומי ארבעה וחמשה. ושאינו חייב באחריותן, פטור: גמ': לא כן א"ר אבהו בשם רבי יוחנן. מזיד בחלב ושוגג בקרבן, מתרין בו ולוקה ומביא קרבן? ולמה כאן אינו נענש בשני העונשים. אמר רבי בון בר חיייה בשם ר' שמואל בר יצחק. הא דדרשינן מכדי רשעתו דמשום רשעה אחת אתה מחייבו ואין אתה מחייבו משום שתי רשעיות. בששני

הדברים מסורין לבית דין, אתה תופש אחד מהם. יצא דבר שמסור לשמים כמו הזיד בחלב ושוגג בקרבן שחייב קרבן אינו מסור לב"ד לכן לוקה על המזיד ומביא קרבן על השוגג. תנן, גנב והקדיש ואח"כ טבח ומכר, משלם כפל ולא ד' וה' משמע שהקדש אינו כמכירה. שאם הקדש נחשב כמכירה, היה מתחייב ארבעה וחמישה כבר כשהקדיש. מאן תנייה? רבי שמעון היא. דתנן, רבי שמעון אומר, קדשים שחייב באחריותן משלם תשלומי ארבעה וחמשה. ושאיין חייב באחריותן פטור. אלמא קסבר הקדש, ברשותא דמארי קיימי ואף אם הגנב הקדיש לא יצא מרשותו ואן זה כמכר. רבי יוסטא בי רבי מתון שאל. הפודה כלכלה מיד הגזבר [דף לג עמוד א] מהו שתיטבל למעשרות? האם הפדייה מהגזבר חשובה כמקח שטובל למעשרות. מתיב ריש לקיש. והתנינן, גנב והקדיש ואחר כך טבח ומכר. כמה דאת אמר תמן, המקדיש אינו כמוכר. ודכוותה הפודה, אינו כלוקח. מילתיה דריש לקיש אמרה. **הקדש אינו כמכר, שהרי בכל שעה יכול לפדותו ולחזור להיות הבעלים.** א"ר אלעזר. ראו אותו שוחט שור שחור לאו דווקא שחור ביער, חזקה גנוב הוא. חש לומר שמא ראוהו רבוץ והרי לא חייב על הטביחה ארבעה וחמישה אא"כ הייתה גנבה והוצאה מרשות בעלים קדם?. תיפתר כשראהו מושך. יש בטובח, מה שאין במוכר. ויש במוכר, שאין בטובח. שהטובח בשבת חייב מיתה ופטור מתשלומים. והמוכר בשבת פטור ממיתה וחייב בתשלומים. א"ר ינאי בי רבי ישמעאל. הרי מצינו מכירה שחייבין עליה מיתה בשבת. הגע עצמך באומר לחבירו תלוש מן הקרקע הזה וקנה אותו. וכי לא קנייו?. א"ר יוסי בי ר' בון. תלישה הוא שמחייבת אותו, ולא מכירה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ז הלכה ה

מתני': מכרו חוץ מאחד ממאה שבו. או שהיתה לו בו שותפות. השוחט ונתנבלה בידו. הנוחר והמעקר, משלם תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה. גנב ברשות הבעלים, טבח ומכר חוץ מרשותן. או שגנב חוץ מרשותן, וטבח ומכר ברשותן. או שגנב וטבח ומכר חוץ מרשותן, משלם תשלומי ארבעה וחמשה. אבל אם גנב וטבח ומכר ברשותן, פטור:

גמ': רבי זעירה בעי. מכרה חציין מהו? מכר חציה וחזר ומכר חציה השני לאותו אדם מהו? . מכר חציה לזה וחציה לזה מהו? . [דף לג עמוד ב] נישמענה מן הדא דתנן, מכרה חוץ מידה. חוץ מרגלה, חוץ מקרנה, חוץ מגיזתה, משלם תשלומי ארבעה וחמשה דלא הוי שיור אלא דבר שמעכב בשחיטה ועושה אותה נבלה. רבי אלעזר בי ר' שמעון אומר. חוץ מידה וחוץ מרגלה משלם תשלומי כפל חוץ מקרנה וחוץ מגיזתה משלם תשלומי ארבעה וחמשה דדבר הניתר בשחיטה הוי שיור. רבי אומר. חוץ מדבר שאין הנשמה תלויה בו אן זה שיור, ומשלם תשלומי ארבעה וחמשה. חוץ מדבר שהנשמה תלויה בו, פטור. נמצא שאם שייר דבר שהנשמה תלויה בו, כולם מודים דהוה שיור. וגם במוכר לחצאין, כל אחד הוי שיור לחבירו ופטור.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ז הלכה ו

מתני': היה מושכו ויוצא ומת ברשות הבעלים, פטור. הגביהו או שהוציאו חוץ מרשות הבעלים ומת, חייב. נתנו לבכורת בנו, לבעל חובו, לשומר חנם ולשואל, לנושא שכר ולשוכר. היה מושכו ויוצא ומת ברשות הבעלים, פטור. הגביהו או שהוציאו חוץ מרשות הבעלים ומת, חייב:

גמ': תנן, נתנו לבכורת בנו וכו' היה מושכו ויוצא ומת ברשות הבעלים, פטור. אמר ר' מנא. מאן דאמר לי הדא מילתא, אנא נסיב בנרייתיה כליו למרחץ. מהו פטור? נפטר מחובו, שאע"פ שהמסירה הייתה בבית הבעלים, נפטר מחובו לאו דזוקא גבב אלא גם סתם אדם. כיון שהכהן או המלווה קבלו עליהם ונתרצו במסירה שמסר לידם. או נפטר מגביהו. שאף שמסרה לאחרים כיוון שלא הוציאה מרשות הבעלים לא קנה להתחייב כפל עליה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ז הלכה ז

מתני': אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל. אבל מגדלין בסורייא ובמדברות שבארץ ישראל. אין מגדלין תרנגולין בירושלם, מפני הקדשים. ולא כהנים בארץ ישראל מפני הטהרות. ולא יגדל ישראל חזרין בכל מקום. ולא יגדל אדם את הכלב אלא אם כן היה קשור בשלשלת. אין פורסין נשבין ליונים, אלא אם כן היה רחוק מן היישוב שלשים ריס:

גמ': תנן, אבל מגדלין בסורייא ובמדברות שבארץ ישראל. אמר ר' אבא. כגון מהיר שם מקום מרעה שהיא ששה עשר מיל על ששה עשר מיל. תני אין מגדלין תרנגולין בירושלם מפני הקדשים. ולא כהנים בארץ ישראל מפני הטהרות. יכול אף כל ישראל בירושלם כן שלא יגדלו תרנגולין מפני הטהרות? ולמה נקטה במשנה בירושלים מפני קדשים. ולא בירושלים מפני הטהרות? יבא כ"י דאמר רבי יהושע בן לוי. כתיב [תהילים קכב ג] ירושלם הבנויה כעיר שחבורה לה יחדיו. עיר שמחברת ישראל זה לזה. שלא רצו לגזור טומאה בירושלים ולכן לא גזרו טמאת עם הארץ בירושלים. ואם כל החשש היה טמאת טהרות, לא היו גוזרים. אבל בקדשים החמירו, ולכן אסרו משום קדשים. כתיב [ויקרא יא לה] טמאים הם וטמאים יהיו לכם. היה לו לכתוב טמאים הם לכם. מה תלמוד לומר וטמאים יהיו לכם? אלא אחד איסור אכילה ואחד איסור הנייה. כל דבר שאיסורו מדבריהן, מותר לעשות בו סחורה. [דף לד עמוד א] והרי חמור שאיסור אכילתו מהתורה ואעפ"כ מותר לסחור בו. למלאכתו הוא גדל. והרי גמל. למלאכתו הוא גדל. ולא אסרה תורה אלא דבר שעומד לאכילה: לא יגדל אדם את הכלב אלא אם כן קשור בשלשלת. א"ר יוסי בי ר' חנינה. כל המגדל כלב רע בתוך שלו מונע ביתו מעשית חסד שעניים מפחדים לבא לביתו, ועליו הכתוב אומר [איוב ו יד] למס מרעהו חסד וגו' שבינונית קראים לכלב למס: אין פורשין נשבין ליונים אלא אם כן היה רחוק מן היישוב שלשים ריס. ולהלן את אמר מרחיקים את השובח מן העיר חמשים אמה שלא יאכלו משל אנשי העיר. אמר רבי יוסי בי רבי בון. לרעות ולאכול, מריעה חמשים אמה. לפרוח פורחת אפילו שלשים ריס:

הדרן עלך פרק מרובה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ח הלכה א

מתני': החובל בחבירו חייב עליו משום חמשה דברים. בנזק, בצער, בריפוי, בשבת, ובבושת. בנזק כיצד? סימא את עינו, קטע את ידו, שבר את רגלו. רואין אותו כאילו עבד נמכר, כמה היה יפה וכמה הוא יפה. צער. כוויי בשפוד או במסמר, אפילו על צפורנו מקום שאינו עושה חבורה. אומדים כמה אדם כיוצא בזה רוצה ליטול להיות מצטער כך:

גמ': תני, החובל בחבירו חמשה, נותן לו חמשה. ארבעה, נותן לו ארבעה. שלשה, נותן לו שלשה. שנים, נותן לו שנים. אחד נותן לו אחד. והיכי? הכהו על ידו וקטעה, נותן לו חמשה. נזק צער ריפוי שבת ובושת. הכהו על ידו וצבת התנפח **ואן כאן נזק שסופה לחזור**, נותן לו ארבעה. צער ריפוי שבת ובושת. הכהו על ראשו וצבת, **שאן גם שבת**, נותן לו שלשה. צער ריפוי **בשת**. במקום שאינו נראה **שאן גם בשת**, נותן לו שנים. צער ריפוי. בטומוס שטרות שבידו **שאן כאן אלא בזיון**, נותן לו אחד. בוש. ר' ירמיה בעי. קטע ידו, **לא הספיקו לאמוד את הצער** וחזר וקטע ידו ממעלן. מהו שיתן לו צער של שעה ראשונה? **כתיב** [שמות כא כד] עין תחת עין שן תחת שן. ובמקום אחר הוא אומר [דברים יט כא] ולא תחוס עיניך **נפש בנפש עין בעין. ללמד שאחד שוגג ואחד מזיד משלם ממון.** יאמר שוגג ואל יאמר מזיד? שאילו נאמר שוגג ולא נאמר מזיד הייתי אומר, שוגג ישלם ממון. מזיד לא ישלם כלום, **אלא ילקה** [דף לד עמוד ב] הוי צורך לומר שוגג וצורך לומר מזיד. **מנין שעין תחת עין ממון ולא כפשוטו?** שאם היה סומא וסימא את עינו. קיטע וקיטע את ידו. **אם נעקור להם עין האיק** זה מתקיים [דברים יט יט] ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו. **והרי העדים רצו לעקור את עינו השניה ולהפוך אותו לעיוור גמור?** מגיד שאינו משלם אלא ממון. צער. כוייו בשפוד או במסמר אפילו על צפורנו מקום שאינו עושה חבורה. **מנין שחייב על כויה אף בלא חבורה?** כתיב [שמות כא כה] כוייה תחת כוייה **פצע תחת פצע** וגו'. היכי דמי? אם בשפצעו והוציא דמו, כבר כתיב [שמות כא כה] פצע תחת פצע. מה תלמוד לומר **כויה תחת כויה?** אלא שאם כויו בשפוד על כף ידו וצבת. על כף רגלו וצבת. או שהטיל עליו שלג או צינים במקום שאינו נראה, חייב לרפותו. **כיצד שמין את הצער?** אומדים כמה אדם כיוצא בזה, רוצה ליטול להיות מצטער בכך. א"ר זעירה. חמיי בר נש ואמרין ליה, כמה את בעי למיתן ולא ייאבך אהן צערא. ומה דהוא אמר, יהבין ליה. אמר מר עוקבא. **והרי במשנה לא נאמר אומדים כמה אדם רוצה לתת, אלא כמה אדם רוצה ליטול היא מתניתא,** ותימר אכן?. אלא חמיי בר נש ואמרין ליה, כמה את בעי מיסב, וייאבך אהן צערא?. ומה דו אמר יהבין ליה. תני בן עזאי אומר. נותנין נכאי מזון. מהו נכאי מזון? **דיכול לאמר להם** בקדמיתא הוינא אכל טלופחין וירק **שהם זולים**, וכדון לית בי מיכל אלא ביעין ותרנגולין **שהם יקרים**. ומה דו אמר יהבין ליה. א"ר יוסי בר יעקב. אהן **חייל רומיי**. כד מיבאש, לא נפיק לקרבא, עד דייכול מה דחסר יומין ביומין תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ח הלכה ב

מתני': ריפוי. הכהו, חייב לרפותו. עלו בו צמחים מגלה. אם מחמת המכה, חייב. ושלא מחמת המכה, פטור. חייטה ונסתרה חייטה ונסתרה, חייב לרפותו. חייטה כל צורכה, אינו חייב לרפותו:

גמ': רבי ירמיה בעי. עלו בו צמחין סביבות [דף לה עמוד א] המכה מסיבה אחרת והבריאו, **וחזרו ונסתרו** מחמת המכה מהו?. מן מה דכתיב [שמות כא יט] ורפא ירפא. **שומע אני** שאם עבר על דבר רופא **ונסתרה המכה, שוב אינו חייב לרפאותו.** אף כאן אם נהג על פי ציווי הרופא חייב. **ואם עבר על דברי הרופא פטור.** תני חורין להכי **כתב** ורפא ירפא. שאם עלת בו גרגותני מוגלה, **הרי זה כמחמת המכה וחייב לרפאותו.** ותני ר' יוסי בי ר' יודן אומר. עלו בו צמחים סביבות המכה שלא מחמת המכה אף על פי שגם המכה נסתרה מחמתם, חייב לרפותו, **דשנה בו הכתוב ורפא ירפא,** ואין חייב ליתן לו דמי שבתו **דלא שנה בו הכתוב.** רבי שמעון אומר חידוש חידוש הכתוב בפרשה הזאת שיתן לו שבת וריפוי **לפי שהקישן הכתוב. דכתיב** [שמות כא יט] רק שבתו יתן ורפא ירפא

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ח הלכה ג

מתני': שבת רואין אותו כאילו שומר קישואין, שכבר נתן לו דמי ידו ודמי רגלו. בוש, הכל לפי המבייש והמתבייש. המבייש את הערום, המבייש את הסומא, המבייש את הישן, חייב. וישן שבייש, פטור. נפל מן הגג והזיק ובייש, חייב על הנזק ופטור על

הבושת. שנאמר [דברים כה יא] ושלחה ידה והחזיקה במבושיו. אינו חייב על הבושת עד שיהא מתכוין:

גמ': הכא את אמר, רואין אותו כאילו שומר קישואין. והכא את אמר היה עושה מנה ביום נותן לו מנה, סלע נותן לו סלע? א"ר יצחק. תרין שבתין אינון. הכהו על ידו וקטעה. אין רואין אותו כאילו עושה מנה ביום, אלא רואין אותו כאילו חיגר יושב ושומר קישואין, שכבר נתן לו דמי ידו ודמי רגלו. שכשיערו את הנזק בקטיעת היד, לקחו בחשבון את כל מה שיפסיד בזה שלא יוכל לעשות מה שעשה לפני שנקטעה ידו. ואם כוין על כף ידו וצבת על כף ראשו וצבה או שהטיל עליו שלג או צונן במקום שאינו נראה. שבמקרה כזה חייב לרפוטו ואינו משלם נזק, וכיוון שלא משלם נזק, אם היה עושה מנה משלם לו מנה על כל הימים שאינו משתכר כמקודם. [דף לה עמוד ב] תני וקרבה אשת האחד ושלחה ידה ולא אשה שליחת ב"ד ששליח ב"ד שבייש פטור מן הבושת. תניי חורין תני, ושלחה ידה. לרבות אשה שהיא שליחת ב"ד. מאן דאמר ושלחה ידה ולא אשה שליחת ב"ד, בשהכתהו ברשות שנתנו לה ב"ד רשות להכות. מאן דאמר לרבות אשה שליחת ב"ד, בשהכתהו שלא ברשות. תני כתיב וקרבה אשת האחד. האחד ולא אשת שנים שאם אח"כ גם אשת השני עשתה כן פטורה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ח הלכה ד

מתני': זה חומר באדם מבשור, שאדם משלם את הנזק צער רפוי שבת ובשת ומשלם דמי ולדות. ושור אינו משלם אלא נזק, ופטר מדמי וולדות. המכה אביו ואמו ולא עשה בהן חבורה. החובל בחבירו ביה"כ, חייב בכולן. החובל בעבד עברי, חייב בכולן חוץ מן השבת, בזמן שהוא שלו. החובל בעבד כנעני של אחרים, חייב בכולן. רבי יהודה אומר אין לעבדים בושת:

גמ': תני, והעדים שאמרו מעידין אנו על פלוני שסימא שתי עיניו כאחת. שהפיל שתי שיניו כאחת, אינו נותן לו כלום. זו אחר זו, יוצא לחירות בראשונה. ונותן לו דמי שנייה. תנן, החובל בעבד כנעני של אחרים, חייב בכולן. אמר ר' אבהו בשם ר' יוחנן. זאת אומרת, שמין לעבדים בושת. אמר ר' אילא בשם רבי יוחנן. המקדיש מעשה ידי עצמו, כול מעשה ידיו קידש. וחזר ותנא המקדיש מעשה ידי עבדו, יוצא לו מהן פרנסתו, והשאר הקדש. הכא גבי עבד את אמר יוציא לו מהן פרנסתו ורק השאר הקדש, והכא את אמר כולו קדש? א"ר אחא. מצוים ישראל לפרנס בני חורין יותר מעבדים. לכן בן חורין כל מעשה ידיו הקדש ויתפרנס מן הצדקה. אבל עבד שלא יהיו מצוים לפרנסו, מוציא כדי פרנסתו והשאר הקדש. לא כן אמר ר' יוחנן, הקוטע ידי עבד חבירו. רבו נוטל נזקו צערו ריפוי שבתו ובושתו, והלה יתפרנס מן הצדקה? אמר ר' אחא. מצוין ישראל לפרנס עבדים קטועין, יותר מן השלימין. והא ר' יוחנן אכול קופד, ויהיב לעבדיה. שתי חמר, ויהיב לעבדיה. וקרי אנפשיה [איוב לא טו] הלא בבטן עושני עשהו. רואים שיש מצווה לפרנס גם עבד בריא אמרי, תמן, במידת הדין. ברם הכא במידת רחמים:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ח הלכה ה

[דף לו עמוד א] מתני': חרש שוטה וקטן, פגיעתן. רעה החובל בהן חייב, והן שחבלו באחרים פטורין. העבד והאשה פגיעתן רעה. החובל בהן חייב, והן שחבלו באחרים פטורין, אבל משלמין לאחר זמן. נתגרשה האשה ונשתחרר העבד, חייבין לשלם. המכה אביו ואמו ועשה בהן חבורה, והחובל בחבירו בשבת, פטור מכולן מפני שהוא נידון בנפשו. והחובל בעבד כנעני שלו, פטור מכולן:

גמ': תני, והעדים שאמרו מעידים אנו על פלוני שסימא עין עבדו והפיל שינו שכן הרב אומר **כמותם**, שנוח לו לשלם את הפחות, ונמצאו זוממין, משלמין לעבד דמי עינו. **מין** אהן עובדא **למד למימר כן** למה שהרב יאמר כמותם ולמה שלא יאמר שלא היה כלום? אמר ר' נסה. **כגון דהייתה כת קדם דאינון אמרין** מעידין אנו על פלוני שבכנס תחת ידו שלם ויצא חבול בשתיים **גם בעינו וגם בשינו**. **דיצא לחירות בראשונה וצריך לתת**

דמי שניה. ובדאי נוח לו בעדות אלו שאמרו שסימא את עינו קדם ויצטרך לשלם רק דמי שינו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ח הלכה ו

מתני': התוקע לחבירו, נותן לו סלע לבשת. ר' יהודה אומר משום ר' יוסי הגלילי, מנה. סטרו, נותן לו מאתים זוז. לאחר ידו, נותן לו ארבע מאות זוז. צרם באזנו, תלש בשערו, רקק והגיע בו הרוק, העביר טליתו ממנו, ופרע ראשה של אשה, נותן ארבע מאות זוז, והכל לפי כבודו. אמר רבי עקיבה [דף לו עמוד ב] אפילו עני שבישראל, רואין אותו כאילו הן בני חורין שירדו מנכסיהן, שהן בני אברהם יצחק ויעקב. מעשה באחד שפרע ראשה של אשה ובאת לפני רבי עקיבה, וחייבו ליתן לה ארבע מאות זוז. אמר לו רבי, תן לי זמן, ונתן לו. שימרה עומדת על פתח חצירה. שיבר את הפך בפניה ובו כאיסר שמן. גילת את ראשה והיתה מטפחת ומנחת על ראשה. והעמיד לה עדים ובא לפני רבי עקיבה ואמר לו. רבי, לזו אני נותן ארבע מאות זוז? אמר לו, לא אמרת כלום. שהחובל בעצמו אף על פי שאינו רשאי, פטור. ואחרים שחבלו בו, חייבין. הקוצץ את נטיעתו ואף על פי שאינו רשאי, פטור. אחרים שקצצו נטיעותיו, חייבין:

גמ': תני רב קרני. לבעיטה, אחת. לרכובה, שלשה. לסקלונקית, חמש עשרה. חד אמר בשם ריש לקיש. המבייש את הזקן, נותן לו דמי בושטו משלם. חד בר נש איקפד לרבי יודה בר חנינה. אתא עובדא קומי ריש לקיש, וקנסיה ליטרא דדהב. **תנן**, רקק והגיע בו הרוק. עד היכן הגיע בו הרוק? עד **שיגע בגופו או די שיגע כליו?** **תנן**, רקק והגיע בו הרוק. אלא רקק ולא הגיע בו הרוק **אמאי פטור?** א"ר יוסי. הדא אמרה, המבייש את חבירו בדברים, פטור. דלא הגיע הרוק, דמי לבישו בדברים. תני רבי אבהו קומי רבי יוחנן. הרגתה שורי, קצצתה נטיעותי, והלה אומר איני יודע, חייב. אמר ליה. **הכן** תניתה אילין למקבילות למקבילות הלכות עקומות והפוכות? שאם אן עדים ואינו מודה למה שיהיה חייב. אמר ליה אנא הוא דטעית **שלא פרשתי דברי נכון. אלא כך אינון אמרין**. מעידין אנו באיש פלוני שהרג שור פלוני, **ובעל השור** אומר איני יודע אם הרג שורי, חייב. **שהרי יש עדים שהעידו שהרג שורו**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ח הלכה ז

מתני': אף על פי שהוא נותן לו, אינו נמחל לו עד שיבקש ממנו. שנאמר [בראשית כ ז] ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא. ומניין שלא יהא המוחל אכזרי? שנאמר [שם יז] ויתפלל אברהם אל האלהים וגו':

גמ': תני ר' יודה אומר משום רבן גמליאל. הרי הוא אומר [דברים יג יח] ונתן לך רחמים וגו'. סימן זה יהא בידך. כל זמן שאת רחמן, המקום מרחם עליך. אינך מרחם, אין המקום מרחם לך. רב אמר. אדם שסרח לחבירו, וביקש ממנו ולא קיבלו, יעשה שורת בני אדם ויפייסנו. דכתיב [איוב לג כז] ישור על אנשים וגו'. ואם עשה כן אף אם סרב למחול לו, **מן השמים מוחלים לו**. דמה כתיב תמן? [שם כח] פדה נפשו מעבור בשחת וגו'. א"ר ייסה הדא דתימר שלא הוציא לו שם רע. אבל הוציא לו שם רע, אין לו מחילה עולמית **עד שיפייסנו**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ח הלכה ח

[דף לז עמוד א] מתני': האומר סמא את עיני, קטע את ידי, שבר את רגלי, חייב. על מנת לפטור, חייב. קרע את כסותי, שבר את כדי, חייב. על מנת לפטור, פטור. עשה כן לאיש פלוני על מנת לפטור, חייב בין בגופו בין בממונו:

גמ': האומר סמא עיני שמזיקתני, קטע ידי שמזיקתני, חייב. על מנת לפטור, חייב. אמר רבי אלעזר בהן שהוא כלאו היא מתניתא. שהיה לו להבין שאינו מתכוון באמת שיסמא את עינו. אבל בהן שהוא כהין, פטור. מילתיה דר"ל משום פגם משפחה. דריש לקיש אמר, בהין שהוא כהין הוא מתניתא. אבל בהן שהוא כלאו, חייב אפילו על נזקי ממון. מילתיה דריש לקיש אמר, ששמין לקרובין בושת לפיכך אינו יכול למחול על נזקי גופו אפילו בהן שהוא כהן. תני, ישראל שאנסוהו עכו"ם ונטלו ממנו ממון חבירו בפניו שהראה להם, פטור. נטל ונתן להם, חייב. דמציל עצמו בממון חברו חייב. אמר ר' יוסי. הדא דתימר, בשאמר לו ממון סתם. אבל ממון פלוני, אפילו נטל ונתן ביד פטור

הדרן עלך פרק החובל

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ט הלכה א

מתני': הגוזל עצים ועשאן כלים, צמר ועשאו בגדים, משלם כשעת הגזילה. גזל פרה מעוברת וילדה, רחל טעונה וגזזה [דף לז עמוד ב] משלם דמי פרה מעוברת לילד, ודמי רחל טעונה להיגזז. גזל פרה, ועיברה אצלו וילדה. רחל, ונטענה עמו וגזזה, משלם כשעת הגזילה. זה הכלל. כל הגזלנין משלמין כשעת הגזילה:

גמ': תניא, גזל צמר ולבנו, טווי ולבנו, פשתן ונקהו, אבנים ושיפן, משלם כשעת הגזילה. הכא בבריתא את אמר ליבון כשינוי, והכא במשנה את אמר אין ליבון כשינוי דתנן, צמר ועשאו בגדים, משלם כשעת הגזילה. הא לא עשהו בגד מחזיר את הגזלה כמות שהיא אפילו שליבנה. הן דתימר ליבון כשינוי, בשעשאו צופים ציפי צמר סרוק. והן דתימר אין ליבון כשינוי, בשהניחו כמות שהוא. ניחה שמצינו ליבון בלא צופים. שמא יש צופים בלא ליבון? ולמה אמרה התוספתא טווי ולבנו קנהו ומשיב כשעת הגזלה, הרי קדם שעשהו טווי, עשהו ציפי. וקדם שעשהו צפי, מלבנו. א"כ אן הליבון אחר הטווי משנה כלום שכבר היה מלובן, ולמה קנהו? אמר ר' יודן. באמת מצד הדין אינו קונה אלא בשינוי גדול כגון צמר ועשאו בגדים כמו שנאמר במשנה. אלא קל הוא שהיקלו בגזלן משום תקנת השבים שישלם כשעת הגזילה אפילו בשינוי קל. גזל שלח עור וליבנו, אית לך מימר בשעשאו צופים? עוד קל הוא שהיקלו בגזלן, שיהא משלם כשעת הגזילה. גזל מריש ובנאו בבירה. בית שמאי אומרים, יקעקע כל הבירה כולה ויתנינו לו. ובית הלל אומרים, יתן לו דמיו מפני תקנת שבים. ירד לחרבה ובנייה שלא ברשות. שמין לו, וידו על התחתונה. בנייה ברשות שמין לו, וידו על העליונה. ביקש ליטול אבניו ועציו, אין שומעין לו. מ"ט? אמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' יהושע בן לוי. משום יישוב ארץ ישראל. רב נחמן בר יצחק שאל. אילו מי שנכנס לחורבתו של חבירו ופירק חבילתו לשעה, וביקש ליטלו. שמא אין שומעין לו? ולמה לא יטול אבניו ועציו? [דף לח עמוד א] כיון דשמע דאמר רבי יעקב בר אחא משום יישוב ארץ ישראל נאמרה, האמירה קילסה. אלא עדין קשה, בנה במקום שאין ראוי לבנות, ונטע במקום שאינו ראוי ליטע, רב אמר שמין לו וידו על התחתונה אלא שמערימין עליו על בעל הבית, לראות אם ניכנס לשם בימות החמה ובימות הגשמים, דגלי דעתי דניחא ליה. אמר לו. הא תניתה, שמין לו וידו לתחתונה ולמה להערים על בעה"ב. תנן, גזל פרה מעוברת וילדה משלם דמי פרה מעוברת לילד. א"ר זירא. הדא אמרה, גזל שמינה והכחישה, מחזיר לו את השומן. תנן, גזל פרה ועיברה אצלו וילדה משלם דמי פרה ריקנית כשעת הגזלה. אמר רב חסדא, הדא אמרה, גזל כחושה והשמינה, מחזירה בעינה. שהרי רק מפני שעיברה אצלו וילדה משלם כשעת הגזילה. הא אם נתעברה אצלו ולא ילדה, מחזיר אותה מלאה. תנן, זה הכלל. כל הגזלנין משלמין כשעת הגזילה. מאן תניתה? ר' יעקב. דתני, זה הכלל שהיה ר' יעקב אומר. כל גזילה שהיא קיימת בעיניה ולא נישתנית מברייתה, אף אם חל שינוי בדינו

כגון שנהיה איסורי הנאה, אומר לו הרי שלך לפניך. והגנב, לעולם משלם כשעת הגניבה, לכן גנב חמץ ועבר עליו הפסח משלם דמי חמץ המותר באכילה, ואינו יכול לומר הרי שלך לפניך

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ט הלכה ב

מתני': גזל בהמה והזקינה, עבדים והזקינה, משלם כשעת הגזילה. רבי מאיר אומר. יאמר לו בעבדים, הרי שלך לפניך:

גמ': **תנן, גזל בהמה והזקינה, וכ"ו משלם כשעת הגזילה. אמר רב הונא בד"א?, בשגזל עגל ונעשה שור שקנאו בשינוי השם. אבל גזל שור והזקין, אומר לו הרי שלך לפניך. שמואל אמר. אפילו גזל עגל ונעשה שור, אומר לו הרי שלך לפניך. תני רב קרנא כרב הונא. אפילו גנב עגל, ונעשה שור וטבח ומכר, משלם תשלומי ארבעה וחמשה עגלים כשעת הגזלה. אמר אבוי דשמואל בר אמי בשם רב יהודה, הלכה כרבי מאיר דבעבדים והזקינה אומר לו הרי שלך לפניך דעבדים כקרקעות ואינם נגזלים**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ט הלכה ג

[דף לח עמוד ב] מתני': גזל מטבע ונסדק, פירות והרקיבו, יין והחמיץ, משלם כשעת הגזילה. מטבע ונפסל, תרומה ונטמאת, חמץ ועבר עליו הפסח, בהמה ונעבדה בה עבירה, או שנפסלה מעל גבי המזבח, או שהיתה יוצאה ליסקל, אומר הרי שלך לפניך:

גמ': **תנן, גזל מטבע ונסדק. רב הונא אמר, בשפסלתו מלכות שאסור להחזיק אותו דהוה כנסדק וכיוון שאינו יוצא בשום מקום הוה כשינוי בגופו. שמואל אמר, בשנסדק ודאי דהוה שינוי בגופו. אבל פסלתו מלכות אן זה שינוי ויכול לאמר לו הרי שלך לפניך. תנן, פירות והרקיבו. אמר רבי יודה בן פזי בשם ר' יוסי בר חנינה, והן שהרקיבו מן הכנימה. אבל אם הרקיבו מתולעת שלא הרקיב ממש רק יש בו תולעים, כבריאיין הן ואומר לו הרי שלך לפניך. תנן, מטבע ונפסל. אמר רב הונא, בשפסלתו מלכות שאינו יוצא בשום מקום. אבל פסלתו מדינה, אומר לו הרי שלך לפניך. שמואל אמר. אפילו פסלתו מלכות, אומר לו הרי שלך לפניך. רבי יודן לא נחית לבית וועדא. קם עם רבי מנא א"ל, מה חידוש הוה לכוון בבי מדרשא יומא דין? א"ל מילה פלן, שהיזק שאינו ניכר פטור. א"ל, ולא מתניתא היא דתנן, תרומה ונטמאת אומר לו הרי שלך לפניך? אמר ליה אי מהתם הוה אמינה תיפתר בשניטמאת מאליה, ולית שמע מינה כלום. תנן, חמץ ועבר עליו הפסח, אומר לו הרי שלך לפניך חילפיי אמר. פעמים שאפילו שעבר עליו הפסח משלם חמץ ראוי לאכילה. כגון שהנגזל תבע את הגזלן קודם הפסח, והגזלן נשבע לו קודם הפסח, אחר הפסח משלם לו חמץ יפה. א"ר מנא. אזלית לקיסרין ואשכחית לר' חזקיה דדריש לה משום דר' יעקב בר אחא. וכי אית בר נש פליג על חילפיי וסובר שאין משלם חמץ יפה? הרי הכל מודין בחמץ שמשלם חמץ יפה**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ט הלכה ד

מתני': נתן לאומנין לתקן וקילקלו, חייבין לשלם. נתן לחרש שידה תיבה ומגדל לתקן וקילקל, חייב לשלם. הבנאי שקיבל עליו את הכותל לסותרו. ושיבר את האבנים או שהזיק, חייב לשלם. היה סותר מצד זה ונפל מצד אחר, פטור. ואם מחמת המכה, חייב:

גמ': **תנן, נתן לאומנין לתקן וקילקלו, חייבין לשלם. אמר רב הונא. אומן קונה בשבח כלי. ומתניתין בשנתן לו כלי לתקן, כגון שיקבע בו מסמר האחרון שאן בו כדי לזכות בכלי. לכן אם**

קלקל חייב לשלם דמי הכלי. אבל נתן לו עצים ועשה מהם כלי וקילקלו, אן לו אלא דמי עצים. דאומן קונה בשבח כלי.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ט הלכה ה

[דף לט עמוד א] מתני': נתן צמר לצבע והקדיחה היורה, נתן לו דמי צמרו. צבעו כאור, אם השבח יתר על ההוצאה, נתן לו את היציאה. ואם היציאה יתרה על השבח, נתן לו את השבח. לצבוע לו אדום וצבעו שחור. שחור וצבעו אדום. ר"מ אומר, נתן לו דמי צמרו. רבי יהודה אומר, אם השבח יתר על היציאה, נתן לו את היציאה. ואם היציאה יתירה על השבח, נתן לו את השבח:

גמ': **תנן, נתן צמר לצבע והקדיחה היורה. נתן לו דמי צמרו. אמר רב הונא, שהקדיחו סממנין היינו שבתחילה השביח ואחר כך התקלקל. דכיוון שהשביח בתחילה קנה אותם האומן. דאומן קונה בשבך כלי, ומה שאחר כך התקלקל, שלו התקלקל. לחייב לשלם דמי צמרו. אבל הקדיחה יורה קודם שהשביח, ולא קנה אומן. אומר לו הרי שלך לפניך. שמואל אמר, אפילו הקדיחו סממנין, אומר לו הרי שלך לפניך.** ומה שאמרה המשנה נתן לו דמי צמרו, לאפוקי שאינו חייב לתת לו גם את דמי השבח שהשביח בתחילה קדם שהתקלקל. **תנן, צבעו כאור, אם השבח יתר על ההוצאה, נתן לו את היציאה. ואם היציאה יתרה על השבח, נתן לו את השבח.** מהו אם השבח יותר על ההוצאה נתן לו ההוצאה? **כגון בר נש דיהב לחבריה עמר שווה חמשה מנה, וסממנין בחמשה מנה, ועשרה מנה אגריה, א"ל ציבעיה סומק, וצבעו אוכם. א"ל, אילו צבעתיה סומק, הוה טב עשרים וחמשה מנוי. וכדו דצבעתיה אוכם, לית הוא טב אלא עשרין מנוי. את אובדת דידך, אנא לא אובד דידי, ואיני נתן לך שכרך אלא חמש מנה.** אמר רבי יונה. ותשמע מינה, בר נש דיהב לחבריה שמנה דינרין דזבין ליה חטיין מטיביריה **שהן בזול, וזבן ליה מציפורי ביוקר. א"ל, אילו זבנת לי מטיביריא, הוון עשרין וחמשה מודי מידות. כדון דזבנת מציפורי ליתנן אלא עשרין מודיי. את אובדת דידך, אנא לא אובד דידי. תני, הנותן מעות לחבירו ליקח לו חטים ולקח לו שעורים. אם פחתו, פחתו לו לבעלים. ואם הותירו, הותירו לו לבעלים. דסבר ר"מ שינוי לא קונה [דף לט עמוד ב] ותני חורין. רבי יהודה אומר אם פחתו, פחתו לו לשליח. דיכול לאמר לו לתיקוני שדרתיך ולא לעויתי. ואם הותירו, הותירו לשניהן. מאי טעמא דר' יודן? אם השליח לא קונה בשינוי, מדוע חצי הריווח שלו? שלא נתכין המוכר לזכות אלא לשליח בעל המעות. אם כך למה המשלח חולק עמו? שאסור ליהנות מחבירו בחינם שהרי לא הכניס משלו כלום. מעתה, אפילו אמר לו ליקח לו חטים ולקח לו חטים, הרי לא נתכין המוכר לזכות אלא לבעל המעות, כמו שאמרנו שבשעה שאמר לו ליקח חטים ולקח לו שעורים, לא נתכוון המוכר לזכות, אלא ללוקח ולא לבעל המעות, וקיסמה בידיה להבחין בן אם השליח עשה שליחותו ולזכות לבעלים, ואם השליח שינה לזכות לשליח? א"ר נסא. בשעה שקיים שליחותו, אפילו לא נתכוון המוכר לזכות לבעל המעות, קנה. ששלוחו של אדם כמותו. אבל אם לא קיים שליחותו, אן כאן שליחות. וכיוון שנתכוון לזכות ללוקח, זכה לעצמו. ולמה חולק עמו? אמר הואיל ובאת לו הנייה מתחת ידו, אף הוא חולק עמו. התיב ר' שמואל בר אבא קומי רבי יוחנן. והתנינן, אחד המקדיש נכסיו ואחד המעריך עצמו, אין לו בכסות אשתו ובניו. דכיון שקנה בשבילם ואין זה שלו. ואמאי? הרי המוכר התכוון לזכות את הבגדים לבעל, ולא לאשתו ולבניו, ולמה לא יגבה מהם ההקדש? אמר לו [דף מ עמוד א] כשהקדיש לא עלת על דעתו לומר שיחול הקדש על כסות אשתו ובניו. והתנינן ערכי עלי, כיון שאמר ערכי עלי לא קבע לעצמו אלא נ' סלע. ולמה כופין וממשכין אפילו תפילין שעל ראשו. וכי עלתה זה על דעתו? לעולם דעתו אפילו על התפילין דסבר מצוה כעביד ואפשר בשאלה, אבל גבי מה שעל אשתו ובניו, אן סעדי דהאומר ערכי עלי התכוון על מנת שלא לסדר מה שעל אשתו ובניו. ואמר ר' נסא בשם ר' בון בר חייה. האומר ערכי עלי על מנת שלא לסדר מחפץ פלוני. אין מסדרין לו מאותו החפץ. אמר רב הושעיה בשם שמואל בר אבא. מדאמרין דאזלינן בתר אומדן דעתו, זאת אומרת, שאין שמין לערכין מן המטלטלין מדברי תורה, אלא מדבריהן**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ט הלכה ו

מתני': הגוזל את חברו שוה פרוטה ונשבע לו, יוליכנו אחריו אפילו למדי. לא יתן, לא לבנו ולא לשלוחו. אבל נותן הוא לשליח בית דין. ואם מת, יחזיר ליורשיו. נתן לו את הקרן ולא נתן לו את החומש. מחל לו את הקרן ולא מחל לו את החומש. מחל לו על זה ועל זה חוץ מפחות שוה פרוטה בקרן, אינו צריך לילך אחריו. נתן לו את החומש ולא נתן לו את הקרן. מחל לו על החומש ולא מחל לו על הקרן. מחל לו על זה ועל זה חוץ משוה פרוטה בקרן, ה"ז צריך לילך אחריו. נתן לו את הקרן ונשבע לו על החומש, הרי זה משלם חומש על חומש עד שיתמעט הקרן משוה פרוטה. וכן בפקדון, או בתשומת יד, או בגזל, או עשק את עמיתו, או מצא אבידה וכחש בה ונשבע על שקר, הרי זה משלם קרן וחומש ואשם.

[דף מ עמוד ב] גמ': תנן, נתן את הקרן ונשבע על החומש, משלם חומש על חומש עד שימעט הקרן. כיני מתניתא. עד שיתמעט חומש האחרון פחות משוה פרוטה. אמר ר' יונתן אן צורך לתקן את הגירסא. דכשנתן את הקרן וחזר ונשבע על החומש נעשה חומש קרן. תנן, הגוזל את חברו שוה פרוטה ונשבע לו, יוליכנו אחריו אפילו למדי. לא אתיא אלא בשיש עדים שראו שנשבע וכפר וחזר והודה, וכשבית המקדש קיים וצריך להביא קרבן ואינו יכול להביא קרבן עד שיפרע לו. כי אין החומש בא אלא לכפרה עם קרבן אשם.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ט הלכה ז

מתני': היכן פקדוני? א"ל אבד. משביעך אני. ואמר אמן. והעדים מעידין אותו שאכלו, משלם את הקרן. הודה מעצמו, משלם קרן וחומש ואשם. היכן פקדוני? אמר לו נגנב. משביעך אני. ואמר אמן. והעדים מעידין אותו שגנבו, משלם תשלומי כפל. הודה מעצמו, משלם קרן וחומש ואשם. הגוזל את אביו ונשבע לו ומת. הרי זה משלם קרן וחומש לבניו או לאחיו. אם אינו רוצה או שאין לו, לווה ובעלי החוב באין ונפרעין:

גמ': תני, אין מקבלין פקדון מנשים ועבדים וקטנים **שמה אינו שלהם**. קיבל מאשה, יחזיר לה. מתה, יחזיר לבעלה. **קיבל מעבד, יחזיר לו. ואם מת, יחזיר לרבו.** מקטן, יחזיר לו. מת, יחזיר לאביו, וכשמחזיר לקטן עושה בהן סגולה. וכולן שאמרו בשעת מותן יינתנו לפלוני שהן שלו. יעשה פירוש לפירוש ויקיים דבריהם. אמר ר' זבידא בשם ר' אבא בר ממל. ובלבד בעמיד שיכול להיות שזה היה שלהם. כהדא, איתת דר' אבא בר חנא, מי דמכא אמרה. אהן קירושא תכשיט זהב דברתי. והוא אמר, לית הוא אלא דידי. אתא עובדא קומי רב אמר. אין אדם מצוי לשקר בשעת מיתה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ט הלכה ח

[דף מא עמוד א] מתני': האומר לבנו קונם שאתה נהנה לי. אם מת, יירשנו. בחיי ובמותי, אם מת לא יירשנו, ויתן לבניו או לאחיו. ואם אין לו, לווה ובעלי החוב באין ונפרעין:

גמ': א"ר ירמיה. חמי היך תנינן הכא שהיא הגרסא הנכונה. **האומר לבנו קונם שאתה נהנה לי, אם מת יירשנו. בחיי ובמותי, אם מת לא יירשנו. והוא הדין אם אמר במותי לחוד אם מת לא יירשנו. והא דקאמר בחיי, משום שרצה לאסור עליו הנכסים אף בחייו. והתני, בחיי, אם מת יירשנו. במותי, אם מת יירשנו. בחיי ובמותי, אם מת לא יירשנו? הריא משבשתא. דמה בין אהן דאמר חדא חדא, להן**

דאמר תרתי? דאי אדם אוסר על חברו דבר שברשותו לכשיצא מרשותו, אפילו אם אמר במותי לחוד נמי אם מת לא יירשנו. ואי אין אדם אוסר על חברו דבר שברשותו לכשיצא מרשותו, א"כ אפילו אמר תרווייהו בחיי ובמותי לאו כלום הוא, דמה מועיל הא דאמר בחיי לזה. אלא ודאי הך ברייתא משבשתא היא. רב ירמיה ור' יוסי בן חנינה תריהון אמרין. קונם לבית זה שאיני נכנס. כאילו אמר בחיי ובמותי. דכיון שאמר לבית זה, אסרו עליו בין בחיים בין לאחר מיתה. תני, קונם הניו נכסי אילו עליך. כאילו אמר בחיי ובמותי. מכיון שאמר אילו, אסרן עליו בין בחיים בין לאחר מיתה. אמר ר' יוסי תנינן בנזקין מה דלא תנינן בנדרין. דתנינן הכא דהאומר לבנו קונם שאתה נהנה לי. אם מת, יירשנו. ורק אם אם אמר בחיי ובמותי. אם מת לא יירשנו. וזה לא מופיע בנדרים.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ט הלכה ט

מתני': הגוזל את הגר ונשבע לו ומת, ה"ז משלם קרן וחומש לכהנים ואשם למזבח. שנאמר [במדבר ה ח] ואם אין לאיש גואל להשיב האשם וגו'. היה מעלה את הכסף ואת האשם ומת, הכסף יינתן לבניו והאשם ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה. נתן את הכסף לאנשי משמר ומת. אין היורשין יכולין להוציא מידן שנאמר [שם י] אשר יתן לכהן לו יהיה:

גמ': חילפיי ור' יוסי בר חנינה אמרי, דרבי יוסי הגלילי היא. דדריש רבי יוסי הגלילי. במה הכתוב מדבר? בגוזל את הגר ונשבע לו ומת הגר, שמשלם קרן וחומש לכהנים ואשם למזבח. אבל אם מת הגזלן פטור. שנאמר. [דף מא עמוד ב] [במדבר ה ח] ואם אין לאיש גואל וגו'. הטעון כפרה חייב יצא זה שאינו טעון כפרה. ולא כדדריש ר' עקיבה כשבא מזופרין. במה הכתוב מדבר? בגוזל את הגר ונשבע לו, ומת הגזלן. שמשלם קרן וחומש לכהנים ואשם למזבח. שנאמר [במדבר ה ח] ואם אין לאיש גואל וגו' אין לך אדם בישראל שאין לו גואל אלא זה הגר. והמשנה שלנו שאמרה שאם הגזלן מת לא צריך לשלם הולכת כרבי יוסי הגלילי ולא כרבי עקיבא. רב וריש לקיש אמרי, המחלוקת בן רבי יוסי הגלילי ור"ע זה כאשר כבר נתן לכהנים את הכסף, רק עוד לא הביא את האשם. דרבי יוסי הגלילי סובר שהכהנים יחזירו ליורשים. ור"ע סובר שכיוון שהגיעה ליד הכהנים זכו בהם לעצמם. אבל אם עוד לא נתן, אף ר"ע מודה שלא יתן. ומתניתין כר"ע היא דתנן, נתן את הכסף לאנשי משמר ומת. אין היורשין יכולין להוציא מידן שנאמר [שם י] אשר יתן לכהן לו יהיה. וזה כדעת רבי עקיבא

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק ט הלכה י

מתני': נתן את הכסף ליהויריב ואשם לידעיה, יצא. אשם ליהויריב וכסף לידעיה. אם קיים האשם, יקריבוהו בני ידעיה. ואם לאו, יחזיר ויביא אשם אחר. שהמביא גזלו עד שלא הביא אשמו, יצא. אשמו עד שלא הביא גזילו, לא יצא. נתן את הקרן ולא נתן את החומש, אין חומש מעכב:

גמ': תנן התם, נתן הכסף ליהויריב ואשם לידעיה יצא. האשם ליהויריב, וכסף לידעיה, יחזיר הכסף אחר האשם, דברי ר' יהודה. וכן"א, אשם אחר הכסף. אמר רבי. אם כדברי ר' יהודה, הקריבו בני יהויריב את האשם לא נתכפר לו. אלא אם קיים אשם, יחזור הכסף מבני ידעיה אצל בני יהויריב, ויקריבו בני יהויריב את האשם ויתכפר לו. עבר משמרו של יהויריב, יחזור האשם מבני יהויריב אצל בני ידעיה, ויקריבו בני ידעיה את האשם ויתכפר לו. ר' חזקיה אמר. בשתי שבתות פליגן שכל משמרת קיבלה במשמרת שלה שנתן את האשם ליהויריב במשמרת שלו, ואת הכסף לידעיה במשמרת שלו. רבי יוסי אמר בשבת אחת, היינו ששתייהן קיבלו במשמרת של אחת מהן. מאן דאמר רבי חזקיה בשתי שבתות מחלוקת, אם נתן את הכסף ליהויריב במשמרת ידעיה, ואת האשם לידעיה במשמרת יהויריב לא יצא. והראיה דאמר רבי. לדברי ר' יהודה, אם הקריבו בני יהויריב את האשם,

לא נתכפר לו שלא עשה כסדר. אלא אם קיים האשם, יחזור הכסף מבני ידעיה אצל בני יהויריב, ויקריבו בני יהויריב את האשם ויתכפר לו. אבל אם היו מקבלים כל אחד בשבת שלו לא היו מוציאים מידם] דף מב עמוד א] זאת אומרת אנשי משמר שזכו בקרבן שלא בשבתן מוציאים אותו מידן. מאן דאמר בשבת אחת פליגין רבי יוסי, נתן את הכסף ליהויריב במשמר ידעיה. ואת האשם לידעיה במשמר יהויריב לא יצא. זאת אומרת אנשי משמר שזכו בקרבן שלא בשבתן אין מוציאים אותן מידן. והראיה מדתנן בסיפא של התוספתא, ואם עיבר משמר בני יהויריב. יחזיר האשם מבני יהויריב אצל בני ידעיה, ויקריבו בני ידעיה את האשם ויתכפר לו. ואיתמר עליה כיני מתנתין, ואם היה שהמתינו ולא הקריבו עד שחזרו חלילה כל המשמרות והגיע שוב משמר יהויריב לשבתו, זכו בני יהויריב באשם. ואם נתעצלו משמרת יהויריב ולא הקריבו את האשם והגיעה משמרת יהוידע בני יהויריב הפסידו, וצריכים להוליך את האשם לבני ידעיה. ויקריבו בני ידעיה את האשם ויתכפר לון. זאת אומרת אנשי משמר שזכו בקרבן בשבתן, ונתעצלו ולא הקריבוהו מוציאים אותן מידו: משמע שאם לא נתעצלו אף שקיבלו שלא במשמרתם אין מוציאים מידם. זאת אומרת אנשי משמר שזכו בקרבן שלא בשבתן אין מוציאים אותן מידן.

הדרן עלך פרק הגוזל עצים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק י הלכה א

מתני': הגוזל ומאכיל את בניו או מניח לפניו, פטורין מלשלם. אם היה דבר שיש בו אחריות נכסים י"א שהכוונה לקרקע וי"א לדבר מסוים וי"א גזלה קיימת, חייבין לשלם. אין פורטין. לא מתיבת המוכסין, ולא מכיס של גבאין, ואין נוטלין מהן צדקה. אבל נוטל הוא מתוך ביתו או מן השוק:

גמ': תני, ישראל שלוח בריבית ועשה תשובה, חייב להחזיר [דף מב עמוד ב] מת והניח לפני בניו. עליו הכתוב אומר [איוב כז יז] יכין וצדיק ילבש. ופטורים מלהחזיר. הניח לפניו פרה או טלית או כל דבר מסויים, חייבין להחזיר. שלא יאמרו על הבן, אזל תניא לגזיליא הנה הולך המשנה לגזלן. היה דבר שיש לו אחריות חייבין להחזיר. איזהו דבר שיש לו אחריות? רבי יוחנן אומר בשהניח לפניו קרקע. ריש לקיש אמר, בשהניח לפניו גוף הגזילה. רב אמר יורש כמשועבד, דרשות יורש כרשות לוקח. כשם שאין מלוה בעדים בע"פ גובה ממשועבדין דשיעבודה לאו דאוריתא, כך אינה גובה מיורשין. שמאל אמר, אפילו אם כתב בשטר שגם קרקעות דאיקני יהיו אחראים לחוב וקנה ומכר, בעל החוב אינו גובה מהמשועבדין הללו. דשיעבוד לאו דאוריתא. וכיוון שבזמן השיעבוד לא היו הנכסים לפניו וגם עכשיו אינם בפניו אינו גובה מהם. אבל מבני חורין גובה. ולית מתניתין פליגא על רב. דרב אמר, יורש כמשועבד. דכשם שאין מלוה בעדים בע"פ גובה ממשועבדים, כך אינה גובה מיורשין. ולמה אמרה המשנה שאם הניח דבר שיש בו אחריות נכסים, חייבין לשלם? הרי גזלה כמלוה על פה. פתר לה הא דתנן אם היה דבר שיש בו אחריות נכסים, חייבין לשלם, כריש לקיש, בשהניח לפניו גוף הגזילה. ומחזירין מפני כבוד אביהם. ואפילו כשמואל לית היא פליגא? לא כן אמר שמאל דאיקני אינו גובה ממשועבדין. דשיעבודה לאו דאוריתא אבל מבני חורין גובה. ודווקא מקרקע אבל מטלטלים לא גובים מהיורשים. ואם כך למה אמרה המשנה אם הניח להם אביהם נכסים שיש להם אחריות חייבים להחזיר ואמר ריש לקיש, בשהניח לפניו גוף הגזילה? פתר לה רבי יוחנן, בשהניח לפניו קרקע שכבר הייתה לו מקדם הגזלה. גזל טלית נתיאשו הבעלים ונתנה לאחר. ר' אלעזר אמר בשם רבי חיה, מוציאים מראשון ולא משני. ר' יוחנן אמר בשם ר' ינאי, מוציאים אף מן השני. ר' אבא בר ממל אמר, אף ר' חיה כדעתיה דרבי ינאי. דר' חיה אמר, מוציאים אף משני. דתניא] דף מג עמוד א] נתחלפו כליו בבית האומן. ישתמש בהן, ויצא ויבקש את שלו. בבית האבל או בבית המשתה. אל ישתמש בהן, אלא יצא ויבקש את שלו. והרי האומן הוא הגזלן וכשתנן לאותו אדם הרי הוא שני ואן מוציאים מידו. אלמא מוציאים מראשון ולא משני. א"ר אבא בר חנה. לא הוה ר' חיה חביבי פתר לה, אלא

כגון הדין בר קורא. שכל הנוטל מאצלו, נוטל ברשות שאם תמצא חן בעניו יקננה. וכל המניח אצלו, מניח ברשות שיוכל למכור אם ימצא עסקא טובה עבורו. אבל בשאר אמנים סבר רבי חייא דלא ישתמש ומוציאים מן השני. הגנבים שבאו במחתרת ועשו תשובה, חייבין להחזיר. עשה אחד מהן תשובה. חייב להחזיר את שלו. ואם היה החוזר בתשובה זה שהוציא את כלים מן הבית ונתן לגנבים האחרים שהמתינו בחוץ, הוא משלם על ידי כולן. תני, הגוזל ומאכיל בניו, בין גדולים בין קטנים פטורין מלשלם. הניח לפניו, בין גדולים בין קטנים חייבין לשלם. סומכוס אומר. גדולים חייבין, קטנים פטורין. אם אמרו אין אנו יודעין אם עשה אבינו חשבון באחרונה, ואולי החזיר את הגזלה, הרי אילו פטורים. התיב ר' אבא בר ממל. הגע עצמך בשהניח לפניו קרקע. לא הכל מהן לומר אין אנו יודעין מה חשבון עשה אבינו באחרונה ואולי החזיר את הגזלה, שהרי רואים שהקרקע לפניו. התיב רב המנוא. הגע עצמך שהיתה גזילה מפורסמת. לא הכל מהן לומר אין אנו יודעין מה עשה אבינו חשבון באחרונה ואולי החזיר את הגזלה שהיא לפניו. התיב רב ששת. למה רק גדולים פטורים כשיכולים לאמר אננו יודעים חשבון שעשה אבינו באחרונה ואולי החזיר את הגזלה, אם זו טענה מתקבלת. אז אפילו קטנים יהיו פטורים שבית דין יטען עבורם. ומה דאית לך למימר שקטנים חייבים? א"ר מנא. אן הכוונה שהם טוענים שאינם יודעים חשבון שעשה אביהם באחרונה ואולי החזיר את הגזלה, שבאמת זו אינה טענה ואפילו גדולים חייבים. תיפטר בשטענו הן, יודעין אן דעסק אבינו עמך על הדין חושבנא, ולית אן ידעין מה נפק מדינא, ואפשר שאינו מגיע לך כלום לפי החשבון.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק י הלכה ב

מתני': נטלו מוכסין את חמורו ונתנו לו חמור. נטלו הליסטין כסותו ונתנו לו כסות אחרת. הרי אילו שלו מפני שהבעלין מתייאשין מהן. המציל מיד הנהר, מיד הליסטין, אם נתייאשו הבעלין הרי אילו שלו. וכן נחיל של דבורים, אם נתייאשו הבעלים הרי אילו שלו. אמר ר' יוחנן בן ברוקה. נאמנת אשה או קטן לומר מיכן יצא נחיל זה. ומהלך לתוך שדהו ונוטל את נחילו. ואם הזיק משלם מה שהזיק. אבל לא יקוץ את הסוכה ענף על מנת ליתן דמים. ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר. קוצץ ונותן דמים:

גמ': תני המציל מן הגייס, מן הדליקה, משנונית הים, משלולית הנהר, הרי אילו שלו. וכן נחיל של דבורים, אם נתייאשו בעליו הרי אילו שלו. אמר ר' חנינא בר פפא בשם ר' יוחנן [דף מג עמוד ב] מתני' בנחיל. שבעל השדה לא קנה את הנחיל אלא מדרבנן, וגזלו מן ההלכה ואינו מדאורייתא. ובפורחות. שעדין לא התישבו הדבורים על הענף. ועדין לא זכה בהן בעל השדה. אבל אחר שזכה בהם. אף שזכיתו רק מדרבנן אינם נאמנים. תנן, נאמנת אשה או קטן. ובלבד על אתר אבל אם יצאו וחדרו, אני אומר מפני יראה ופיתוי אמרו ואינם נאמנים. תנן, ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר. קוצץ ונותן דמים תני ר' ישמעאל בן ר' יוחנן בן ברוקה אומר. תניי בית דין הוא לקוץ זה סוכה ונותן דמים. שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק י הלכה ג

מתני': המכיר כליו או ספריו ביד אחר. אם יצא לו שם גניבה בעיר, ישבע כמה הוציא ויטול. ואם לאו, לא כל הימנו. שאני אומר, מכרן לאחר ולקחן זה ממנו:

גמ': תנן, ישבע כמה הוציא ויטול. אמר רבי אבא בר ממל. בדין הוא שלא ישבע. ולמה אמרו ישבע? שלא יהו בעלי בתים נטפלין לגנבים לקנות מהם. ר' יהושע בן לוי אמר. והוא שיצא לו שם שנגנבו

ספריו. רב אמר. צריך להביא ראייה שלן עמו באותו הלילה. אסי אמר. אם **טוען** לומר מפלוני לקחתים, נאמן. אתא עובדא קומי ר' נסא, **שטען המוכר שקנה את החפצים הללו מאדם מסוים**, ולא קביל. מה פליגי? אמר בר נש דעקיין שקרו הוה, בגין כן לא קביל

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק י הלכה ד

מתני': זה בא בחביתו של יין וזה בא בכדו של דבש. נסדקה חבית של דבש, ושפך זה את יינו והציל את הדבש לתוכו. אין לו אלא שכרו. אם אמר לו, אציל את שלך ואתה נותן לי דמי שלי. חייב ליתן לו:

גמ': תני, שנים **שהלכו** במדבר. ביד זה חבית מים, וביד זה חבית דבש. נסדק חבית מים. תניי בית דין הוא שישפוך זה דבשו ויציל את מימיו. שהמים מחייה במדבר ולא הדבש. תני, פועל ועני שעלו לראש אילן ושיברו סוכה ענף. בזמן שדרך פועלין לעלות באילן, פטורין כגון **פועל שעושה מלאכה ועני שעלה לנקוף זתים**. ואם לאו חייבין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק י הלכה ה

מתני': שטף נהר חמורו וחמור חברו. היה שלו יפה מנה ושל חברו מאתים. הניח את שלו והציל את של חברו, אין לו אלא שכרו. אם אמר לו אציל את שלך ואתה נותן לי דמי שלי. חייב ליתן לו:

גמ': תני, הניח שלו להציל של חברו, ועלה של חברו מאיליו. אין נזקק לו כלום ולא צריך לשלם לו. אלא הניח שלו להציל של חברו, ועלה שלו מאיליו. **וביקש אחר לזכות בו**, מהו דיימר לא נתייאשתי? נישמענה מהדא **דתנן**, שטף נהר חמורו, והיה צווח ואומר לא נתייאשתי. ריש לקיש אמר, כל זמן שצווח לא נתייאש. ר' יוחנן אמר, חזקה מייאש הוא

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק י הלכה ו

[דף מד עמוד א] מתני': הגוזל שדה ונטלוה מסיקים. אם מכת מדינה היא, אומר לו הרי שלך לפניך. ואם מחמת הגזלן, חייב להעמיד לו שדה. שטפה נהר, אומר לו הרי שלך לפניך. הגוזל את חברו, או שלוה ממנו, או שהפקיד לו ביישוב, לא יחזיר לו במדבר. על מנת לצאת במדבר, יחזיר לו במדבר:

גמ': **תנן, ואם מחמת הגזלן, חייב להעמיד לו שדה**. אמר רבי יוחנן. והלא אמרו אין הקרקע נגזלת, ולמה חייב להעמיד לו שדה? **מעיקר הדין פטור אלא קנס קנסוהו**. נטלוה מסיקין מן הגזלן מחמת הנגזל הבעלים, מהו דהוא יכיל מימר ליה, מ"מ הב לי דידי, ומאן דבעי ייתי ויסיב מיני. אמר ר' יהושע בן לוי. אין אדם שנתפש על חברו ושלם במקומו, שחייב חברו ליתן לו, אלא בארנון וגולגולת. **שדרך הייתה לגבות מסים מאחד עבור חבריו והם ישלמו לו**. לכן כאן יהיה חייב להעמיד לו שדה. רב אמר יכיל הגזלן מימר ליה את שרי עביטיך מיני שהרי בן כך ובן כך היו לוקחים ממך.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק י הלכה ז

מתני': האומר לחבירו. גזלתיך או הלוייתי, או הפקדתה אצלי ואיני יודע אם החזרתי לך ואם לא החזרתי לך, חייב לשלם. אבל א"ל. איני יודע אם גזלתיך, אם הלוייתי, או אם הפקדתה אצלי ואם לא הפקדתה, פטור מלשלם:

גמ': **תנן, ואיני יודע אם החזרתי לך ואם לא החזרתי לך, חייב לשלם.** ר' יוחנן אמר, **מן הדין פטור שהרי אינו תובעו, והכא בבא לצאת ידי שמים.** גזלתיך והלוייתי הפקדתה אצלי והחזרתי לך והלה אומר איני יודע אם החזרתה. ר' ירמיה סבר מימר **דאף שטוען ברי שהחזרתי, כיוון שהבעלים יודע מהמעשה אף שאינו יודע אם החזיר לו,** חייב להעמיד לו מן הדין. ר' יוסי סבר מימר, עוד היא לצאת ידי שמים. הוצאתי מן הכיס ונתתי לך, והוא אומר איני יודע. רב הונא אמר. אומרין לו, את לית ידע, **אהן ידע. וכיוון שזוכר בדיוק אך החזיר אמרינן בריא ושמא ברי עדיף:**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק י הלכה ח

מתני': הגונב טלה מן העדר והחזירו. מת או נגנב חייב באחריותו. אם לא ידעו הבעלים בגניבתו ובחזירתו. מנו את הצאן והיא שלמה, פטור מלשלם:

גמ': א"ר יוחנן. אם ידעו הבעלים בגניבה, צריכין לידע בחזירה. לא ידעו בגניבה, אין צריכין לידע בחזירה. ריש לקיש אמר. אף על פי שלא ידעו בגניבה, צריכין לידע [דף מד עמוד ב] **בחזירה.** א"ר אלעזר. אין הוה כגון ההין ברחא, אין צריכין לידע בחזירה. מהו כגון אהן ברחא? **אית דאמרינן שגנבו את החוטרא** המקל שבו הרועה מוביל את העדר. **אית דאמרינן פנדורה פעמונים** שהעדר הולך לקולם. **אית דאמרינן תיישא רבא שכיוון שמדובר בעז מיוחדת ודאי שמו לב שנגנבה ושמו לב שחזרה**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק י הלכה ט

מתני': אין לוקחין מן הרועים, צמר וחלב וגדיים. ולא משומרי פירות, עצים ופירות. אבל לוקחין כלי פשתן בגליל מן הנשים, ועגלים בשרון. וכולן שאמרו הטמן, אסור. ולוקחין בצים ותרנגולין בכל מקום:

גמ': תני, אין מקבלין פקדונות לא מנשים ולא מעבדים ולא מקטנים. קיבל מן האשה, יחזיר לה. מתה, יחזיר לבעלה:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק י הלכה י

מתני': מוכין שהכובס מוציא, הרי אילו שלו. שהסורק מוציא, הרי הן של בעל הבית. הכובס נוטל שלשה חוטין והן שלו. יותר מיכן, של בעל הבית. ואם היה שחור על גבי לבן, נוטל את הכל והן שלו:

גמ': אבא הושעיה איש טרייא הוה קצר כובס. והוה עבד ליה חדא איסטדין בגד מן חד עמר. **שכיוון שכולו עשוי צמר מסוג אחד לא יהוון ברייתא אמרינן מדידן לבש, שלקח מכל בגד קצת:**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא קמא

פרק י הלכה יא

מתני': החייט ששייר מן החוט כדי לתפור בו. או מטלית שהיא ג' על ג', חייב להחזיר לבעלין. מה שחרש מוציא במעצד, הרי אילו שלו. ובכשיל, של בעל הבית. ואם היה עושה אצל בעל הבית, אף הנסורת של בעל הבית:

גמ': **ומה זה כדי לתפור בו?** תני רבי חייה, מלא מחט. **דבי ר'** חייה פתרין לה כפליים כמלוא מחט. תני בר קפרא מלא משיכת המחט. דבי רבי ינאי פתרין לה כמשיכת מחט. מה ופליג שהרי מה דתני רבי חייה מלא מחט דבי רבי חייה אמרו כפליים כמלא מחט. וכאן שנאמר כמלא משיכת המחט דבי רבי ינאי אמרו כמשיכת המחט? **לא. אלא מה דתני רבי חייה מלא מחט, דבי ר' ינאי פתרין לה כפליים כמלא מחט. מה דתני בר קפרא מלא משיכת מחט, דבי רבי ינאי פתרין לה כפליים כמשיכת מחט**

הדרן עלך פרק הגוזל ומאכיל וסליקא לה מסכת בבא קמא